

سنکسار

ناول

نور محمد قریشی

کتابتون تولنه (WWW.KITABTOON.COM)

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	:: سنگسار
ليکوال	:: نور محمد نړۍ کی
کمپنۍ، دینارین	{ پښتو ادبي غورځنګ، کوټه
او	
خپرونکی	
د چاپ لړ	:: (۲۰)
کمپنۍ	:: حبیب الرحمن تاثیر
د چاپ شمېر	:: (۱۱۰۰) ټوکه
دویم چاپ	:: ۲۰۰۹ م کال
د چاپ ځای	::

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د غورځنگ يادښت

نور محمد تره کي د پښتو ادب هغه ځلانده ستوری دی چي په خپل وار سره يې پښتو ادب ته هغه رڼا ور بخښلې ده، چي هر کله د پښتو کيسيز ادب ذکر راځي نو د نور محمد تره کي پنځونې به پاله پدړه "هرو مرو" ذکر کېږي. هغه په دې چي نور محمد تره کي پښتو ادب ته دومره په لوړه کچه ناولونه وړاندي کړي دي چي تر اوسه پوري پر دې ناولونو باندي څو لسيزي تېرې شوې دي خودوی خپل ارزښت له لاسه نه دی ورکړی او تر څو پوري چي زموږ په ټولنه کښي ناانصافی او د بل پر حقونو تېری روان وي نو د خپلو انسانانو په لاره کښي به دغه ناولونه د مشالونو په څېر خپلي رڼاوي خپروي او د انسانانو په ويښتابه کښي به له ژونديو انسانانو سره سم خپل رول لوبوي. ډېر د افسوس ځای دی، لکه څنگه چي نور د پښتو په زړه پوري آثار د بېلا بېلو ټولنو له خوا څخه خپاره سول او لا خپرېږي. خو تر اوسه پوري چا د نور محمد تره کي د ناولونو و چاپولو ته زړه ښه نه کړ، په دې اړه ډېر څه ليکل کېدلای شي، دلته ځني ډډه کوو. د طالب چي اصل نوم يې اختر محمد دی. د مور دې شيدې سي چي په کوټه کښي يې يو وخت د کابل کتاب پلورنځي په نامه باندي د کان کاوه، هغه وخت د نيوي په لسيزه کښي يې د تره کي د څلورو واړو ناولونو کاپي د افغانستان د علومو اکاډمۍ له چاپ څخه په هم هغه ښه چاپ کړل.

د طالب دغه گام به د پښتو په تاريخ كښي ژوندی ځكه پاته وي چي دايوه داسي دوره وه چي دلته د افغانستان چاپ كتابونه د ځينو كړيو له خوا په شعوري ډول له منځه وړل كېدل، خوييارا وروسته چا دا جرأت ونه كړ چي دغه كار يې په نوې بڼه كړي وای، پښتو ادبي غورځنگ په داسي وخت كښي دې كار ته اوږه وركړه چي په اصطلاح اوږه لا تر ورځ نه دي تېري شوې.

سنگسار چي په ۱۳۲۲ لمريز كال كښي ليكل شوی دی، په لومړي ځل په كتابي بڼه په ۱۳۵۷ لمريز كال كښي د افغانستان د علومو اكاډمۍ لخوا د خلوپښت زرو په تيراژ كښي چاپ شو، كه څه هم د نور محمد تره كي ټول ناولونه ډېر په زړه پوري او په لوړ معيار ليكل شوي دي او د پښتني ټولني هره اړخيزي ستونځي پكښي بيان شوې دي، خو سنگسار يې يو داسي ناول دی چي هر هغه انسان چي زړه يې د غوښي وي نو د سنگسار تر لوستلو وروسته به يې پاله پدړه تر سترگو د اوښكولو لړۍ بې اختياره ځي.

پښتو ادبي غورځنگ سنگسار هم په خپل وار سره په نوي كمپوز اوله لاس وهني پرته د پښتو ادب و ډگر ته وړاندي كوي، خدای دي وكړي چي د ناول د مينوالو تنده ورباندي ماته شي.

په درنښت

پښتو ادبي غورځنگ، كوټه

لومړۍ څپرګۍ

د (۱۳۱۵) کال د حوت د میاشتې لومړنۍ شپې او ورځې دي، سارې لږ سوي دي او په اصطلاح د (شصت او شکست) هوا وړمې هر چېرې احساسېږي، خو د خټو او چکرو د لاسه هر څوک په عذاب دي، ځکه چې ورسره اموخته سوي دي، نو دومره ډېره بدې نه ځنې راځي.

د کابل هره کوڅه له چکرو داسې ډکه ده چې تېرېدونکي په اسانۍ له هغو څخه نه سي تېرېدلای.

کوچنيان چې تر لسو دوولسو کلو واړه وي له کوره څخه نه راوځي او که څوک له ډېرې مجبوري څخه راوځي نو د نورو خلکو په مرسته چې پر لار تېرېږي تر ډېرو او ژورو خټو پورې ایستل کېږي. په اکثره کوڅو کې د غولتون له سوړو څخه چې کوڅه ته راوتلي دي غول د کوڅې خواته رابېږدلي دي او ځکه چې یخې مات سوي دي، نو هغه په دې خټو او چکرو کې ګډوډ سوي دي او د هغو خټو رنگ یې ژر بخون اړولی دی چې دغو سوړو ته نږدې دي. اکثره خلکو خپل کالي په خورا دقت سره راټول کړي وي او په ډېر احتیاط سره راتېرېږي، ډېرو کورو چې په سینجې توګه جوړ سوي دي او د کوڅې خواته پراته دي نم ایستلی دی، دقیق او نابنده تېرېدونکي چېرته چېرې چې دا کورونه څرنگه ولاړ دي؟ او ولي نه تېرېږي؟

د ډېرو ژېړي نارې په دغسې لمدو دېوالو کې له ورايه داسې تکې ژېړي او تازه برېښي چې ته به وایې پر یوه تور بخون شي باندي یې د سرو زرو نرۍ - نرۍ بې ترتیبه پټې ایښي دي. دا

ژېر بخوني پټۍ هغه وخت لا ښې ايسې چې د لمر ژېرې او ښکلي وړانگې هم پر لوبدلې وي.

په ځينو کوڅو کې پانډيان ولاړ وي او کوم سپين کالي او معتبر غوندي د درېشي وو والا خلک په يوه پنځه پولې د چکروله هغو ډنډو او ولاړو اوبو څخه په شاپوري باسي چې په هغو کې تېرېدونکي تر بجلکو پورې ننوځي. ځيني ځايونه خود اوبو ډنډونه تر څنگانه او حتی ورانه پوري وي. هر څوک چې له شور بازار او شاوخوا کوڅو څخه د پل خشتي د ماجت په واک راتنوځي نو يوه ژوره ساه واخلي او په زړه کې د يو ډول برياليتوب احساس وکړي او که څه هم د دې ځای د کوڅې سر پټ دی او کوڅه يې نسبت د تېرېدونکو شمېر ته خورا تنگه ده خو بيا هم ختي او چکرې په کې لري وي او هغه هم هغه ختي دي چې خلکو په پښو کې له شاوخوا څخه له ځان سره راوړي دي.

له پل خشتي څخه چې سړی راتېرېږي نو د (خيابان) نسبتاً ارت واک شروع کېږي. د دې واک ارتوالی په ځينو ځايو کې څلور متره او په ځينو ځايو کې دوه نيم متره دی او کور وور تللی دی. خو ځکه چې سړي پټ نه دی نو خورا ډېرې ختې لري. د صندوق سازي د واک په يوه گوټ کې پر يوه نسبتاً لوړ غوندي ټوپکي باندې يو ژړغلن زلمی چې شل کلن برېښي ناست دی او هر دوه درې دقيقې وروسته په يوه خواږه غوندي ږغ ناره کړي.

"کشمش او په زړه پوري کشمش او وڅښی خوار و غريبه"

ده يوه کوچنی خو پلنه ډېره تر ځان لاندې کړې ده او يوه پلنه غوندي د لرگي تخته يې مخې ته ايښې ده او پر هغې يې يو څو غوريي پيالې قطار ايښې دي. په دې پيالو کې په ځينو کې لمدې سړې وڅکي دي او په ځينو کې لمده کښته او په ځينو نورو کې ډول-ډول لمدې سوې وچې مېوې پر تې دي او په هره پياله کې

يې اوبه اچولې دي چې رتگ يې خورا سور بخون اوښتی دی. که څه هم په پياله کې سرې وڅکي اچول سوې دي خو ځکه چې ډېره موده په اوبو کې پاته سوې دي نو د وڅکو رنگ سپين اوښتی دی او په اصطلاح جوهر يې ټول اوبو وړی دی. د دې زلمي نوم (شېر) دی د شېر په مخامخ د واټ پر ها بله خوا يو سپين ږيري سړی ناست دی. ده يو ښه دروند غوندي سندان په مخکې کې خپلې مخې ته ټک وهلې دی او د خاورو په يوه کنډولي کې يې اوبه ورته ايښي دي. د سندان شاوخوا ته د زړو خرمنو يو څو ټوټې پر تې دي او دلرگي په يوه چارخانه کې څلور پنځه ډوله مېخونه ورته پراته دي. د دې سپين ږيري سړي نوم (باباخان) او د (شېر) پلار دی.

باباخان به هر گهيځ چې لمر به څرک واهه يوه زړه گونۍ په شاپه ستمي به په يوه نړۍ کوڅه کې خپل ځای ته راته او خپل دکان به يې پر هغه ټاکلي ځای وغورځاوه او په خپله به کلوچ او ورله ټول په يوه زاړه پټو کې سره نغښتی، پر يوه پلنه غوندي ډېره کښېناست. د شېر پلار به لومړی تر هغه چې پر دغه ډېره کښېني پر هغه به يې په خورا خوند يوه ډېره زړه نيا لچه چې وړی يې هر لوري ته وتلې وې خود سپنسو په زور سره راتکيه سوې وې واچوله.

تقريباً نيم ساعت وروسته به شېر هم په داسې حال کې چې خپل سامان به يې پر سر را اخستی و راغی، او پر خپل پخواني ځای باندي به يې په خورا دقت کښېښود او له يوه زاړه سطل څخه چې په هغه کې به يې وڅکي او کښتې لمدې کړې وې په يوه ژوره کاچوغه په پنځو شپږو غوريې پيالو کې مېوه وېشله. ده چې به هره پلا کاچوغه په سطل کې غوټه کوله نو په يوه ډډ غوندي ږغ به يې وويل:

"بناغلیو او پوهانو و خورئ داد و شکو بشي او په زړه پوري

اوبه"

یوه گړۍ وروسته به یې بیاناره کړه:

"کشمش آو، تازه کشمش آو"

کوم وخت چي واپټ بېخي تش او څوک نزدې نه معلومېده

پلاري يې ورته رابغ کړل:

"زویه مور دي کوم تود چای درنه کړ؟ یو سوړ ټوک ډوډۍ

خو کور وه مور ته مي دي وویل چي هغه تاته له چایو سره

درکړي.

ډوډۍ خومي هغسې وچه و خوره چای جوشه ونه اېشېدله

کاغذونه او خاشې يې ټولي پسې وسوځولي خويیاهم دا ونه

اېشېدله"

په دې حال کي له یوې فرعي اونرۍ کوڅې څخه یو پولیس

دوی ته نزدې په لوی واپټ راگډ سو او د دوی خبرې اترې يې په

یوه جدي او وچ غوندي برغ وشلولې.

د پولیس درېشي خورا زړه ده او بوټونه يې څیري تلي يې

اوښتي او پسې څکېږي، د بوټونو مخ يې داسي لوند او په خټولړلی

دی چي نه پېژندل کېږي چي داله څه شي جوړ سوي دي او ته به

وايې د خټو یوه لویه ټوټه يې په پښو پوري په بې ډبه او کاري

واړي ډول تړلې ده.

پېتاوې يې لا په خټو دي، دی شپږ ته دومره نزدې ودرېد

چي د ده د بوټونو په خټولړلې څوکي دهغې تختې سره ومښتلې

چي پر هغې باندي د وڅکو د اوبو ډکې پیالې قطار پرته دي،

پولیس خپل لاس له جیب څخه را وایست او د شپږ خواته يې په

شدت وروغځاوه او په داسي حال چي د لاس گوتي يې د شپږ

سترگو ته خورا نزدې ورسېدلې ورته وویل:

"شل ځلې مې نه دي درته ويلې چې په واټ کې دکان مه غوروه او د خلکو لاره مه بندوه؟ ته نه يې خبر چې دلته د دې شيانو خرڅول منع دي؟ اوس دا غواړې چې دا ټول لوښي او لرگي دي سره تار په تار کړم".

شېر بې له دې چې لاس او پښه سي او يا کوم اضطراب په کې وليدل سي ورته وويل:

"حوالداره! نن بيا لکه چې پر کين اړخ را کښېنستلی يې، څه مو کوې چې په دې حال کې موهم نه پسې پرېږدې، خو واخله خپله پيالې دي ووهه! وڅه دا سهار مردان مو ولي عاصي ناسې کوې".

په دې وخت کې هغه دکاندار چې خپل دکان يې پرانست او شېر دهغه دکان دمخه ناست و وويل:

هلکه! ته خورانا شکري کوې! نه گورې چې پاک الله موږ و تاسي ته څه نعمتونه راکړي دي؟ داروغ صورت او روغې سترگي دي نه گورې چې څومره لوی او په زړه پوري نعمت دی؟ دامه وايه چې (په دې حال کې موهم نه پسې پرېږدې) زه وېرېزم چې که خدای درباندي په قار سوهمدغه حال به لا درباندي ودروي، توبه کاره توبه! حوالدار خو زموږ او ستاسي د سر او مال د ساتنې لپاره خدمت کوي. که دوی غوندي سړي نه وي خو خلک به يو د بل غوښې و خوري مال خولا پرېږده"

حوالدار له خپل شدت څخه کښېناست او شېر ته يې وويل:

"نه گورې چې ساړه مې داسي رېږدوي لکه د پلپل پانه، پښو ته مې نه گورې! چې د خټو او اوبو په ډم کې لوېدلی يم. که داستاد وڅکو پيالې پسې وخورم خو سکاروی به مې ووهي. پيالې

يې ستا! ماته يوه پنځه پولی راکړه چې چېرې کوم سماوار ته ورسم او یوه توده چاینکه چای او یوه خوله مړی وخورم"

لومړی تر هغه چې شهر څه ووايي پلار یې د واک له هغې بلې خوا پر رابغ کړل:

"که یې پنځه پولی درلودای خو په خپله به هغه سماوار ته ورغلی وای او یوه توده چاینکه چای او یوه خوله مړی به یې خوړلې وای، دی په خپله هم دغو شيانو ته خورا ضرورت لري"

پر پولیس باندي دا خبره بده ولگېده او په خورا شدت د سپین ږيري سړي لور ته ور روان سو او په خورا ټینګه یې ورته وویل:

خدای دي تاسي پای لوچه خوار کړي، ټول بازار موبند اچولی دی، څه ته هم له دې ځایه ولاړه! د سړي زړه درباندي وسوځي، خو خبرې لا تاسي کړې وړې او تر څې کوئ"

پولیس غوښتل چې د شهر پلار په خپله ووهي خو څو کسو لارویو مداخله وکړه او سپین ږیری یې ځیني خلاص کړ.

د شهر شاته د کاندار پولیس ته رغ کړل او د خپلې نالیچې لاندې څخه یې یوه پنځه پولی په دوو ګوتو کې ورته ونيوله او ویې ویل:

"ها واخله! تاسي خوزمور سر او سترګي یاست، هادا واخله! ورسه ځان دي تود کړه! دا خواران هم مه خوروه! د خدای بنده ګان دي او یو څه ګوله ډوډی پیدا کول غواړي، الحمدلله د اسلام ملک دی، هر څوک باید په کې ازاد وي، برخي خوازلي دي، د همدې خوارانو په برخه به همدا د وځکو اوبه خرڅول وي". په واک کې لاروي وار په وار ډېرېږي، هر څوک چې د زوی او پلار حد ته راوړسېږي نو موځي یې پښو ته وګوري او زوی یې سوکه غوندي نارې کړي:

"کشمش آو - کشمش آو"

خومره چي لمر تود پري هغومره د شېر د راکړي ورکړي
کار ښه کېږي، په تېره د شاوخوا سوړو او کوڅو څخه کوچنيان
چي اکثره يو د بل په شادي لوی واک ته راوځي او د شېر خواته
چي پیتاوی هم دی ورځي.

د کوچنيانو په ډله کي ډېر لږ کوچنيان د وڅکو اوبه اخلي،
هره پيال په يوه پول ورکوي، کوم وخت چي يو کوچنی له پيالې
څخه د اوبو غوړ پ وکړي، دې نورو ټولو کوچنيانو په ده کي
سترگي ښځې کړې وې او بيا چي په خپلو دوو ګوتو د کم رنگه
وڅکو هره دانه خولې ته اچوي د نورو د سترګو له خوا په خوند يو
خلي پيالې ته او بيا د ده خولې ته کتل کېږي.

د توپ ټک نژدې و چي پلاري يې ورېغ کړل:

"زويه! راسه دا پيسې واخله او ځان ته ماته او مور ته دي
ډوډۍ واخله"

شېر په خوشحالي او چالاکی د پلار خواته ورغی او ورته
ويي ويل:

"باباجانه! نن خورا ښه سوم دادی شل پوله سودا مي کړې
ده، هادر واخله که رښتيا درته ووايم باباجانه د ماشينخانې تر کار
مو دا کار يو څه ښه غوندي برېښي. هلته خوبه مو ټوله مياشت
ووېله په پای کي به يې دومره په لاس راکړې چي نه به په مړه وو
اونه به په ژوندي"

پلاري يې بې له دې چي څه ووايي د ده له لاس څخه پيسې
راواخيستي او د خپل لاس پيسې يې چي پنځلس پوله وو ده ته
ورکړې او بيا يې ورته وويل:

"الحمد لله نن مو کار خورا جوړ دی، ماهم پنځلس پوله کار
وکړ. تر ماښامه لا ورځ ډېره ده، غوندي نور هم يو څه لاس ته

راسي، سبابه که خدای کول ښه کټوه درباندي کوم او په ښه
ښوروا به دي مړوم!"
شېر ورته وويل:

باباجانه! تل د ښوروا خبري کوي خويوه ورځ دي هم هغه
خبره پرځای نه کړه، خوشيې لومړی چي موږ ښوروا کړې وه د
هغې خوند اوس راڅخه هېر دی هره ورځ تريخ چای او ډوډی
خورو، بېخي يې کولمې را کي وشلولې"
پلار يې په ډډغوندي ږغ ورته وويل:

"څه ولاړه! خدای به خبر کړي، گوندي داخل ژر پريوه
توده ښوروا سره راټول سو، خويوه خبره به درته وکړم هغه دا چي
په دې ورځو کي دي د ديندارۍ خوا ورځ په ورځ غږندېږي او په
تېره د سهار او ماخستن لمونځونه يانه کوي او يايي په خورا
کراهيت اولټی کوي"

شېر د خپل پلار دا وروستي ټکي په داسي حال کي خورا
ضعيفه واورېدل چي دی د ډوډی پلورنکي خواته روان و اوله پلار
څخه ښه ډېر راليري سوی و.

شېر درې ډوډی رانيولې او وروسته له هغه چي مور او پلار
ته يې يوه-يوه ورکړه په خپله يې ډوډی پر څنگانه ورته
کښېښودله او غلي شان ته يې يوه-يوه بېخونده او سپينچکه
وڅکه په هره گوله کي ايښودله او هغه يې خوړه، په دې وخت کي
پر ده باندي خونور کوچنيان چي سر او پښې يې لوڅې وې هم
راټول وو او د پيالو لوري ته يې په خوند کتل.

غټ مازيگر سپين ږيري موخي شېر ته ورږغ کړل:

"زويه! بس دکان دي سره راټول کړه کورته ولاړه سه،
سطل واخله، ولاړه سه له حمام څخه يوڅه د کلخن ايرې راوړه
چي مور دي سندلی په توده کړي، مور خوار کی خودي په

سترگو زهیره ده دا کار اوس نه سي کولای، په تېره په دې شپو او ورځو کې چې په کوڅو کې خټې او چکري تر سر تېري دي او هم يې خپله خادري پر سندلی اچولې ده.

شېره سمدلاسه د پيالو اوبه او وڅکي په سطل کې خالي کړې او پيالې يې يوه پر بله سره سپرې کړې. پلنه تخته يې په تخرگ او پيالې يې په يوه لاس او سطل يې په بل لاس کې ونيو او د کور پر لوري رهي سو.

"شېر ته پلار د يوه زاړه ټاير څخه داسې بوټونه جوړ کړي دي چې خورا په کې خوشحاله دی او د خټو دومره ډېره پروانه ساتي.

د شېر کور په يوه کوچنۍ او تنگه حوډۍ کې چې له نېکه څخه ورپاته سوی ده اوسي، په دې حوډۍ کې درې خونې دي، دا خونې سنجي دي، دېوالونه يې که څه هم خورا پسرور دي خو بيا هم نم يې کښلی دی دوی تل يوه يا کله - کله دوی خونې په کرایه ورکوي، د هري خونې کې بېخي دلرگيو دي يعنې د ايينو پر ځای هم دلرگيو تخته ورته ټکوهل سوې دي، ددې خونو کې کې ښي او يا کين لوري ته نه خلاصېږي بلکې پورته خواته په درو برخو کې پوري وهلې کېږي، د سر په برخه کې يې يواځې يوه ايینه ده چې رڼا تر ورلوېږي.

سر کال گاونډيان وختي ترېنه لېږدېږي دي او په حوډۍ کې يواځې د شېر کهول اوسي.

د شېر پلار تل داسې وخت کور ته راځي چې د ماښام لمونځ په يوه نژدې ماجت کې چې ټول وروڼه يې شين رنگ لري وکړي.

ده خپل ټول سامان په يوه زړه گونۍ (بوجۍ) کې چې سرې او تورې پينې يې ورته ايښي دي اچولی وي او له دغه پېټي سره ماجت ته ورځي په داسې حال کې چې گونۍ د موچنو او بوټو

په ځای کې تر خپلې مخې کښېږدي نو په لمانځه پیل وکړي، بیا چې په کور راتنوخې نو د شپږ نوم واخلي، کوم وخت چې هغه ورته ووايي:

"ها! باباجانه" نو دی خورا سره وغوړېږي او ګوڼی په یوه کونج کې کښېږدي. په دغه شپه شپږ د معمول سره سم ځواب ورنه کړو د شپږ مور ورته وویل چې "تر اوسه لاله حمام څخه نه دی راغلی، دی چې په سندلی کې کښېناست نو مایني یې ورته وویل:

"آسړیه! نن درته څېره سوم اوږې دي کړو پي راته خر ګندې سوې، په خپله هم له لېمو خلاصه سوم داسې خر ګندېږي چې زموږ د دواړو پښې د ګور پر غاړه دي، هلک (مقصد شپږ) اوس شکر دی زلمی دی لږ څه شوخ هم دی، څو شپې دمخه زموږ د یوه ګاونډي له لور سره پرله پسې خنډېده او د هغې خبرې خورا ښې او پستې پر لګېدلې خو د نجلۍ مور په پوهه سوه او ژر یې له دې ځایه کډه وکړه، حق هم لري ځکه چې زلمی دی، که دې خوښه وي پښه به یې یو ځای وربنده کړو او یوه نجلۍ به وروکړو کور به مو هم په خوندي وي او د شپږ اښوه (تپاک) به هم پر کراره سي".

ته مې په خپله وینې چې اوس نو له لاسو او پښو لوېدونکې یم او د کور کار نه سم کولای.

د شپږ پلار په داسې حال کې چې لږ څه سور غوندي سو ورته وویل:

د کافر لورې! کوزده او واده کول خولوی غم دی، زړه دي غواړي چې ځان د غمونو په ګډنگ کې ور لاهو کړې؟ کوزده او واده خو د هغو خلکو په نصیب وي چې شتمن وي، لاس او خوله

يې سره رسېږي، نو زموږ خوارانو يې په څه؟ دا درانه کارونه دي او دومره لوی پېټي دي چې زموږ له واکه نه کېږي چې يو يې سو" ماینې لږ څه په افتخار او سرلوړي ورته وويل:

"د هلك پلاره! كوزده او واده كول خولوی غم دی زه هم په دې پوهېږم خو چاره څه ده؟ يوه سترگه به دي خاندې او بله به دي ژاړي خو دا كار به كوي او زما د زړه سر به پر خپله ښه كوي زه او ته نو پر دې نړۍ نور څه لرو؟ دا يو زوی مودی په هره توگه چې وي بايد پر خپله ښه يې كړو او زړه يې پر پښتۍ (مطمین) كړو. زامن راوړل او زامن لويول خو دا ډول جنجالونه غواړي. د زړه په غوښو مولوی كړ اوس چې زلمی سو بايد په هره توگه چې وي د واده څښتن يې كړو، والله چې فقر كوم هم چې زه خوده ته ناوې كښنوم او اولاد يې په خپله غېږ كې وروروزم"

سپين ږيري په دې چې زلمی زوی لري او دهغه د كوزدې او واده په خصوص كې خبري كوي، يو ډول هوسايي او د زړه ډاډ حس كړ او په زړه كې يې خدای ته ډېر شكرونه و كښل، چې وروسته له مرگ څخه يې پر مېنه يو زوی پاته كېږي او دده د كاله څراغ به په روښانه وي، بيا يې د مينې او مشكورې په لهجه ماینې ته وويل:

"سپين سرې! دهر چا زړه غواړي چې د خپل زلمي زوی ښادي دي وويني او هغه ته دي ناوې راوړي، خو ته پوهېږې چې د انسان لوی او سخت دښمن نېستي او ناداري ده. لومړی خو څوك زړه نه راته نيسي، هر څوك غواړي چې اولاد يې په ښه حال كې وي او ښه ژوند ولري. نو موږ ته به ولي خپله خور او لور راكوي؟ له موږ سره په دوستۍ كې به دوی ته څه گټه وي؟"

ته راسره ومنه چې له هغې ورځې چې شېر جان مېړاني وهلی او كوزه يې پر سر پورته كړې ده زما يوه ورځ هم له زړه نه

دي وتلي، ماته خود زلميتوب د لومړيو شپو اور ورځو تڪليف ښه راملوم دي، زلميان داسي په عذاب وي لکه د تاوده جواړي وږي چي يې په لاس کي نيولي وي، الله دي خبر کړي په دې برخه کي به نوري خبري او سلاوي سره وسي ته بې غمه اوسه"

دوی په دې خوږو خبرو اترو سره لگيا وو او غوښتل يې چي د دې په زړه پوري مرگې لمن اوږده سي خو خرپهاري سو او شپږ سطل له اير وڅخه ډک په داسي حال کي چي په يوه زړو کي يې د سطل لاستي نيولي و راننوت، دا خونه درې په څلور متره کي خرگندپري برېښنا په کي بلپري، خو دومره ضعيفه ده چي سپرې په مشکل يوشي ويني، مور يې سمدلاسه ورولاړه سوه او سطل يې لاسه ځنې واخيست او ورته ويې ويل:

مور دې بلا واخلي څومره ساړه به دي سوي وي؟ دومره ډېر وځنډېدلې خبريت خو و؟"

"هو مور جانې! خبريت و، خلگ بلا اخيستي دي د حمام پورنډې (خوگلن) لانه ځيني خلاصېږي، په درو حمامو وگرځېدم په مټي مي دغه ايرې مونده کړې، هر چېري چي به ولاړم پر اير و باندي د سر شكونی و.

نن مي پر دغه يوه سطل اير و بشپړه پنځه پولې ورکړې، د حمام پر گلخن داسي تېل ما تېل و چي د ډېرو ښځو څاډري او د ډېرو نجونو، هلکانو کالي و سول، ښه سو چي د رب په فضل په روغو تنيو را خلاص سوم"

مور يې د اوسپني په اور لږ وني سو که د سطل ايرې پر له واپولې، په اير و کي د اور سره-سره بڅرکي د برېښنا تر ژرېڅونې رڼا لاندي وځلیدل، دهغو په ليدو د شپږ مور په خوند وويل:

"ڪه ڇه هم ڊپري خواري دي ڳالهي دي، خوبيا هم خورا
 ٻنهي پورندي دي راوي ڊي، ٻنهي ڙوندي بخر ڪي په ڪي دي
 ڳوندي تر سبادا مهاله پوري مو ٻنهي تاوده وساتي، زه خو پر بام
 پيتاوي ته ناسته يمه خود گهيڻ او مازيگر خواوي ٻيڻي سر ڊي
 وي. سر ڪال حوت خورا سوڙ راغي او ڊڊري ڙبي دامتل يي
 رڻتيا ڪر چي وايي:

"حوت اڳر حوتي ڪند، موشهارا درقطي ڪند"

د شهر پلار په داسي حال ڪي چي په سنڌي ڪي ٻنهي ورنه
 ووت په يوه مانيجنه لهجه ڪي وويل:

"زويه! گومان ڪوم چي د مازيگر او ماڻهام دواڙو لمونځونه
 به دي قضا ڪري وي، د بنادي ايري دي سه در ب فرض لمونځ
 دي پر قضا ڪري بولم، د خواني عبادت خوسره زروي، ڪه مي
 رڻتيا پوڻتي زويه ڊي خيلي دينداري نيولي يو، ڪه نه وي خوله
 وخته به مو ورتي په شاپه ڪوڄو ڪي گر خيڏاي او دا د پلار نيڪه
 ڪور به موله لاسه وتلي واي، داهم د خيڏاي او د پيرانو نظر دي چي
 د دينداري خواته مو ڊپر زور دي مور دي نه ويني چي په دغه
 سپين سريو لمونځ هم نه قضا ڪوي، د دنيا ڙوند خوبه په يوه چل
 اويآ په بل چل تير سي، خو خيڏاي مو دي دهغه جهان له خواريو
 عذابو څخه وڙغوري"

لومري تر ڊي چي شهر خواب ور ڪري، موري يي ور ته وويل:

"ستا خودي د بنادي ڪري به سي، تل دي دهلك غوڻي په
 ڊي دومره ڪريو وور اوبه ڪري ڊي ته گوره هڏو ڪي يي خونه نري
 دي؟ دده پر بار خو گانو ماهيڻڪله سور مايي ونه ليده، ٽوله ورځ
 په لنڊل ڪي ناست وي او غاري يي په (ڪشمش آو ڪشمش آو)
 ويلو بوڙي سوڙ. ماڻهام چي ڪور ته راسي ستالا پر غو مبي سي،
 پر پرده ويني مه په ڪي وچوه پاڪ الله خو تر مور او پلار مهربان

دي، تر هرې گناه به ورتېر سي، نس هم ډوډي او تن هم کالي غواړي."

شېر پر دوی دواړو لږ څه په قار غوندي سو او ورت ته ويې ويل:

"دا د زرو خلکو خودي سر تر خاورو لاندي سي، دوی تل پر نه څه تر له وځي او په کور کي غم او خواشيني جوړوي، تاسي دا خبري پرېږدئ که څه ډوډي لرئ رايې کړئ چي له لوږي مي تور ځي او سپين راځي.

بابا تا خو ويل چي په لمدۀ ډوډي به مي مړوي"

پلار يې د مينې په ږغ ورت ته وويل:

"ته راوړه نن دي خو گټلې دي؟ زما او د مور په کړيږه او ماڼي پسې به نه گرځي! دلته د سنډلي پر سريې واچوه، داده زما گټه خو دومره سوې ده"

د شېر مور د سنډلي منقل وړ وکيښ او دهغه ايرې يې سره ايسته کړې او په منځ کي يې د حمام نوې او تازه پوړنډې ورواچولې او په يوه پلنه اوسپنه يې هغه سره ودربلې، له زنگ وهلي او تور بخون سطل کي چي زي يې د ډېر استعمال په اثر بې ترتيبه او بې ډبه غوندي دننه او دباندې سره وړ اوښتې وې يو څه ايرې يې پرېښودلې او يوه تکه توره چای جوشه يې پر کښېښودله، په دې حال کي شېر پر راږغ کړل:

"ادې له لوږي مي سترگي عين غين کږي ستا چای جوشه چي را اېښي نو توري هيلی به سپيني سي، ماته لږ څه گوله ډوډي راکړه"

مور يې په يوه غږنده ږغ ورت ته وويل:

"ډوډي به چار اوړه! پلار خوار کي خودي په مټي خان راوړ ساوه، هغه تاته معلوم دی چي شپېلفی (شبکور) دی ورسه

زويه، وگرځه له دغه نژدې نانوايي څخه درې سړې ډوډۍ راواخله"

شېر بې له نور څه ويلو څخه پنځلس پوله د سندلی له سره ورواخيستل او درې سړې ډوډۍ يې راوړې. پر لاره يې نيمه ډوډۍ خوړلې وه، نوره ډوډۍ يې مورت ته ونيوه او يوه پنځه پوله يې بېرته د سندلی پر سر واچوله چې شرنګ يې ښه لوړ واورېدل سو، بيا يې پلار ته وويل:

"درې ډوډۍ مې په لس پوله راوړې، ځکه چې سړې وې او چانه اخيستلې نوله ډوډۍ خرڅوونکي سره مې چنې ووهلې، دا ده پنځه پولې مې د خداي په مهرباني دروگټلې"

په دې وخت کې د شېر مور يو څه وچي د پوزي خاشې پر هغو څو ژونديو بڅرکو واچولې چې هغه يې د اير وپه اړولو او را اړولو سره راټول کړي وو، او وروسته له لږ څه پوکولو يوه ژړبخونه لمبه ترې پورته سوه، بيا يې ژر چای جوشه ترلاستي ونيوه او پر هغه لمبه باندي يې څوړنده ونيوه، بيا يې په خوند شېر ته وويل:

"مور دي ستا بلا واخلي، اوس به دستي داسي چای در دم کړم چې (مدير اغا) به لانه وي خوړلې"

مدير اغا په دغه کوڅه کې يو مامور دی چې ښه شتمن سړی دی او په ورکړه او سخا کې هم ښه نوم لري دی د خداي (ج) په دوستۍ هم خورا ښه شهرت لري. په دې حال کې د انګر وړ وټکېده او شېر سم دلاسه ور وخفاست، شېر چې دوره يوه برخه خلاصه کړه داسي ورته وويل سول:

"ها درواخله! د (مدير اغا) کره يې نن خبرات کړی دی"

شېر په داسي حال کې چې غوړی يې ترينه راواخيست نژدې د وريجو او غوښو بوی اوښت بې سېده کړی و، سړي يې له ډېري اشتهار له وگرځېده او زړه يې ډوب غوندي سو، په همدې

حال کي يې مور پسې راووتله، موري يې د دوی خبري واورېدې او د (مدیراغا) له مزدور څخه يې پوښتنه وکړه:

"خدای دي خبر کړي! د مدیراغا کره يې خبرات پر څه کړي دی؟ خدای دي دا د خبر کور له هره غمه وساتي، اقبال دي يې خدای تل لوړ لري"
هغه ورته وويل:

"پرون يې هغه مشر زوی رېزش کړی و، د شپې يې تبه هم وه، خونن سهار بيا ښه و، مدیراغا ويل چي بلا وه برکت يې نه و، زوی مي نزدې سکاروي وهلی و، او يا پر کوم دروند ځای باندي تېر سوی دی، د پېريانو سيوری به پر لوبډلی وي، نو د پاک الله په رضايې نن شپږ منه وريجي او دوه منه غوښه پخه کړه او د کوچي ټولو خوارانو او غريبانو گاونډيانو ته يې ور وپېشلي. تاسي هم وروسته له ډوډي خوړلو يوه ښه دعا وکړئ چي پاک الله دي زما بادار جوړ کړي"

په دې وخت کي د شپږ پلار مضطرب غوندي سو او غوښتل يې چي په دوی پسې ور وځي، خو د انگړ دوره کړپ او دهغه د ځنځير شرنگهاري په کرار کړ او ژري يې احساس وکړ چي خونه د پلا له زړه وړونکي بوی څخه ډکه سوه، ده په تلوار د سندلی له سر څخه پيسې ټولي کړې او بې له شمېرلو يې هغه په جيب کي واچولې او ځای يې د کونډري (دستر خوان) لپاره چمتو کړ.

د ډوډي د خوړلو په وخت شپږ خپل مور او پلار ته وويل:

"له خدايه دي ارمان نه کوي، داسي خلک هم په دنيا کي شته چي شپه او ورځ دغسې غوړه او په زړه پوري ډوډي خوري، دا پر موږ خوارانو ولي داسي توره تياره ده؟ يوه مونه دوه کېږي؟"

پلار يې په داسي حال کي چي دسترگو تر کونج يې په قار ورته وکتل وويل:

"توبه و کاره توبه! نیت پر چامه بدوه له علماوو دي نه اورېدلي چي وايي: "برخي ازلي دي هر څوک يې د خپل قسمت سره سم خوري، تاته مي شل ځلي ويلې دي چي د جمعې لمانځه ته د پل خشتي ماجت ته ورځه، هلته تل ستر او جيد علما لومړی تر لمانځه و غږونه او نصيحتونه کوي، داسي خوږې خبرې کوي چي سړی له ډېرو غمو څخه خلاصوي، په تېره په دې وختو کي چي د دنيا مينه ډېره سوې ده، دغسي نصيحتونه او و غږونه اورېدل خورا ډېر او لوی ثواب لري، دا جمعه به دي په خپله راسره بيايم.

زه خو تل هلته ورځم، داسي تېل ما تېل وي چي سړی ځان نه سي موندلای، يوه ورځ مي واعظ ته نژدې ځای ونيولوی اخوندزاده چي خورا ډېر مريدان هم لري وعظ وکړ، پاک خداي دي ژر مرگ راکړي چي ژر حوري او غلمان ووينم، په نعمتو او شرابو موړ سم"

اخوندزاده صاحب ويل:

"که چاشنه لمونځ اودس وکړ پر بل چايې نېت بدنه وچي داولي دومره شته لري د بل چاپر مال او جايداد يې سترگي سرې نه وې او د زړه د اخلاصه يې د پاک الله امر او نهې منل نو جوته خبره ده چي داسي خلگ به دغسي غوندي جنت ته ځي. بيا اخوندزاده صاحب د ناداري او نيستۍ په مقابل کي د صبر او تحمل صفت وکړ او هغه کسان يې جنتيان وبلل چي په دې مرداري او ړنگېدونکي دنيا باندې زړه نه تړي او دلوري او بربنډوالي په مقابل کي آه تر خوله نه باسي"

باباجانه! والله چي اخوندزاده صاحب د جنتونو او دوزخونو صفتونه کول او دهغو کسانو تشرېح يې کوله چي هغوی به هلته ورځي نو زړه مي په کلک وغوښتل چي ژر په خواريو او لوږه کي مړ سم او دهغه جهان نعمتو ته ژر په ترات ورسم"

"هو-هو زويه! خدای دي برکت درکړي، په هغه ورځ هلته وې چې لوی اخوندزاده صاحب تشریف راوړی و؟، هغه مبارک بدایانو ته څومره توصیه وکړه چې باید خوارانو ته زکات ورکړي، خیراتونه ورکړي او په دې توګه جنت ځان ته لازم کړي او خوارانو او مزدورانو ته یې په کلکه مشوره ورکړه چې (د ازل کړه) ومني او د بدایانو په نسبت بدنېت نه وساتي، دا ځکه چې پاک الله تل له بدایانو څخه په دې نسبت رضایت لري چې دوی د شتو خاوندان دي او زکاتونه او خیراتونه ورکوي".

خو دا چې د دې زمانې بدایان زکاتونه او خیراتونه، نه ورکوي او د خدای امر نه مني بېل سوال دی. همدا ډول د دې زمانې خوار یکنښ خلګ چې ځانونه له بدنېت څخه نه سي ژغورلای، او تل د بدایانو په نسبت کینه ساتي هم بېله او جلا مسله ده. پاک خدای به دې دواړو ډلو ته په هغه جهان ډېره لویه جزا ورکړي او هغه وخت به نو دواړه ډلي ارمانونه کوي. شیر په مینه او ژوندي برغ ورته وویل:

کوم وخت چې لمونځ خلاص سو کوښښ مي وکړ چې د مبارک لاسونه مچ کړم، خو د خلګو د تېل ماتېل په اثر وروڼه رسېدم. کوم وخت چې دباندې راووتم نو د مبارک لوی تور موټر مي چې د جومات په وره کي ولاړ و مچ کړ"

دويمه څپرکي

گهيڅ له معمول سره سم زوی او پلار وروسته له لمانځه څخه خپل - خپل شيان واخيستل او پر هغه پخواني ځای باندې کښېناستل، دوی دواړو خپل لاسونه په تخرگ کي نيولي او کنجلك (غونج) پر دوو تلو ناست وو.

د شېر د پزې سر د سړو له لاسه سور بخون سوی و. شېر د پلار په اشاره نژدې سماوار چي ته ورغی او دوی چاينکي چای او يوه ډوډۍ يې ځني راوړه يوه چاينکه يې پلار ته او بله يې ځان ته کښېنبودله.

لمر ښه راوغوړېده او د دوی دواړو هډوکي يې ور تاوده کړل، ځکه چي د حوت د مياشتي لمر خورا تودې او په زړه پوري پلوشې لري، نو د خلکو فعاليت او تگ راتگ هم وار په وار په وات کي پسې ډېر پري.

په دې حال کي يو سپين کالی غوندي سړی د شېر د پلار تر مخ ودرېد او له هغه سره يې خبري شروع کړې، شېر داسې ښه پېژاند او حېران سو او چرت واخيست چي داسې زماله پلار سره څه کار لري؟ او ولي ورسره گډ پري؟ ځکه چي دهغه خو خور اښې روسی کلونښي په پښو دي او سپيني هزارگی جورابي يې چي پوندي يې په څرمن کي نيولي سوې دي په پښو دي او دا خو گندل نه غواړي.

شېر وليدل چي دده پلار او ددې سړي مرکه لنډه وه او څرنگه چي هغه بېرته رهي سونوده پلار ته ورېغ کړه او ددې سړي د مقصد په خصوص کي يې پوښتنه ځنې وکړه، پلار يې په

داسي حال کي چي يوه زړه کلونښه يې گنډله او په هغې يې تېره
(رينه) منډله ورته وويل:

"د مدير اغا ناظر صاحب و، ده ويل چي ماښام د مدير اغا
کره و رسم دهغه په کاريم"
شپږ ورغبرگه کره:
"مانه درسره بيا يې"

"يه! سپړي بد ايسې بيا به وايي چي زوی هم راباندي
خروي."

د ناظر له خولې څخه څرگندېده چي د مدير اغا زړه راباندي
سوی دی او غواړي چي د پاک الله په نامه مرسته راسره وکړي.
خوزه دا خلک...

د زوی او پلار دا خوږه مرکه هغه وخت پرې سوه چي يوه
سپړي خپله خپلې د گنډلو لپاره راوړه، د شپږ د دې ډول مرستي
په شاوخوا کي خواږه-خواږه چر تونه وهل شروع کړل او پر هغه
باندي يې خوند اخيست د ده د (کشمش او) برغ هم لږ څه کلک او
قوي غوندي سو او په هغه کي دهيلي رڼا ځلېدل شروع کړل.

غرمه چي کورته ورغی او مور ته يې يوه ډوډي وروړه نو
مور ته يې په خورا خوند دغه زېږی ورکړ او ورته ويې ويل:

"د مدير اغا ناظر نن شپه بابا دهغه کورته بللی دی.

بابا ويل چي غوندي يو څه مرسته راسره وکړي.

مدير اغا ښه سپړی دی، هر وخت د ژمي په سر او پای کي له
خوارانو سره مرسته کوي، تاته په خپله معلومه ده چي درې څلور
حجه يې کړي دي"

مور يې په زړه سواندي برغ ورغبرگه کره:

"زويه! دا خلک زه ښه پېژنم، د اوسنۍ زمانې بډايان دي له
هيچا سره مرسته نه کوي، فقط خپل ځان او خپله گټه غواړي. زه

داسي گومان کوم چي بيا به يې دې ته پتېيلې وي چي دا ور کوټی کور لا راڅخه واخلي، ددې خلکو خو پر مور دالاهم نه لور پري. زويه! ددوی په مرستو زړه مه تره، خپله لار دي په خپله مته وهه."

غت مازیگر بيا شېر غوښتل چي زور سطل واخلي او د حمام په پوړندو (تودو ایرو) پسې ولاړ سي، لومړی تر هغه چي دی خپل شيان سره راټول کړي او کور ته ولاړ سي پلاري يې ورته برغ کړل:

"زويه! ماښام دوې ډوډی واخله ځکه زه به ناوخته درشم" شېر چي په کور راننوت نو څوړ يې تر غوړ سو او د خپل انگړ دوره په خوله کي يې د خپلې مور د خولې داټکي واورېدل:

"داسي خونه ده لکه د زړه سر، دلته هم ډېر تگ او راتگ نه سته، يو زوی او يو مېړه مي دي. دوی دواړه سهار د لمانځه په وخت وځي او مازیگر ناوخته کور ته راځي"

په دې حال کي شېر په خونه ورننوت او ويې ليدل چي يوه په عمر پخه ښځه سره له دوو لوڼو چي يوه (۱۶) او بله (۱۲) کلنه معلومه په خونه کي سندلی ته نژدې ولاړي دي او د ده له مور سره د خوني د کړايې کولو په شاوخوا کي خبري اتري کوي.

شېر خپل لوښي او لرگي له سره او تخرگه راگوز کړل او د خوني په يوه گوټ کي يې کښېښودل، او وروسته له هغه يې دوی ته سترې مشي ورکړه. پېغلو ژر خپلې څادری پر مخ وپړې کړې خويوې بېرته هغه پورته کړه او په دې نسبت چي څادري يې په بېړه پر مخ راوړله، نو د سترگو پر ځای يې د سر وېښتان راخپاره سوي وو، نو ځکه يې خپل مخ بېرته لوڅ کړ او وېښتان يې د شاپه لوري واړول، په دې وخت کي يې مور لږه ورباندي په قار غوندي سوه او ورته ويې ويل:

"نه شرمېږي؟ مخ دي پټه کړه".

په دې وخت کې د شېر مور لږ څه په گيله ورته وويل:

"خېر دی خورې هلکان او نجوني په دې خبرو دومره نه

پوهېږي، که دي خدای په دې خونه کې نصیب کړی ونو دیوه

کور او کاله په شان به ژوند کوو، مخ پټی خوبه بیا گران کار وي.

شکر دی مسلمانان یو، هر څوک خپله مور او خور لري"

کرایه والا بنځي پر خپلو لوڼو باندي بزغ وکړ:

"درځئ گلالی، بڼاپېری درځئ دلته هم زموږ شپه نه سبا

کېږي"

بیاد شېر مور په یوه ساره غوندي بزغ ورته وويل:

"خورې! ځان مه سرگر دانه وه هلک د پوړندو دراوړلو

لپاره په دې شپو ورځو کې لږ څه وختي کور ته راځي که نه وي

چي د ماښام لمونځ په جومات کې وکړي راځي، د ورځي ماته یوه

ډوډی راوړي نو که هغه ستانجونو راته راوړه خو د ورځي د خوا د

ده راتگ ته هیڅ حاجت نه شته، یا به زه په خپله - خپله ډوډی له

ډوډی پخوونکي څخه راوړم، مقصد دا دی چي ساعت به موسره

تېروي، ته هم یووزرې کونډه بنځه یې دلته به نزدې چېري کار

هم مونده کړې، په دې کوڅه کې خو داسي کورونه شته چي لاس

او خوله یې سره رسېږي (+) او غواړي چي یو څوک مزدوره کړي،

خپل اولاد به دي تر نظر لاندي وي"

د گلالی پر مور دا خورې غوندي خبري بدې ونه لگېدلې او

لږ څه زړه نازړه غوندي سوه او بیایې ورته وويل:

"ښه دی خورې! زړه به وېرغوو، سلا مشوره به وکړو که مو

خوښه سوه رابه سو، د کرایې په برخه کې نو ستا وروستی خبره

هم دا څلور افغانی د میاشتي دي؟ تر دې به کښته نه سي؟"

شېر د دوی د خبرو په لومړۍ برخه کې سطل واخيست او په پورندو پسې ولاړ. کوم وخت چې دانگر له وره څخه کوڅې ته ووت، دايې بې اختياره له ځان سره وويل:

"اؤف په يوه کاته يې وگنډلم، زه چې وایم تر زړه مې غشي ووتل، څه ملالې غټې سترگې يې وې او څه کاره غشي غونډي بانوگان يې وو"

شېر ژر ځان په گوټ کې نهام کړ او دې ته منتظر سو چې مور او دوی لوبې يې راووخې.

کوم وخت چې هغه راووتلې، نو په کوڅه کې په هغه لوري رواني سوې چې عمومي واټ ته راوتلې ده. شېر هم په دوی پسې سوکه - سوکه له ليري راروان سو او تر هغه ځايه په پسې و چې دوی تر پل خشتي تېري سوې او د شور بازار په يوه خورا تنگه کوڅه کې خورا زاړه سپنجي کور ته ننوتلې. شېر هغه کور په نخښه کړ او بېرته په پورندو پسې ولاړ.

د شېر پلار ماښام له لمانځه وروسته خپل لوبښي او لرگي چې په يوه زړه گونۍ کې يې سره اچولي وو د معمول سره سم کور ته يووړل او د شېر له سامان سره يې يو ځای کښېښودل او په خپله په بيمه د (مدیر اغا) د کور پر لوري رهي سو، په دې وخت کې يې ماینې د کرایه والا په خصوص کې خبري ورتله وکړې او په دې چې هغې ښځې له شېر څخه زړه واهه خواشینی وه.

باباخان بې له دې چې په دې برخه کې څه ووایي په بيمه يې گامونه اخيستل. د مدیر اغا د کور ور خورالوی او دوی پلې لري، پر هره پله يې د اوسپنې دوی پوښتی ټک وهلې دي او هم ځای په ځای پر دې پوښتیو باندي د اوسپنې کوپۍ وهلې سوې دي خورا ټينگ او په عين حال کې خورا ښکلې وړ دي.

په وړه چي ورننووت نو سمدلاسه يوه سپين ږيري قابچي دى دهغې خونې خواته بوت چي هلته خونور کسان هم ناست وو. په لوى وړه چي ورننووت نو ښي لاس ته د زينو په لوري وگرځېد چي دا زينې نېغې پاس لور ته ختلې دي. دې خونې ته (د عامو سراچه) وايي. دلته کليوال خلک د ښارونو عادي او معمولي مېلمانه کښېني.

په دې خونه کي چي په غالېو فرش ده او ښي د شنه بڅمل اوږدې نيالۍ په کې وېرې دي څلور کسه نور هم ناست دي دوه سپين پگړي ملايان دي يو په عمر گېر. (۴۰-۵۰ کلن) اوبه وړونکى (سقاو) دى او يو پاندي رقمه پوخ سړى دى. داوبو وړونکي هماغه د څرمني واسکت دى او خود څرمني ملا تړوني پر راگر څېدلي دي. دده يوه زړه څره خو جگه غوندي خولۍ پر سر ده او پر دې خولۍ يې دوه درې وله سپينه څيري پگړۍ تړلې ده. خو هيڅکله دا گومان نه کېږي چي دا دي سپينه خاصه وي، يعنې دهغې رنگ د خيرو له سيبه بېخي خړ او ښتى دى.

دده خولۍ د کاغذوله پليټو څخه جوړه ده چي هره پليټه يې د ټوکړه په پوښ کي ليکي-ليکي غوندي گنډل سوې ده او خولۍ يې لاري-لاري معلومېږي، ځيني ځايونه د خړو بڼه (خړبخون) کاغذ پليټې تر پوښ راوتلي دي دا اوبه وړونکى چي غاړه په پوري ده (*) هره گړۍ خپله پزه په لستونې داسي پاکوي چي بې پامه غوندي خپل لېچ تر پزي تېر کړي او بيا (اوه) وکړي او ورسره سون هم وهي.

دده د کور تۍ لستونې واني-واني (ټوک-ټوک) دي او په مټي پېژندل کېږي چي دا د هزارگۍ برکې کور تۍ ده خو اوس يې دومره سړې، توري، ژړي، څري پينې ورته ايښې دي چي د برکې اصلي رنگ او څه ډول والى يې اړولى دى.

دده کورتي ته کورتي نه سي ويل کېدای، ددې لپاره خوراښه نوم (خل) دی.

په هم دې ډول پانډي خووله څيري-څيري پگړۍ پر يوه خورازره کندهارۍ خولۍ چي گلاباتون يې بېخي ټکېدلي دي ترلې ده، او دده څره خو سوري-سوري کورتي داسي معلومېده تابه ويل چي خورازره کمبله يې چي رنگ يې د ډېر استعمال په اثر الوتي دی اغوستې ده.

دوی دواړه څنگ پر څنگ ناست وو، او سرونه يې داسي سره نږدې کړي وو چي تابه ويل د يوه اوبل په غوږو کي خبري سره کوي، ددوی سرونه به صرف هغه وخت يوڅه سره ليري سول چي اوبه وړونکي به په خپل لستوني پزه پاکوله او په دې عمل کي به يې څنگل د پانډي خواته اوږده سوه، دده دا عمل به تل بې له ارادې اجرا کېده.

دواړه ملايان په سپينو څادرانو کي نغښتي په پلټۍ (چارزانو) ناست دي او ددوی نور کاپي نه معلومېږي.

دوی دواړو سوکه-سوکه خبري کولې او په هره جمله کي يې خورا ډېر عربي الفاظ استعمالولوي ددوی د (ع) او (ق) مخرجونه ښه په لوړه اورېدل کېږي.

ددوی توري څني تر سپينو پگړيو راوتلي دي، داسي څرگندېږي چي دوی په دې وختو کي له کليو څخه ښار ته راغلي دي. د کليوالتوب ښه يې له ورايه معلومېږي.

د شېر پلار چي په (کوش کن) کي خپلې د موټر له ټاير څخه جوړې کړې کلوشي وکښلې په خونه ورننووت، ده حاضرينو ته سلام و اچاوه او بيانېغ د پانډي څنگ ته ورغی او داسي په پلټۍ (چارزانو) کښېناست چي د څنگانه سري يې د

پاندي د څنگانه پر سر کښېښود. په دې وخت کي يوه ملا د شېر د پلار په خصوص کي سوکه د ابل ملا ته وويل:

"سپين ږيري دی خوار کي خو داسي برېښي چي دينداري نيولي دي. گوره اوس لاهم ښه په قوت کي دی"

دوی دا خبره لانه وه تمامه کړې چي ناظر راتنوت او سلام يې ورواچاوه او بيا د ملايانو خواته ور تېر سو، او په داسي حال کي چي د غاري دسمال يې له سر څخه راخلاصاوه په ادب سره کښېناست او د غاري دسمال يې پر خپلو څنگنو وېر کړ.

د ناظر هزارگي جورابي چي د پښې خوايې ټوله په خرمن کي نيول سوې ده په پښو دي او چي کښېناست نو هغه خرمن چي سور رنگ يې و رونه برېښېدله.

ده د سري برکي بالا پوښ اغوستی دی او د خړې ملېشي کالي يې اغوستي دي.

دده قره قلبي خولي پر سر ده او ږيره يې پاکه خرپيايې ده. دی د (۳۵) کالو په شاوخوا کي معلومېږي.

ناظر په داسي حال کي چي له قاليني څخه يې د يوه سپين کاغذ وړه ټوټه په خپلو دوو گوټو راخيستله وويل:

"الحمد لله د اسلام ملک دی. د نبي دين په ښه توگه چلېږي. هرې خواته ښه-ښه ملايان شته. په جوماتو کي خای نه موندل کېږي. تېره جمعه (مدیراغا) د پل خشتي جومات ته ورغلی و. هلته ملايانو وعظ کاوه. دا وعظ پر (مدیراغا) خورا ښه لگېدلی دی. داسي دهغه تر اثر لاندې راغلی دی چي اوس شپه او ورځ نفرونه کوي او د تاجد لمونځ خويي هېڅکله نه دی قضاء کړی. پر زړه يې د رحم اوبه توی سوې دي او ماته يې امر کړی دی چي د نزدې جومات دواړه ملايان او د نيردو کورو خواران راټول کړم او د خدای په رضايې په نس ماړه کړم او هم يوڅه

زکات ور کړم، دا خو څرگنده خبره ده چې هيڅ دنيا دار سپړی د خپلې دنيا زکات نه سي ور کولای، خوييا هم پر مدير اغاهغه وعظ خورادروند اثر بنډلی دی چې هغه بله ورځ يې په ماجت کي اورېدلی و. په دې وخت کي د گډوډي او چلمچي شرنگی سو او سمدلاسه قابچي چي پر اوږه يې يو سور وېره (سور بخون) د لاس دسمال پروت و او په يوه لاس کي يې گډوډه او په بل لاس کي يې چلمچي وه راننوت. قابچي د ناظر په اشاره ښغ د ملايانو خواته ور تېر سو او په داسي حال کي چي يوه گونډه يې ووهله چلمچي يې د يوه ملا مخې ته کښېښود او د لاسو پر پولل شروع سول.

د لاسو پر پولل لانه وو خلاص سوي چي يو د سپين سان کوندری يوه هلک رانه ايست، دې هلک څه زېره درېشي کړې وه او دهم هغې درېشي له ټوکر څخه جوړه سوې خولۍ يې پر سر وه. او هر چا پېژانده چي دا هلک به په کوم دفتر کي (پياده گي) کوي. ورپسې پنځه غټ-غټ غوري چي له قابلي پلاو څخه ډک وو راوړل سول او دهر يوه مخي ته يو-يو غوری کښېښودل سو. لومړی تر هغه چي حاضرین پر کوندری راوڅکېږي ناظر وويل:

"لومړی مي درته وويل چي پر مدير اغا د تېري جمعې وعظ خورادر نه اغېزه کړې ده او د ده پر خوارانو او غريبانو خورا ډېر زړه سوی دی، نو ده فيصله وکړه چي خپله دنيا حلاله کړي او د هغې زکات وباسي، نو دادی چي هر يوه تاسي ته يو-يو غوری ډوډی درکوله کېږي همدا ډول خونوړې ورځي به هم دغه ډول ډوډی خوارانو ته ورکړل سي، نن شپه ستاسو نزدې گاونډيانو وار دی"

بيا سمدلاسه پر ډوډی پسم الله وويله سوه، کوم وخت چي د ډوډی خوړل خلاص سول، نو ښځي ډېري وريچي په غوريو کي پاته سوې.

ناظر ورته وويل:

"که موزره غواړي، نو تاسي کولای شئ چي دا پاته ډوډی
او حتی غوري هم له ځانه سره یوسئ"
یوه ملا ورته وويل:

"کور مو ودان! شریعت مو روښانه کړ خدای دي داسي
کورونه هیڅ وخت نه وړانوي. غوري او ډوډی څه کوو چي وړويي،
یو د خدای دوست به وایي چي کور مي تر تاجار نو هغه بل خوبه
وابسکی (پری) نه ورته اچوي" دې ملا خپله وینانه وه بشپړه
کړې چي قباچي یو پتنوس چي سین دسمال پر غوړېدلی و راوړ
او د ناظر مخې ته یې کښېښود. ناظر په تلوار دسمال تر پنه ایسته
کړ او د دسمالو پنځه غوټي په کې ښکاره سوې.

ناظر په بېړه چي لږ څه مضطرب غوندي هم و وويل:

"ستاسي خوښه ده! چي غوري او وريژي نه وړئ نو دادی
هر یوه ته شل-شل افغانی ور کول کېږي"

ځکه چي په هره غوټه کي څلوېښت-څلوېښت غرانونه وو،
نو هره غوټه ښه درنه وه او د دسمال یوه برخه یې کښته ځړولې وه.
ناظر د هر سړي مخې ته یوه-یوه غوټه کښېښودله. لومړی یې
ملایانو ته دوې غوټي ور کړې یوه ملا لاس پورته کړ او د دې
څېرات او زکات ور کولو په مناسبت یې یوه ښه غوړه او مفصله
دعا وکړه. وروسته له هغه حاضرین بېرته د خوني له غولي څخه د
دېوالو خواته بېرته سول او پر نیالیو کښېناستل.

ناظر اوچت ولاړ سو او پر قباچي-پیاده یې ږغ وکړ چي
لومړی دي د ډوډی لوښي واخلي. ده د ډوډی لوښي په خپله
راټول کړل او هر یوه ته یې یو-یو غوړی ور کاوه چي یو یې سي.
ده په خپله دوه غوري واخیستل او له دوی سره یو ځای ووت.

دوی غوري نېغ هغې خونې ته یووړل چې (مدیراغا) په کې ناست و، او په یوه فاتحانه ږغ یې ورته وویل:

"صاحبه! هر څه مې د خدای په زور په بریالیتوب اجراء کړل. زه به هغه بل غوری ژر راوړم بیا به نو ټوله کیسه درته وکړم"

پنځم غوری چې یې ور وړوړ نو یې د مینې په ډک ږغ ورته وویل:

"ستاد طالعو په برکت والله که غوږ په غوږ پوه سوی وي، که څه هم د زکات ور کولو دا خورا مشهور او زوړ افسانوي چل دی خو دلته مې داسې عملي کړ چې هیچا احساس هم نه کړ، پر شریعت مې برابر کړ، هر یوه ته مې په اصرار ویل چې دا غوري سره دهغه د محتویاتو وړلای سئ، خو هر یوه په خپله خوښه هغه پرېښود. د بادار طالع مې لوړې دي"

مدیراغا د ده خبره غوڅه کړه:

"څه! ورسه لېونیږه ښه کوگیر راوړه چې خپلې طلاوي راوباسو"

گومان کوم چې دا زکات به مې پوري وځي.

ناظر چې کوگیر مدیراغا ته ورکړ نو یې ورته وویل:

"باداره! که دي خوښه وي نوزه به پرته ورسم او دوی به رخصت کړم"

"دوی یواځې پرېږده! ورسه یو څه سرې اوبه راوړه چې دا (سرې) په کې پرېمنځو او وچي یې کړو!"

لږ وروسته ناظر پرته د مېلمنو کوټې ته ورغی او پر خای کښېناست، حاضرینو ته یې وویل:

"ښه دی چای به وڅښئ بیا به ولاړ سئ"

یوه ملا ورته وویل:

ښه دی خو دا زما ملگری به ورسې د ما خستن اذان به وکړي، د لمانځه جملې ته به زه هم ځان وروړسوم. خدای مو رزق ډېر کړه دومره ډوډۍ مې خوړلې ده چې ښورېدای نه سم " ناظر سر ورته کښته پورته کړ او بیایې ورته وویل: "هغه نو ستاسې خوښه ده، اذان کول خو ضروري او مبارک کار دی".

په دې وخت کې د شېر پلار د دې شلو افغانیو په شاوخوا کې خورا خواږه - خواږه چرتونه وهل. هغه صحنه یې په دماغ کې جوړه وه چې دی کورته ورسې او زوی او ماینې ته د ډوډۍ او د روپو د راوړلو په شاوخوا کې په خوند نکل وکړي. دی له دې خواږه چرت څخه د ناظر دې وینا راوايست: "پلار مې دې خدای وبخښي د مدیر اغا د پلار ناظر و."

د مدیر اغا پلار ډېر غښتلی او نوميالی سړی و. د ده مخې ته څوک نه سو درېدلای، دا ځکه چې یو خويي پوهه ډېره وه او بل دا چې د امیر حبیب الله شهید خپل غوندي و، او د دربار شاوخوا خلکو ټولو سترګه ځنې کوله. دهغه مرحوم خور الویه او درنه جانداري وه، پاک الله دومره مال او جايداد ورکړی و چې دی یې په حساب نه رسېده، پلار مرحوم مې یوه ورځ کیسه کوله چې د مدیر اغا پلار سردار... د خپلو مخکو او باغو په سپل وتلی و، پر لاري یې د یوه باغ ور خلاص ولید او سمدلاسه په هغه باغ ورننووت کوم وخت چې یې د باغ ښه والی او لوی والی ولید نو یې ارمان وکړ چې کاشکې دا باغ خوزما وای.

زما پلار ته یې مخ ورواړه چې ناظره دا باغ په هره توګه چې کېږي ماته رانیسه، خو کوم چې زما پلار ورته وویل چې صاحبه دا باغ خوستادی کنه! نو دی خورا خوشحاله او حیران غوندي سو چې دا ما څرنگه نه دی لیدلی، نو ملا صاحبه! که مې

رښتيا پوښتې د پاک الله نظر خورالوی دی. پر هر چا چې يې نظر ورسو نو بيا يې اوبه پر پېچومي خېژي"

په دې وخت کې اوبه وړونکي خان سره سمبال کړ او ويې ويل:

"دا ښه کار نه دی چې د علماوو تر منځ موږ اميان خلگ خبري وکړو، خو دومره وایم چې هر چاته يې خدای پر خپل نيت ور رسوي، دا متل چې وايي (بېړۍ په نيت چلېږي) خورا سم او صحيح دی. دا خلگ خو پاچهان دي پاچهان، دا ځکه چې نېتونه يې سم دي، ته وگوره ماغوندي خلگ ټوله ورځ نوکان وهي (*) او خورا درانه - درانه کارونه کوي خوياموهم يوه نه دوې کېږي، دا ځکه چې ښايي زموږ د کار کوونکو نېت به ښه نه وي. که ما غوندي سړي ته خدای دومره شتمني ور کړي نو ته فکر وکړه چې څه کارونه به ونه کړم، والله د ورځي خوبه پنځه کسه وژنم. دا هم دغه دښه نېت څښتنان دي چې دا دومره شته زغمي او داسي ژوند کوي چې ته به وايې هيڅ نه لري، دادی زموږ خوارانونس يې راتود کړ او هم يې په جېبو کې دومره روپی راواچولې چې والله که مو په خپل عمر د بل په لاس کې لايډلې وي."

ملا صاحب غاړې تازه کړې، هر څوک پوه سوو چې دی غواړي چې څه ووايي، نو هر چا ساه ونيوله او د ده لوري ته يې سترگې کېږې سوې، ملا صاحب پر خپله کونډۍ توره ږيره لاس تېر کړ او ويې ويل:

"د زکات ورکول د فرض ادا کول دي، بډايان په دې مکلف دي چې د فرض ادا کړي که دوی داسي ونه کړي نو د هغه جهان عذابونه به پر وسي، خو اوس زمانه اخره ده، خلگ که څه هم هر څه ولري بيا هم پر يوه ايکۍ باندي سرونه ماتوي، نو که څوک پيدا سي او د فرض ادا کول و غواړي نو هغه د خورا قدر وړ دی او

منته يې بايد وسي. دا د خوښۍ ځای دی چې په دې زمانه کې داسې خلک موندل کېږي چې هغوی د دې کوښښ کوي چې غاړې يې خلاصې سي. په دې کې شک نه شته چې موږ او تاسې بنديگان د پاک الله او امر نه سو پر ځای کولی، خو بیا دا هم د خدای د رضا او خوښۍ موجب کېږي چې څوک دده د اوامرو په اجراء کولو کې هڅه وکړي او په دې لاره کې لږ او ډېر وښدي.

د شېر پلار هم چې پر یوه اړخ او بیا پر بل اړخ سو وویل:

"صاحبه! که مې رښتیا پوښتي د دې خلکو ارواحو گټې کړې دي، که يې ارواحو گټې کړې نه وای نو موږ غوندي به د یوه خوار او کار کوونکي په کور کې زوکړی وای. ته په خپله پام وکړه د مدیراغا کورنۍ څومره لویه کورنۍ ده؟، پلار دې خدای وبخښي ډېر جرار او ضابطه سړی و چا دده دمخه نفس نه سو کښلای. کوم وخت چې به دی په دې کوڅه کې تېرېده نو ته ومنه چې ښځو، کوچنیانو او لویانو به ساه په هوانیولې وه. هر څوک به د ده د کور له مخه په (قل هو الله) تېرېده، د اسانو لپاره يې په مرادخانیو کې جلا کمندو، هر سهار به مهترانو درې څلور اسونه راوستل او دده به چې هر یو خوښ سو پر هغه به خپل کار ته سپور لار. لنډه دا چې خدای بخښلی خورا غښتلی اود زړه ډک کاردار و، پر امیر صاحب لکه دوې توري سترگي گران و. دده خبره هیڅ کله پر مخکې نه لوېده ډېر دیندار او پر ناموس مین سړی و، ته باور وکړه چې یوه ورځ به دغه کوڅه کې یو سپین سترگی زلمی تېرېده، دده د کور مخې ته چې راغی بیبياني راووتلې مهترانو ږغ پر وکړ چې سترگي پټې کړه چې د حرم اهل راوځي، خو دغه خدای خوار کړي د دې خبرو دومره پروا ونه ساتله او یوه پلایې د سترگو تر کونج اهل حرم ته چې ټولي لس ښځې کېدلې وکتل مهترانو خورا وډباوه، خو ستا پلار دې خدای

وبخښي دده ډېر نژدې او په زړه پوري ناظر و، هغه دغه سپين سترگي زلمی سمدلاسه د سردار صاحب حضور ته ورووست دی خورا پرله نېټه سو او په خپله گوته يې د دې هلکي دواړي سترگي ايسته وغورځولې، د دې کار د کولو په وخت کي يې وويل: "چي دا کار مې د دويم ځل لپاره بيا ځکه وکړ چي خلک پوه سي چي زموږ حرم ته په چپه کتل څه معنی لري؟"

رب دي ستا پلار وبخښي د هغه هلک سترگي يې په يوه کوچني غاب کي چي لا ژوندی او پرله غورځېدلې کښېښودلې او په غولتون کي يې اړتاوې کړې. مقصد مې دادی چي پخواني خلک خورا پر شريعت ټينگ وو، او د خدای پر لار برابر وونود دغسي ښو خلکو زامن هم بايد ښه وي او شرعي امر په جگه ملا ومني."

حاضرین خو ثانيې پټه خوله پاته سول چي که پاندې څه وايي، خو چي هغه ويلو ته ځان چمتو نه کړ نو ملا صاحب لومړی دواړه لاسونه پر مخ او ږيره تېر کړل او بيا يې دواړه لپه غوندي ونيول او ويې ويل:

"دعا وکړی چي پاک الله د دې مسلمان زکات قبول کړي او دده غاړي هم په دې جهان او هم په هغه جهان خلاص کړي. موږ عاجز ملايان يو، بې له دعا بل څه نه سو کولای"

وروسته له هغه ټول حاضرین ولاړ سول، ملا صاحب هم

غوښتل چي ولاړ سي خو ناظر ورته وويل چي:

"يو څو څو دقيقې پاته سه، بيا به ولاړ سي!"

کوم وخت چي پاندې اوبه وړونکی او دشپږ پلار له وره څخه ووتل او په زينو کي کښته کېدل نو ناظر ملا صاحب ته وويل:

"موږ دلته يو چل غوندي وکړ، خدای دي تر راتېر سي..."

ملايي خبره غوڅه کړه:

"زه پوهېدم دا چل خورا پخوانی او افسانوي رنگ لري. ويل کېږي چي پخوانيو بډايانو هم دغسي چلونه کول"
ناظر:

"ته وايه! د مدير اغا غاړي به خلاصي سي؟"
ملا:

"څه ووایم خدای خور حيم دی گوندي تر ور تېر سي"
ناظر:

"ستاسي لپاره مویو څو نوري روپۍ هم ایښي دي زه به هغه درته راوړم"

کوم وخت چي ناظر هغه راوړې او ده ته یې ور کړې نو یې ورته وویل:

"ملا صاحب! د پښتو متل دی چي وايي (اسمان چا تر بېخه شین کړی دی؟) دا ډیر گران کار دی چې سړی دې پر شریعت بشپړ سم ولاړ سي. که د رښتیاوو زکات ور کړي، نو پر سل دوه نیمي دي، دایو عالم روپی کيږي، له بلې خوباید ووایم چې د مدير اغا ډیري روپی په تجارت کي بندي دي، پوهیږې چي هره پلا چې تاجران په گمرک کي د مال محصول ور کوي، هغه اکثره په زکات کې شمېري. نو په دې لحاظ هم مدير اغا تر ډیره حده خپلې غاړي خلاصي کړې دي، خو تاسې په خبر یاست چې مدير اغا د علماوو خبره مني او هغو ته په درنه سترگه گوري. نو که تاسې ته تکلیف نه وي درځی دتنه ورسو او د مدير اغا د ډاډ گیرنې لپاره یوڅه ورته ووایو چې زه یې پر کرار سي، ځکه دی له خدایه خورا ډاډیري".

دريه خپرکي

د شپږ پلار په داسې حال کې چې د روپو ډک دسمال به يې کله په جيب کې ونيو او کله به يې دباندې څړولی غونډې ونيو، په خوشحالي د کور لور ته راروان دی، او پرلاري خواږه-خواږه چرتونه وهي او هم د زوی او د ماینې هغه وضعیت په نظر کې تر سيموي چې دوی به يې د دې روپو په ليدلو غوره کړي.

دوره له ټکېدو سره سم شپږ ورولاړ سو او په مينه يې پلار ته د انگړ وړ ور خلاص کړ، ماینې يې په خواږه ږغ وړته وويل:

"زه او شپږ تر اوسه درته ناست وو او لار مودې څارله! داسې مو پوه کړه چې پر بنۍ پنبه راغلې که پر کينه؟"

ده له خوشحالي وړته وويل:

"پر بنۍ! خدای دي د مدير اغا کور له هره غمه وساتي، موږ څلور پنځه کسه خويي خوشحاله کړو"

په دې وخت کې يې د روپو دسمال چې په جيب کې يې په لاس کې نيولی و وروکښ او په مينه يې پر سندلی کښېښود او ويي ويل:

"دغومره روپی مې راوړې، چې د پلار په واده به دي لانه وي ليدلې"

پر دې وينا ټولو ومسل، شپږ سمدلاسه دسمال وړ واخيست او دهغه غوټه يې خلاصه کړه او بيا يې تر يوې څنډې ونيو او ټولي روپی يې د سندلی پر سر خالي کړې او دسمال يې يوې خواته

کښېښود. د سپينو غرانو د شرنگي اواز په خونه کي ښه اوچت غوندي خپور سو، چي په اورېدو يې د ټول کور غړي خوشحاله سول. شېر سمدلاسه مړت (مړتۍ) په ډک کړ او د هغو په شمېرلو يې پيل وکړ. ده دوه-دوه غرانونه يو ځای له گوتو را ايستل او (يوه، دوه، درې) يې ښه په زوره ويل. ده خپل شمېر لسو ته لانه ووړسولی چي مور يې په خواږه غوندي ږغ وويل:

"دابه مي دنړور پر گوتميو او نور پسول خرخوم. داروپی به نه ښوروي، داردم خپلې نړور ته يوڅه وړی مي موندلې دي هغه ورېشم او بيا ښښونه ځني جوړوم، بيا وروسته هم يوڅه وړی مونده کوم او همدغه ډول کارونه به کوم، ترڅو چي يوڅه پېسه لاس ته راسي او بيا يې د خپل شېر جان زوی پر ناوي ولگوم، اوس مي شکر دی زوی زلمی دی، خپله مور به ښه په زړه پوري نجلۍ ورمونده کړي".

د دې وروستۍ جملې په ويلو يې د شېر بار خو ته لاس وړ ووړ او د ده نوې راغلې ږيره يې سوکه او په مينه کش کړه او وې ويل:

"مور دي ستا بلا واخلي خدای مي دي ستا په يامه پته کړي، خو تر هغه وخته نه، ترڅو چي مي ستاناوې نه وي راوړې او کوچنيان مي دي نه وي ليدلي"

دې لا وينا ښه نه وه خلاصه کړې چي شېر ږغ کړه:

"بشپړ شل افغانۍ يا څلوېښت غرانه کېږي"

د شېر پلار په دې وخت کي د ماينې او زوی د لا ډېري خوشحالي لپاره وويل:

"څومره تالېمن يو موږ چي د حاجي اخوند له پوره خلاص سوو، که نه وای اوس به مو داروپی هغه ته ورکولې ماتاسي ته وويل چي پر خان زحمت راوړئ پردي پورونه وړ ادا کړئ بيا به

لوڅ لغړ ګرځو، خوله دې د کاندارانو څخه به کالي نه رانیسو او نه به له چا څخه په سلم کوم شی اخلو".

د شېر مور په داسې حال کې چې د روپو د شمال یې د شېر له لاسه اخیست لږ څه په ډېرغ وویل:

"نه ګورې چې شېر مو پر اوږو سپور دی؟ تر هغه وخته پورې چې دی مو پر خپله (بڼه) کړې نه وي موږ څرنگه د هوسایۍ ساه اخیستلای سو؟ که د بنادۍ په چارو کې تر پورو او سلمو لاندې سونو څه پروا لري.

خدای مودی له هغو پورو او سلمو څخه وساتي چې د غم په چارو کې سړی لاندې کړي، دادي نه دي اورېدلي؟ چې وایي (د کوژدې او واده مصرفونه د عثمان غني له خزانه دي) چې یوه پلاد ده د کوژدې قنډ راوړو بیا پاک الله مهربان دی ګوندي هر ډول لګښتونه یې پرېکړای سو"

شېر د دې خبرو په اورېدو خوراسره غوړېده او تر نظر یې د ګلالۍ څېره کښته او پورته کېدله او د مور په تندي، د سندلۍ پر سر، د روپو په دسمال او د پلار په خیرنه پکړۍ کې یې د دې په زړه پورې سور بخونه بڼه تر نظر لاندې کېده، او دده د زړه ارمان دا و چې په هره توګه کېږي د ګلالۍ، ګلالۍ بڼه بیا وګوري او که داممکنه نه وي نو لږ تر لږه هغه په بوغره کې وويني، په دې وخت کې یې پلار یو لوی او ژور تېغ راو کښې او سمدلاسه یې ورسره وویل:

"الحمد لله"

بیا یې په داسې حال کې چې د سندلۍ څخه ولاړېده وویل:

"دامتل مونه دی اورېدلی چې وایي (د جنګ خبرې خوږې وي خو ساعت یې تریخ دی) د بشخي فکر خولنډوي، دا څرنگه کېدای سي چې د زکات د شلو افغانیو لپاره تر دومره پورو ځان

لاندې کړو، ته مو پرېږده ښځې چې خپله الله یاد کړم او ویده سم، که منې نن مې زړه غواړي چې تر ناوخته کښېنم، ښه او غوره ډوډۍ رښتیا چې د سړي فکر اړوي، که موهره ورځ داسې ډوډۍ خوړلای خدای خبر چې څه فکر به مو کاوه، ښه دی چې هره ورځ داسې ډوډۍ نه خوړو او په ښو بنگلو کې نه اوسوهغه وخت به مو الله هېر وای او د خدای له عبادت څخه به پاته وای چې په دې صورت کې به دهغه جهان له ډېرو ښاديو څخه محروم وای"

ماينې ورته وويل:

"جای نماز مې تر شېر لاندې کړی دی، لمونځ دي پر پټو وکړه. هغه هم حلال او د لمانځه یې بولم، بل دا وایم چې سړیه! ځان به دورې - دورې نه کوي او د هلک پښه به تر غوړ یاسه کاږي! (*) چې زړه یې په کرار سې او موږ په خپل ژوند کې دده واده ووینو او په خپل لاس دده ناوې په ډولۍ کې راوړو."

د شېر پلار په داسې حال کې چې دواړه لاسونه یې غوږو ته وروړل او د لمانځه نیت یې تازه، ورته وويل:

"ښځې! دا خبرې اوس پرېږده دهلک زړه مه په هوا کوه عجب ښه ویده دی."

"ادې جانې! هغو درو ښځو ته دي ولي خونه په کرایه ورنه کړه؟ ته یې پرېږده بابا اوس مه په عذابوه لمانځه ته یې پرېږده."

زویه! هغو له تا څخه سترگه وکړه (*) سپین سړې ښځې وويل چې لوني یې پېغلي دي او په داسې کور کې نه سې اوسېدلای چې هلته زلمیان وي. که څه هم ما ستاله خواډاډ گېرنه ورکړه، خو بیا هم زړه یې ونه نیو، خو دومره یې له خبرو او بڼې څخه څرگندېده چې په دې برخه کې به سلا مشوره وکړي، که یې خوښه سوه سبابه احوال راته راوړي"

په دې وروستی خبره د شپږ تنده وغوړېده او په سترگو کي
يې د خوږ وهيلو او اميد رڼا وځليده، او بې فکره يې وويل:
"ادې هغوی ښه خلک برېښېدل، که چېرې بيا راغلل نو پر
کرايه ډېرې چنې مه ورسره وهه".

مور يې په داسي حال کي چي دده تر غاړي يې لاس تاو
کړ، وويل:

"تر دا روڼه او خوشحاله ږغ دي وگرځم، لکه چي د ګلالۍ،
ګلالۍ ښي زړه درڅخه يووړ. زويه که رښتيا ووايم مور يې هم ښه
درنه او ابداره ښځه ښکارېدله، که خدای او پيرانو وکړ چي بيا
راغلل نو خورابه ښه سي. په خپله داڅو ورځي چي انګر تش
سوی دی يواځي يووالي خپه کړې يم او هيڅ ساعت مي نه
تېرېږي. ګاونډيان ښه وي، د سړي ساعت ورسره تېروي، او
کله - کله خو د سړي لاس هم په خلاص سي".

په دې وخت کي د شپږ مور د روپو د شمال واخيست او
د يوه لرګي په صندوق کي چي شين رنگول سوی و کښېښود او
قلف يې کړ. د صندوق له مخي راوړله سوه او يوه پلا بيا ورته
سوه او قلف يې يوه پلا بيا کش کړ او په دې توګه يې يقين حاصل
کړ چي هغه قلف دی.

د شپږ پلار چي لمونځ خلاص کړ او دعايې وکړه نو خپل
پتو يې سوکه وځانده او شپږ ته يې وويل:

"ته خوشکر دی زلمی يې بايد جومات ته د لمانځه لپاره
تللی وای، د دې وخت لمونځ خوسره زر دي، که زلميان پر خپل
لمانځه او اوداسه ټينګ وو، نو ومنه چي دهغه جهان حوري او
غلماڼ به يې په نصيب سي او پاک الله به دوی ته جنتونه
ورکړي".

ماينې يې خبره غوڅه کړه:

"اوس ناوخته ده، جومات ته نه سي تلای همدلته دي لمونځ وکړي، خدای دي رزق ورکړي..."

بيا شپږ د خپل پلار پتو واخيست او پر هغه ځای پر لمانځه ودرېد چې پلار يې پر درېدلی و او خورا ژر-ژر يې لمونځ کاوه. د شپږ پلار په داسي حال کي چې د سندلی په پټه کي پرېوت او ځان يې د سندلی په پټه کي سره ځای پر ځای کاوه، وويل:

"مېرمنې! دا پتو بيا پر هلک سم واچوه او هم د سندلی د منځ گډوه وگوره چې ډکه ده که يه، چې سهار اودسونه په وکړو. اوه خدایه دا دنيا خوموله لاسه ووتله او داسي ترڅه راباندي تېره سوه چې خدای دې د چا پر دښمن هم داسي ترڅه نه تېروي. اوس بايد د دين رسی ټينگه کړو، گوندي دهغه جهان له بناديو او هوساييو څخه محروم نه سو."

گهيڅ له عادت سره سم زوی او پلار لمونځونه وکړل او هر يوه خپل-خپل پېټی راواخيست او دهغه واټ لوري ته روان سول چې تل هلته کښېناستل خپل-خپل شيان يې وغورځول. که څه هم شپږ ته نژدې څوک لاروی نه تېرېده خو بيا هم شپږ په يوه خواږه او له ميني ډک ږغ ناره کړه:

"کشمش او کشمش آو."

شپږ چې له نژدې نل څخه د وڅکو په لوبښو کي يو څه اوبه اچولې. په دې وخت کي يې له ځان سره چرت وواهه چې له دې واټ څخه بل ځای ته لاړ سي، په تېره هغې کوڅې ته ورسي چې د گلالی کهول هلته اوسي. ده دمخه هم څو ځلي دا کوښښ کړی و چې د پلار له نژدېکته ځان وکارې او په خپل سر په کوم بل ځای کي د وڅکو اوبه خرڅي کړي، خو هره پلا به يې پلار ورته ويلي وو چې همدلته اوسي او د ده تر سترگو لاندې په (کشمش آو) بوخت

اوسي. دا پلايې لومړی لا خبره په زړه کي جوړه کړه او پلار ته ورغی:

"بابا! څه ضرور چي دلته د مېخ غوندي ناست يم؟ څه کوم بل ځای به خپلې وڅکي خرڅوم، هر چېرې چي ښه وهله به کښېنم."

پلار يې دی له دې کار څخه منع کړ او ورته يې وويل چي ده له نظره ليري ولاړ نه سي، خوشېر ورته ټينګ سو او ويې ويل:

"اوس خو کوچنی نه يم چي ته مي تل په نظر کي لرې، نه نجلی يم چي راباندي ډارېږې پرې مي ږده چي خپله غريبي په ازاده توګه وکړم"

د دې وينا وروسته بې له دې چي د پلار ځواب ته منتظر سي او يا دهغه درضايت د حصول لپاره نوره سعي وکړي د خپل سامان خواته ور روان سو، او دهغه په ټولولو يې پيل وکړ پلار يې بيادې په وچ برغ له دې کاره منع کړ او پټکه يې پرې وکړه. خو شېر د دې ټولو په مقابل کي په ډېره سره سينه د شيانو په راغونډولو بوخت و، نژدې د کاندار د دوی په لاندې کي مداخله وکړه او شېر ته يې وويل:

"نه دي دي اورېدلي چي وايي (جنت د مور او د پلار تر پښو لاندې دی) ولي د خپل سپين ږيري پلار خبره نه منې؟"

شېر هغه د کاندار ته وويل چي:

"تل يې هلته مېخ غوندي کښېنولی يم، دلته دومره سودانه کېږي، خويي اهم دی بېرېږي چي بل ځای به تر ګاډي او يا موټر لاندې سم او يا به له چاسره جګړه وکړم"

د دې دليل په اورېدو سره د کاندار په لور او د خواخوږۍ په برغ سپين ږيري ته وويل:

"پرېږده! هلک خپل سر ته پرېږده! چې یوڅه زده کړي او په خپل مسولیت یوڅه وکړي، ترڅو به دي په غېږ کي نیولی وي؟ سبابه ته ځیني مړ یې اودا خوار به دي بې تجربې پرې ایښی وي".

په دې وینا د شپږ پلار لږ څه غږ ند غوندي سو او په ارام غوندي ږغ یې وویل:

"بلا مې ورپسې هر چېرې چې ځي، ولاړ دي شې خو دو مړه دي وکړي چې له چا سره دي جنگ او شخړه نه کوي، چې والله که زما پلار بیا دده د شخړې تر پور ووځي، نه گورې چې پر مازي ښکښلو باندي والله که سړی په دوه سوه افغانی خلاص سې، بیا په تېره موږ خوار او پېوزلي خلک خویا والله که د لمر د سترگي دید وکړو".

ددې وینا په تمامولو یې بیا ورته وویل:

"هلکه گوره! ژر پرته راځه! یوه دوره و خوره او پرته راسه، پر دغه ځای کښېنه.

نور څوک به دغه پیتاوی درڅخه ونسي، او بیا به ما او تاد تل لپاره سره پېل کړي".

شپږ خپل شیان ژر په لاس او په تخرگ کي ونيول او د پل خشتي لوري ته روان سو، څرنگه چې له پلاره رانهام سو سمدلاسه یې خپل گامونه پسې اوږده کړل او د شور بازار برې خواته داسي په بیړه درومي چې ته به وایې کوم خورا ضروري کار ورپېښ دی. او یقیناً هر چا که له ده څخه سودا غوښتي وای نو ده به ورکړې نه وای. د شور بازار په لوی واټ کي که څه هم خورا ډېر خلک تگ او راتگ کوي خو دی داسي په مهارت او احتیاط تر دوی اوږه تېره کړي چې ته به وایې په دې لار کي یې اوږد مشق کړی دی. شپږ برابر د گلالي په کوڅه را کښېووت. هغه

کوڅه داسي تنگه او داسي له خټو ډکه ده چي د درېدو ځای په کې نه سته، د اړولو ځای خولا پرېږده.

يو کړی خو همداسي ودرېد خو ژر لار تلونکو پرې منت وکړ چي "لاره دي بنده کړې ده او بايد کوم پراخ غوندي واټ ته ولاړ سي".

شېر په خوځېدو پيل وکړ، څو گامه چي ولاړ د گلالی د کور وړيې له سترگو څخه نهام سو او بېرته راوگرځېد. دی بيا د هغه وره له مخه تېر سو، خو ژر بيا تر داسي پېچومي راتېر سو چي هغه بيا د گلالی د کور د وره ښکلي او خوږه منظره ترېنه پته کړه. دی يو څو پلا په همدې ډول کښته پورته سو، خو هيڅ يې ونه ليدل. ده داهيله درلوده چي له هغه وره څخه يو څوک راوتونکی او يا په هغه څوک ننوتونکی به وويني. په دې وخت کي يوبل په عمر پاڅه غوندي سړي پرېغ کړه:

"هلکه دلته څه طواف کوې؟ کوم غرض خو ضروري لرې چي د کوڅې په دې برخه کي کښته او پورته کېږې خدای خوار کړې داد (کشمش او) د خرڅولو ځای دی چې دلته گرځې؟ زه چي له دې خوا تېرېدم هم مي وليدلې چي پورته ولاړې او اوس چي بېرته راغلم هم دي وينم چي د کوڅې په هماغه برخه کي سر ځوړ را روان يې د کوم کور د وهلو نيت خونه لرې؟..."

شېر د دې وروستي ټکي په اورېدلو لږ څه ووېرېده او هغه ته يې وويل:

"له غلامي دي خدای وساتي، تا کوم خوار يکښ سړی ليدلی دی چي غلا يې کړې ده؟. غلا خو تل هغه کوي چي خواري نه کاږي او د بل لاس ته گوري او دنورو خلکو زيار تروښي (تښتوي)."

ستر سړک دی له دې ځايه به چېري ولاړ سم؟

دوی په دې خبرو کې وو چې د گلالی له کور څخه څوک راووت. دی چې ورته خیر سونوله ورايه یې د گلالی د مور بوغره وپېژنده او په زړه کې خورا خوشحاله سو چې لږ تر لږه دهغه کور څخه خویو څوک راڅرگند سو او دا ثابته سوه چې دوی بل ځای ته نه دي کډه سوي. خو کوم وخت چې ور په زړه سوه چې د گلالی مور له ده څخه سترگه کوي (*) او ده له امله د دوی د خوني له کرایه کولو څخه زړه وهي، نو وودرېده او ژر یې شا ورواړوله او په چټکۍ یې له هغه ځای څخه د لیري کېدو لپاره اوږده-اوږده گامونه اخیستل شروع کړل. شپږ په یوه کېرلېڅ کې ودرېد او منتظر سو چې د گلالی مور دمخه کړي او په خپله ورپسې سي. د شپږ زړه هغه وخت له خوښۍ څخه په تال سو چې د گلالی مور یې د خپل کور په لوري د تلو په حال کې ولیدله. د شپږ پښې هغه وخت مخکې ته نه ورتلې چې د گلالی مور یې ولیده چې د دوی په کوڅه کې ور وگرځېده. په دې وخت کې شپږ هم خپل شیان له سر څخه راکښته کړل او پر خپل پخواني ځای یې کښېښودل او پلار ته یې ور بڼه کړه چې دا یم روغ رمی بیرته راغلم. ځیني ځایونه مې تر نظر لاندې کړل کوم وخت چې مې زړه وغواړي، هلته به کښېنم.

د شپږ د (کشمش او) بڼه خورا تود په زړه پوري له مینې ډک او اوچته دی. په یو څو دقیقو کې د کوچنیانو بندار پر جوړ سو او د را کړي ور کړي بازار یې تود سو. له دکاندار څخه یې د ساعت پوښتنه وکړه، هغه چې ورته وویل لسنیمي بجې دي نو د ده په زړه کې ور تېره سوه چې کاشکې دا یونیم ساعت بل هم ژر تېر سي، چې خپلې مور ته ډوډی ور وړم، نن به ادې جاني ته توده ډوډی ور وړم، که یې مېلمنه درلوده، نو البته بله ډوډی به هم یو سم.

په دې وخت کي يې پلار ورېغ کړل:

"دا دوه ساعته چي دې دوري را دوري ووهل نوڅه دي ترې وايستل؟ زما په خيال خودي خوشي په خوشي خپل وخت تېر کړی دی، بله ورځ عبث مه گرځه، خوار يکښ سړی يې بايد خپله خواري وکارې"

شېر وويل:

"څه چي مو په برخه وو، هغه را ورسېدل، دانه گوري چي ښې اډې مي تر نظر وايستلې، بله دا چي که هلته ورسم نو گوندي سودامي ښه وي، دا خود يوې گړۍ او د يوې ورځې کار نه دی"

د شېر سترگي توپ ټک ته څلور سوې، څو دقيقې لا پاته وې چي له پلار څخه يې يو څو ايکۍ واخيستلې او په ډوډۍ پسې لاړ. دی پوهېده چي د گلالۍ مور هلته ناسته ده ځکه هغه دويم ځل په واټ کي دده دمخه تېره نه سوه، خو بيا هم ځان يې ناگومانه واچاوه او يوه ډوډۍ يې وروړه.

د انگړ وړ خلاص واو شېر بې له کوم ځنډ څخه ورننووت، خوله ننوتلو سره سم يې ږغ تر غوږ سو او يقين يې بشپړ سو چي د گلالۍ مور دلته تر اوسه پوري ناسته ده. زړه يې په ډېهاري سو، ځان يې په خپل زاړه اوږده کوټ کي ښه ونغښت، پر مخ يې لاس راتېر کړ او غاړي يې تازه کړې، لومړی تر هغه چي په وره ورننووځي، مور ته يې ورېغ کړل:

"لکه چي کومه مېلمنه لرې مورې؟ ها دا ډوډۍ در واخه"

مور يې لومړی تر هغه چي دده خواته ور ولاړه سي، د گلالۍ مور ته يې وکتل او هغې ورته وويل:

"يه! خورې زه مخ نه ځني پتوم شل کرته دي راسي، د زوی پر ځای مي دی، که مي کشر زوی ژوندي وای ترده به لوی و"

بيا يې مور ور ږغ کړه چې "راځه راتنوخه خو ډوډۍ دي راوړې دي؟ نن خو مېلمنه هم لرم".

شېر په داسې حال کې چې هغه يوه ډوډۍ يې مور ته ورکړه بېرته بازار ته ولاړ، مور يې پسې ږغ کړه:

"چای او بوره خوشته، خو مېلمنې ته جلبی هم راوړه".

شېر په لنډه گډۍ کې بېرته راغی او يوه ډوډۍ او جلبی يې مور ته ورکړې، بيا يې د گلالۍ مور ته وويل:

"ادې سترې مشې! وبخښه زما خو لومړۍ پلا سترې مشې له فکره ووتله او لږ څه وار خطا غوندي سوم"

"پر ځواني دي برکت سه، زويه الحمدالله ټول ښه يو"

شېر د خوني په کونج کې په دې هيله ځان د يوه شي په لټولو بوخت کړ چې گوندي د کړايې په باره کې يو څه واورې. له نېکه مرغه په دې وخت کې د گلالۍ مور د شېر مور ته وويل:

"ستاتېر خومي خوښ دی، زه له هغو خلکو ډارېږم چې دا بله خونه به کړايه کړي، گورو به چې هغوی لا څه ډول خلگ دي، نننۍ زمانه خو خورا خرابه ده، دا ځکه چې اخره زمانه ده، خلگ بلا اخیستي دي په يوه گوله مړۍ او يوه زاړه کالي باندي ځانونه وژني، خپل شرافتونه خرڅوي، په هيڅ شي بنډنه دي"

پر شېر باندي دا ټکي (ستاتېر خومي خوښ دی) داسې ښه ولگېدل لکه پر پرهار چې د ملهمو پنډکۍ (پټۍ) کېږدې.

دده زړه له خوشحالي داسې په ټال کېښووت چې ده به ويل ستوني ته راغی. کوم وخت چې شېر تر وره ووت نو د گلالۍ مور ته يې ږغ کړل:

"توړۍ د خدای په امان، زه نو بېرته خپل کار ته ځم، ځکه چې ټول لوبښي او لږگي مي ايله پرې ايښي دي"

د گلالۍ مور په خواږه او له مينې ډک ږغ ورته وويل:

"پر پاک الله مي سپارلی يې، زويه! خدای دي پر خواني نور برکتونه کښېږده، د نجونو دا کوڅه او دا خونه خوښه سوې ده، هيله ده چې ژر به راکډه سو. د هابل کور خلک هم خوراښه او شريف خلک دي، خو دومره ده چې کور يې نم ايستلی دی او هره گړی د دې وېره ده چې راباندي ونه نږېږي، خود کور څښتن هم هر څومره چې خفلي او منډي ترري وهي خويوه يې نه دوې کېږي، لاس يې په مټي تر خولې رسېږي (*)، دومره نه سي سپمولای چې خپل کور په ودان کړي. په خپله دوی هم په دې فکر کي دي چې له هغه ځايه په بېره ووځي. زموږ هم دا هڅه ده چې ژر تر ژره خپل غوږونه وباسو"

شېر پر دې ووېرېده چې کومه کړېږه يې له ډېري خوشحالی له خولې ونه وځي او په داسي حال کي چې خپله شمله يې په خوله بشپړه نه ايستله، په بېره د باندي راووت.

شېر دوې شپې او ورځي د گلالی د کډي دراتلو په انتظار خورانا ارامې، خو ډېري خوندرې تېرې کړې او تر سترگو يې د گلالی شنه خوزره بوغره دوري را دوري تاوېده.

دریمه ورځ غرمې ته نژدې شېر دوه جوالیان په کډه بار ولیدل او درې بوغره کړې ښځې په پسې وې چې دهرې یوې تر بوغړې لاندي لوښي لرگي وو. دا منظره شېر ته دومره خوندوره او په زړه پوري وه چې نژدې و پر جوالیانو ورغورځار سي، اوله دوی څخه کالي واخلي او په خپله يې په شا کړي، خو ځان يې سره راټول کړ او د گلالی د مور خواته ورغی او هغې ته يې وويل چې د خپل لاس لوښي او لرگي ده ته ورکړي، چې هغې هم بې له کوم مقاومت څخه د خپل لاس شيان چې یوه گډوه او یو زوړ منگی او یو د سکر و منقل وو ده ته ورکړل. شېر په داسي حال کي چې دا

شيان يې په لاس کي نيولي وو، د پلار خواته ورغی او هغه ته يې په خورا خوږه او پسته ژبه وويل:

"باباجانه! دادی چي د خوني لپاره د کرایه والا هم راغلل، داشيان زه ورسره وړم، خو غرمه نژدې ده، دادې د ډوډۍ لپاره پيسې راکړه چي پر دغه مخه ډوډۍ هم وړ وړم، که دي خوښه وي درې ډوډۍ به دغو نورو مېلمنو ته رانيسم".

پلار يې ورته وويل:

"خوډبه يې ورته رانيسې، ځکه چي دوی خونن مېلمانه دي او ټوله ورځ خواران په کډه کولو او بيا په کور اوډلو (تنظيمولو) بوخت وو، او وي به"

شېر د پلار له لاس څخه د ډوډۍ پيسې په مينه واخيستلې او په بېړه د کور پلو ته روان سو.

د گلالۍ تېر هلته په مټې رسېدلې و، چي دی هم پسې ورغی، ده له دې نوي کاله سره د کاليو په ننه ايستلو کي برخه واخستله. دا کار يې په خورا مينه او محبوبيت وکړ، د ده چي به هره پلا پر گلالۍ سترگي ونښتې نو تک سور به واوښت. وروسته له دې په ډوډۍ پسې ولاړ، لومړی تر هغه چي په ډوډۍ پسې ولاړ سي مور ته يې وويل:

"د دې مېلمنو د ډوډۍ لپاره هم پلار پيسې راکړې دي، ته چای ورپخوه زه به ډوډۍ راوړم"

مور يې لږ څه سوکه وړه وويل:

"ښه به وي که دي توده ډوډۍ راوړه".

د شېر پښې له خوشحالي مخکي ته نه ورغې او په خورا مينه د وڅکو او د هغو د اوبو په خرڅولو بوخت دی، ده ژوند هيڅکله دومره په زړه پوري او خوږ احساس کړی نه و.

څلورم څپرکی

د حمل میاشت راغله او د وڅکو د اوبو خوړونکي ورځ په ورځ ډېر ډېري او د شېر د گټې وضعیت پسې ښه کېږي، خو ورسره ورسره د دوی د کاله خرڅ هم یو څه اضافه کېږي، اوس هره دریمه ورځ کټوباندي کوي. په دې موده کې د گلالی د تېر سام هم واخیست سو او په کور کې یې اړخ ولگېده. د گلالی مور چې د شېر درانه وضعیت او ښه خوی ته گوري په دې خورا خوشحاله کېږي چې دلته راغلل.

گلالی هم د شېر په نسبت په زړه کې د یوې تودې مینې احساس کوي او هره پلا چې هغه ویني، مخ یې سور واوري، او په رگو کې یې د وینې جریان خورا چټک سي. اوس شېر د گلالی په نسبت خپله مینه نه سي پټولای او هر ځل چې یې وويني په ځان کې یو ډول بېسارې بې کراري احساسوي.

اوس خو گلالی هم مخ نه پټوي او کله-کله چې شېر غرمه مور ته ډوډۍ ور وړي، د دوی تر منځ د کتلو خوږه مرکه هم توده سي او په دې توگه یو بل ته په سترگو کې د زړه خواله کوي. یوه ورځ ښاپېری مور ته وویل:

"ادې جانې! کوم وخت چې گلالی شېر وويني نو ښه یې خورا سره واوري او سترگي یې غټي راوڅېږي".

"خوله دي ونیسه مردارې سپین کالي مه چټلوه پر خپلې مشري خور داسي تهمتونه مه وایه، بل چېري دا خبره ونه کړې پر نه څه به مو کالې په عالم کې وکاږې (*)".

ښاپېړۍ د مور په دې وینا سر کښته واچاوه او وشرمېده. شپې او ورځې تېرېدلې، د شپږ ژوند داسې خوږ او ښکلی ولکه گل چي غوړېدل وي.

د گلالي مور د (مدیراغا) کره کار مونده کړ، اوله سهاره څخه تر ماښام پوري به یې هلته کار کاوه. په دې کور کي د دې وظیفه د ولاړي کار و. کله به یې د اشیز تر لاس لاندې کار کاوه او کله - کله به یې د بیبيانو خوني جارو کولې، په دې کور کي درې نورې (ابی) هم سته چي هره یوه ځان ته کار او وظیفه لري. هره ابی د یوې بي بي د خوني موظفه ده چي هغه جارو کوي او سنبالوي یې.

(مدیراغا) په دې وختو کي صرف درې ماینې لري، دوې سوریټاني (یو ډول مینځي) هم لري، ځکه چي د دوی خوږلی لویه ده او خورا ډېري خوني هر لوري ته لري، نو د ډېرو خلکو شور ماشور هلته دومره نه احساسېږي همدا ایاني (یعني ښځي چوپړې) دي چي له اشیز ځانې څخه خپلو بیبيانو ته ډوډۍ ور وړي اوله چای ځانې څخه چای ور وړي.

د گلالي د مور غیاب شپږ او گلالي ته نوره هم موقع ور کړه چي خپل د مینې ډک احساسات یو د بل په مقابل کي څرگند کړي، یو پر بل باندي د دوی گرانېست نوره وده هم وکړه، او په لږه موده کي دې حد ته ورسېد چي دوی یو د بل له وجود څخه پرته ژوند هیڅ او په دوې پیسې باله. بېلتون که څه هم د څو ساعتو لپاره و، خو دوی ته گران و.

د گلالي مور به هر ماښام ناوخته راتله او په یوه زوره کاسه کي به یې ژرې سپیني وریجي سره گډې کړې وې، یعني چلو او پلو به یې یو ځای سره اچولی و، او هر ډول سالن به یې لکه سابه، غوښي دهغو وریجو پر سر اچولی و، اوله ځان سره به یې راوړه.

د ټيکري په پلو پوري به يې چای او بوره هم غوټه کړي وو،
او کله - کله به يې کومه دانه مالته يا سنتره چي له ورځي به يې لا
ساتلې وه راوړه او خپلو لوڼو ته به يې ور جلا کړه. دې ورېجو او
غوښو به پر دوی ډېری هم کاوه او هغه به يې سره يو ځای کړي او
بيا به يې پر نژدې هوټلي خرڅولي.

له دې پلوه هم دې د مياشتي (۷-۸) افغانۍ لاس ته ور

وړې.

د دې تنخوا شپږ افغانۍ وه، د گلالۍ مور چي به سهار د
لمانځه پر وخت ور غله نو د ماخستن پر اذان به راتله يعني تقريباً
(۱۵-۱۶) ساعته کاري يې کاوه، خو بيا هم په مټي دې دوو لوڼو ته
کالي کولی سواى او کرایه يې ور کولای سواى.

يوه شپه چي د گلالۍ مور لږ څه وختي راغله او د شپږ مور
وليدله، نو د شپږ مور ور ته وويل:

"خوار کى، دومره خغلې او ستر ياوي پر ځان گالې او له
کوره هم تر ډېره وخته ور که يې زه به يو چل دروښيم هغه دا چي
د (مدیراغا) نوکري خوشي کړه او په کاروان سرايو کي د
مسافرانو کالي راوړه، مينځه يې، هم به دي گټه ښه سي او هم به
لږه هوسايي، د خلکو منتونه به درباندي لږ وي. زه چي يو څه په
قوت کي وم دغه کار مي کاوه خو چي له لاس او پښو ولوېدم، نو
شپږ هم رالوی سو او زما پر ځای اوس دی د وځکو د اوبو د
خرڅولو په اثر هغومره پيسې راوړي چي ما گټلې. خورې! نارينه
بيا ښه دي هر کار کولای سي خو د ښځو دي خوله وچه سي، پټي
سترگي دي او هيڅ لاس او پښه يې نه ښوري. خلک ښه وايي چي
ښځه پاک الله ناقص العقله پيدا کړې ده. که داسي نه وای نو دوی
به هم خپل ځان په خپله چلولای سواى".

د گلالۍ مور سمدلاسه ور غبرگه کړه:

"خوړې! ته وايي هغه کارونه مي نه دي کړي؟ په دې کار يعني د کاليو په مينځلو خومي د لاس ټول نوکان بایلودل، خوييا هم موږ او وچه ډوډۍ نه سره رسېدلو. له کومه وخته چي مېړه مي د ښکاري درې په کار کي تر کاني لاندي او مړ سو، نو ماد خلکو د کاليو مينځلو ته لاس ورته کړ، دا څلور پنځه کاله کېږي چي په دې کار بوخته وم، خو که رښتيا درته ووايم په هيڅ کار کي خبر نه شته او هر لوري ته چي مخه کړم هغه راباندي وټرل سي او يا دومره ترېنه راځي چي نه مرم او نه پاييم. بخت مي خراب دی، سره زړمي په لاس کي توري خاوري سي، په اصل کي که رښتيا درته ووايم خوړې! ورکړه د خدای ده، ځيني خلک وينو چي نه يې لاس خوار دی او نه يې پښه خواره ده، خوييا هم له خوبه خوري او له خوبه څښي، ټکه يواځي پر موږ خوارانو لوېدلې ده، زه چي گورم ټول خواران او چوپړ وهونکي د خدای په قهر اخته دي، يوه يې نه دوې کېږي. دا خوارۍ لاشه کوې؟ ميراث خواره مي هم لانه پسې پرېږدي، تل ځي او راځي او وايي چي زه د لوني په خپل سر ور نه کړم او دهغو ولور په خپله ونه خورم. کله وايي چي د انجونې در څخه بيايو او په جنوبي کي يې خرڅوو او يا يې ازاد سرحد ته ور ولو او پنځه غرانه په جوړو... وی خوړې! يوه خواري او يو غم خونه دی چي زه يې درته وژاړم... د مدير اغا د کور کار يوه ښېگنه لري هغه دا چي لوني مي په نس مړې دي، ميراث خواره هم ډېر برېښ راباندي نه سي کولای ځکه له مدير اغا څخه ډارېږي..."

په دې وخت کي شېر مور ته ورېغ کړل چي بابادي بولي او په دې توگه يې د دوی د زړه خواله وشلول.
د شېر پلار ماینې ته لږ څه په کلک ږغ وويل:

"نه گوري چي سپی غاړه راپوري ده (*) سپر مې او ستونی مې وچ-وچ کېږي او پرله سوځي. ماغوبستل چي لږ څه خنډ (ټينگ) چای او گوره سره راواېښوي او خوله مې کړې، خو ته ولاړې له نورو سره (بابولالي) وايې!"

د شېر مور په داسي ږغ کي چي د ځان ملامتي يې په کې څرگندوله وويل:

"وی سړیه! ما چي ويل چي يواځي پر مور تیاره ده، تیاره خو پر ټول جهان غورېدلې ده، د دې کونډې د تکل یوه برخه مې واورېده ته ومنه لکه پر زړه چي مې ایرې را اوښتې وي، خدای دي د غي خوار کی ته هم دهغه جهان عوضونه ورکړي، رښتیا چي په کور کي نارینه لکه رڼا داسي دي، که نارینه نه وي نو ښځي دي هم خدای مه لري، که يې د دې دوو لویو پر ځای یو زوی وای نو دا خوار کی به ولي داسي ورته پخه (*) وای او ولي به يې په داسي پښ سر دومره منډې ترړې وهلای".

"پرېږده ښځې! خپل غمونه دي لږ دي چي دنورو داهم دلته راوړې، دا لایقه تر مور ډېره ښه ده، دوی لوني يې دي، سبابه مېړونه وکړي او یوه لمن روپی به دې ته هم ورکړي چي ژوند به يې په ښه سي، غم خوز مور دی چي لوی مینده (اینده) راته ناست دی او واده غواړي. نو واده خو داسي مفتخه خبره نه ده دسړي ملا ماتوي، ملا. ولورونه هغه دي اسمان ته وختل اسمان ته!"

مېړه او ماینې دا خبري په داسي حال کې سره کولې چي د شېر پلار چایو ته منتظر و او د شېر مور یو څه تور مرچ پر ډېره باندي وړول چي هغه له گوري سره په چایو کي د شېر پلار ته ورکړي. او بیایې دروند پټ کړي. په دې وخت کي شېر په تلک کي سر ونغښت او غوبستل يې چي د خپلې کوژدې په خصوص

کي نور څه واورې. ده د همدې مطلب لپاره ځان په خوب واچاوه او يو څه د درواغو خرهاری يې هم جوړ کړ.

مور يې ورو له ځان سره وويل:

"مور دي بلا واخلي! ټوله ورځ په کوڅو کي ځغلي او را

ځغلي سترې سې ماښام چي کور ته راسي سمدلاسه يې خرهاری سي او ويده سي". د شپږ مور که څه هم د (۵۵) کلو په شاوخوا کي ده خوييا هم تکره ده، او د خپل زوی او مېړه او د کور نور کارونه په خورا مينه سره کوي.

دې د شپږ پر پښو باندي د شپږ زوړ دېر کي اوږد کوټ ور واچاوه او په دې وخت يې وويل:

"مور دي تر تاجار سي، که څه هم پسرلی دی او ساړه نه شته خو د سهار خواته د سړي ساړه کېږي. خدای مي دي خپل زویک له هرې بلا څخه وژغوري".

بياد مېړه خواته ورغله او پر هغه يې تلک سم کړ او لږه گړۍ وروسته يې چای، گوړه او تور مرچ وروړل او تر سر ورته کښېناستله، چای په يوه توره پیتلي چای جوشه کي اېښول سوی دی او په يوه شنه غوري پياله کي يې گوړه او تور مرچ گډوډ واچول او بيا يې چای پر واچاوه، بيا يې مېړه ته وويل:

تا خوبه واسکت هم کيښ، خوله به دې په عذاب کړي.

هاونيسه! تود-تود يې غوړپ کړه، او وږم يې سپړموت ته ونيسه چي هغه خلاص کړي، که دي مازي خوله وکړه خدای به دي کلک راجوړ کړي، کوم وخت چي راجوړ سې نويوه دوې ډوډی به خبراتوم".

د شپږ پلار په داسي حال کي چي پر سر يې تلک راڅوړند کړی و، چای ژر-ژر غوړپاوه او دوه درې غوړپه وروسته به يې ساه وکښله چي "آه" به يې د ده ماينې په څرگند ډول واورېده. په

دې وخت کي د شېر مور يقين حاصل کړ چې شېر ويده دی،
بيا يې د شېر پلار ته وويل:

"آسړيه! که يوه خبره درته وکړم په قار کېږي خوبه نه؟"

ده په داسي حال کي چې ساه يې کښله ورته وويل:

"بيا دي څه نوې راوړې ده؟ لنډه به يې راته کوې!"

دې ورته وويل:

"گلالي - دازمور د گاونډي لور پر شېر خورا گرانه ده او

داسي څرگندېږي چې نجلی هم زړه پر بايللی دی، که دي خوبه

وي نو..."

د شېر پلار يې خبره غوڅه کړه او ورته وپي ويل:

"ښه - ښه دا څو وخته چې هلک سر اخيستی دی او پر هر

شي باندي سور او شين کېږي سبب يې دادی؟ دگتې يې هم

خوندنه شته زما په خيال هر څه چې مونده کړي يوه برخه يې

همدغه کونډه مرداره ځني اخلي.

"دامه وايه غاړي به دي بندي سي! کونډه خوار کی والله که

په خبره لا وي. که هغه په خبره سي نوزړه داراته وايي چې کډه به

وکړي او ژر به لور بل ځای ورکړي، که داسي وسي نو ومنه چې

هلک به موله لاسه ووځي، او ټوله ورځ او شپه به دوري ورک وي،

که دي خوبه وي..."

د شېر پلار په داسي حال کي چې هغه پياله چای يې خلاص

کړ او پياله يې نورو چايو ته له ځان څخه ارته کښېښودله، وويل:

"ښځې په پرديو غنومو مه اخته کوه! کوم وخت چې

خدای يو څور وپی راکړي، نوبه په يوبڼه د آب په کور کي

خپلوي وکړو او..."

د شېر مور يې خبره غوڅه کړه:

"دا ډېره د آب ښځه ده، ټولي خواړی او تکلیفونه یې پر ځان گاللي دي، خو لوني یې ډېري ښې په آب کي ساتلې دي، څوک داسي کولای سي؟. بله خبره داده چي دا کونډه به دومره شی هم له موږ ونه غواړي ځکه چي شپږ په خپله پر کونډي هم گران دی او تل ښه خوله ځني وهي (*)، نوزه خو وایم چي همدا یې ځای او وخت دی او..."

او... څه ولور به له کومه ور کوو؟"

"ما خو پخوا لا درته ویلي وو چي ولور (د عثمان غني رض) له کوره دی دسمال به ځني واخلو بیا پاک الله مهربان دی، له یوه لوري به یې چاره وسي، دا کونډه ډېر ولور نه غواړي او نه ډېري ډممي جوړل (*) غواړي، خو باید یو څه تلوار...."

"د څه شي تلوار؟... گوره ښځې! عجب په دې خپل کور کي بې غمه پراته یو، دا خپله ښه ورځ او هوسايي وسهه (وزغمه)، زه پر دې ډارېزم چي دا کار وکړو، نو والله د سر غوږ ونه خو به مولا په کي ولاړ سي، دا کور به گرو سوی وي، او موږ به په یوه در او په بل در وڅو او ننوڅو، د عمر دا وروستی شپې او ورځي تر څي مه راباندي تېروه، ښځې!"

کوم وخت چي یې دا خبره خلاصوله، نو یې چای هم بس کړ او سر یې په تلتک کي کلک ونغښت او په زوره یې له ځان سره وویل:

"شکر دی خدایه شکر! چي په دین د اسلام یو د دې جهان له نعمتو خو محروم یو، خدایه ته مهربان شي، دهغه جهان خواږه راکړي، ایمان ته مودي خدای خیر کړي".

د شپږ مور لازمه ونه بلله چي په دې برخه کي نوره ورسره وږغېږي او خبره یې په همدې ځای کي بل وخت ته پرېښودله.

شېر د دوی دا خبرې په خورا خوند اورېدلې او د خپل تلټک د سر څنډه یې لږ څه پورته کړې وه چې د دوی ږغ ښه واورې.

دوې درې شپې وروسته شېر وخت وموند چې له ګلالۍ سره مفصل وګوري. هغسې خوشېر او ګلالۍ هره ورځ سره لیدل. خو خبرې به یې نه سره کولې. دا صرف د ماخستن د اوداسه وخت و چې دوی به په کوچني انګړ کې ځانونه په اوداسه بوخت کړل او ورو- ورو به سره ګډېدل. دا خبرې به یې هم کله- کله کولې. نه هره ورځ. خو وروسته بیا د دوی روابطو دومره وده وکړه چې دوی به د شپې په زړه کې پر بام د سپوږمۍ په رڼا کې سره کتل او ږغېدل. په یوه دغسې ملاقات کې شېر ګلالۍ ته د خپل مور او پلار خبرې وکړې او ورته ویې ویل:

"زما مور زما او ستا پر خواده، هغه بله شپه یې کوښښ کاوه چې په یوه توګه یا په بله توګه بابا قانع کړي چې زما او ستا کوژده او واده سره وسي. خو پلار مې صرف له دې څخه سترګه کوي (*) چې د ولور او د واده مصارف نه سي ورکولای".

ګلالۍ په مینه ورته وویل:

"که مې رښتیا پوښتنې! زما مور او ښاپېرۍ خور مې هم په دې برخه کې ها بله ورځ سره ږغېدلې.

زما مور د ولور او مصارفو په غم نه ده وپشتلې هغه بیا د میراث خوروله خوا اومرې ده. دې وویل چې که موږ دا دوستي او خپلوي سره وکړو هم او زه کوم ولور او دروند مصرف ونه غواړم خو میراث خواره چې خبر سي، دغسې مطالبه به وکړي او بېرېرم چې دوی به په عذاب کړي.

په دې حال کې شېر د ګلالۍ تر غاړې لاس تاو کړ او دهغې پر تودو او اېشېدونکو نړیو شونډو یې خپلې شونډې کښېښودلې،

او د زړه له کومې يې داسې مچې ځنې واخيستله چې تقريباً څلور دقيقې يې دوام وکړ. بيا شېر په داسې حال کې چې پر خپلو سونډو يې په خوند ژبه راتېروله ورته وويل:

"زما د زړه ټوټې! داسې فکر کوم چې زما او ستاد نېکبختۍ او نېکمرغۍ لمر به ژر راوڅېژي، گوندي دواړه د يوه ښه او خواږه ژوند څښتنان سو، او خپل عمر د يوه اوبل په غېږ کې په خوند تېر کړو.

گلالي! که مې رښتيا پوښتې، اوس زما ژوند ټول ستا په لاس او زړه کې دی. کله-کله چې يې زه په زړه کې راتېره کړم او له ځان سره ووايم چې که گلالي خدای دي نه کړي، نه وي نو زه به څه کوم؟

ته ای زما زړه او مينې! ومنه چې ټول غړي مې غړند (سست) سي او زړه مې ډوب سي. د ولور دادا کولو پروانه کوم دا کار ماته اسان دی".

د گلالي په ټول صورت کې دهيلو او د اميدونو څپو څرېکي ووهلې او بېواکه يې خپله خوله دده د خولې خواته ورهسکه کړه او شېر بيا د دې سر په خپل ټټر پوري ټينگ ونيو او په خورا مينه او جوش يې خوله پر خوله ورکښېښودله. دې خولې ايښودلو هم تر درو دقيقو ډېر دوام وکړ، کوم وخت چې دوی خپلې شونډې په ډېر تکليف سره بېلولې نو گلالي په داسې حال کې چې دواړه لاسونه يې د شېر په غاړه کې وراچولي وو، ورته وويل:

"ته به نو د ميراث خوړو ظالمانو په خوله کې څرنگه د ولور زهر ور واچوې؟ او د دوی خولې به څرنگه پټې کړې؟"

شېر په مينه ورته وويل:

"دا کار ماته څکه اسان دی چي زه کولای سم ځان دیو چا په عوض په عسکری کي څېره کړم او دوه درې زره افغانی واخلم دوه کاله به نوکري وکړم وروسته له هغه به مي بیا گوندي ستاد غېږي خوند او خوږوالی په برخه سي.

گلالی جانې! زه ستاد گټلو لپاره هر څه ته حاضر یم او هر بار په هوسایي وړلای شم"

گلالی د دې خبري په اورېدو ځان بېخي دده او دی د ځان وگانه. دې خبري گلالی دومره خوشحاله کړه چي له ډېري خوشحالی يې ستونی پرله کښېناست او بې له دې چي څه ووایې ځان يې دده په غېږ کي واچاوه.

شېر دا په غېږ کي راواخيستله او بیا په داسي حال کي چي دواړه لاسونه يې تر لاندی کړي وو، او گلالی دده پر لاسو اوږده اوږده پرته او پښې يې کښته څرېدلې په تنگوزینو کي په احتیاط را کښته سو. گلالی په خورا احتیاط خپلې پښې پر مخکه کښېښودلې او بیا دگوتو په سرو باندې په خونه ورننوتله او سانیولې په خپل ځای کې پروته.

اوس شېر پر ځان ښه گرځي (*) تل يې له مور او پلار سره په دې دعوه وي چې ولې ده ته نوي کالي نه کوي. دی له پینه سویو کالیو څخه بد وړي.

گلالی ته هم کله - کله ښه - ښه سوغاتونه لکه عطر، گوتمی، دسمال او نور راوړي.

شېر اکثره وخت د کابل د ولایت د احصایې له مخه ناست وي او هلته هم د وڅکو اوبه خرڅوي او په عین حال کې جلییان گوري او دهغو د عوضو د څېره کېدو په برخه کي معلومات کوي. نور خلک هم د احصایې د مدیریت له مخه د کابل د ولایت دېوال ته شاوېلي ناست وي او هر څوک يې پېژني چې داد عوض کېدو

لپاره ناست دي. يوه ورځ يوه سپين کالي سړي چي شنه پېښورۍ
لنگۍ يې پر يوه زرینه کندهارۍ خولۍ تړلې وه ورته وويل:
"هلکه! ته دلته څه کوې؟"

ته (کشمش آو) خرڅوې او که دي ځان عوض کېدو ته
چمتو کړی دی؟ که عوض کېږي خوراته ووايه چې زه دي دخپل
بادار د زوی پر ځای سمدلاسه څېره کړم او خپل حق دي درکړم.
او که نه وي، نو د وځکو اوبه دي داسي ځای ته يوسه چې هلته واپه
ماسو مان ډير وي او يو څه ترينه بېل کړي"
شېر خپلي غاړي تازه او پر پزه يې دلاس دوي گوتې تېرې
کړې او وېي ويل:

"که رښتيا درته ووايم دواړه کوم. که چېرې ښه ونډه (*)
رامونده سي نو ولي يې نه کوم. دهمدې کار لپاره دلته راځم، که
نه وي زه هم پوهېږم چي د وځکو د اوبو اخيستونکي واپه
ماشومان دي".

"نو راځه، چي هتۍ ته لاړ سو او هلته خبري سره وکړو".
شېر سمدلاسه خپل لوښي او لرگي سره راټول کړل او په
هغه سړي پسې رهي سو.

پر لاري شېر ورته وويل:

"ته مې دځان عوضي کوې؟"

"يه، زه دي بيا يم چې زماله باداره سره خبري وکړې! هغه
غواړي چې دخپل کشر ورور عوضي دې کړي. زما بادار به اوس
ته وويني، خورانه سړی دی، لويه هتۍ لري، درې حجه يې کړي
دي په دې ځوانۍ کې خوار خدای دوسته سړی دی".

دوی د کابل د سنډما خوا ته رهي دي، ژر مطلوبې هتۍ ته
راورسېدل. ده خپل لوښي او لرگي يوې خوا ته خوندي کړل او په

خپله په داسي حال کي چي د خپل زاره لوی کوټ په تنیو یې گوتې وهلې په شین پگړي سړي پسې دننه په هټۍ کي روان دي.

دده نظر ژر پر یوه خورا پړسېدلي خو زلمي سړي باندي ولگېد چي پر یوه لوړ کوچني تخت باندي چي په غالیو پوښلی دی ناست دی، مخ ته یې یوه کوچنۍ تجرۍ پرته ده او شا پلو ته یې یوه لویه تجرۍ چي پر وره یې په زرینو تورو (الله-محمد) لیکلي دي پرته ده.

شین پگړی سړی چي اوس څرگنده سوه چي ددې هټۍ والانو کر دی، لږ څه ټیټ غوندي سو او په داسي حال کي چي دواړه لاسونه یې پرله مښل او سترگي یې د خپل بادار په تندي کي ښځې کړې وویل:

"دادی صاحبه! رامي ووست"

هغه سړي په ډېر غ ورتنه وویل:

"پوښتنه دي ځني کړې ده چي د کوم ځای دی؟ ضامن راکولای سي که یه؟ څو غواړي؟"

خپل خپلوان لري که یه؟

یا صاحبه! ددې شیانو پوښتنه مي نه ده ځنې کړې، له ښې څخه ښه هلک برېښي، له کالیو څخه یې څرگندېږي چي په خپله ددې کابل دی."

"بلا دي ووهه! لکه غویی غوندي یې تاخوبه خبره پخوله، بیا به دي راووست. ورسه اوس هلته ورسره کښېنه دا پوښتنې ځني وکړه بیا یې راوله، په تېره دونډي (*) په خصوص کي ښه او مفصل ورسره وگډېږه، که کوم مشر لري هغه دي راولي له هغه سره هم خبري وکړه."

شین پگړی او شپږ بېرته دهټۍ دوره خواته راغلل او یوې خواته سره ودرېدل. د شپږ په زړه کي کرکه پیدا سوه او ددې

سړي مخ او د خبرو طرز يې خوښ نه سو ځکه چې دهغه خوی زېر ورته وېرېښېده.

شین پکړي ورته وویل:

"حاجي صاحب په خوله لږ څه زیږ معلومېږي خو ته ومنه چې د سړي ورسره معامله سي، بیا خورا خوږ او زړه سوانده دی. ښه اوس نو ته ووايه چې کور دي چېري دی؟، ضامن ور کولای سي؟ ته خبري کوې او که بل څوک مشر لري؟ څومره ونډه غواړي؟ د دې پوښتنو ځوابونه نن راکوې او که کومه بله ورځ راځي".

شېر په غږند او بې میني غوندي ږغ ورته وویل:

"پلار لرم، کور مي په همدې کابل کي دی، زه ډېر څه نه غواړم څه چې رواج وي، هغومره دي راکړي، دنو کړي حال او خواريو ته دي هم وگوري. دا خو څرگنده خبره ده چې نوکړي هم پر څو ډوله ده، که يې په قطعه کي څېره کړم نو درې زره افغانۍ غواړم او که په ژاندار کي يې څېره کړم نو (۱۵۰۰) افغانۍ غواړم دا په تاسي پوري اړه لري. که مووس رسېږي او ما اطرافو ته په پوليسو کي لېږلای شئ نو البته دا وروستی مبلغ به راکوئ، که مووس نه رسېږي او کومه واسطه نه لري، نوهم پروانه لري، يو څو روپۍ به مو ډېري ولاړي سي، يعني بيانو درې زره يادوه نيم زره افغانۍ غواړم. دا څه چې مادرته وویل دا عمومي رواج دی، زه له ځانه څه نه وایم".

بیا سپين پکړي شېر ته وویل چې "ته همدلته ودرېږه او زه به ستا خبري ټولي حاجي صاحب ته وکړم، او نتېجه به يې درته ووايم" په دې وخت کي شېر خپل لوښي او لرگي چې د يوه مېز لاندې په هټۍ کي ايښودل سوي وو راکښل شروع کړل او داسي يې څرگندوله چې گواکي په دې معامله کي ډېر علاقمند نه دی.

حاجي صاحب وروسته له هغه چي دشين پگړي خبري
واورېدلې وويل:

"پروني سړي خو غوښتي؟"

"هغه ويل چي زه به له اطرافو بل ځای ته نه سم تلای.

که مي په علاقدارۍ کي خپره کوئ نو صرف يو زر افغانۍ د
دوو کلو لپاره او که په حکومت کي سوم نو يو زر دوه سوه ۱۲۰۰
افغانۍ غواړم. په قطعه کي خو بېخي نو کړي نه کوم. په ژاندارم
کي که يې د پوليسو څانگي ته ورکړم، نو البته يونيم زر افغانۍ
راکړئ.

حاجي صاحب لږ څه په کلک ږغ وويل:

"د هغه سړي غوښتني بدي نه دي. تاوولي له هغه سره
پرېکړه ونه کړه؟. قومندان صاحب خونن لادله په هتۍ کي و،
که تارا په ياد کړې وای مابه ورته ويلي وای. هغه خوار خو زموږ
او ستاسي له خبري څخه نه اوړي. خدای دي يې درجې نوري هم
لوړي کړي ډېر شريف او لحاظ والا سړی دی. ته دغه هلک ته
ووايه چي که هغه څه غواړي چي پروني سړي غوښتل نو يو ليک
ور څخه واخله او په پوليسو کي يې خپره کړه".

"صاحبه! د پروني سړي خونن وعده وه، خو تر اوسه پوري
رانغی، له دې څخه څرگندېږي چي هغه پر خپلو غوښتنو پښېمانه
دی".

"څه ورک سه له ځانه مه گډېږه، هغه څه چي مادر ته وويل
هغه دغه هلک ته ووايه، وگوره چي څه وايي؟.

په دې حساب به پنځه شپږ سوه افغانۍ په کال کي ونډه له
موږه اخلي او څه چي يې اضافه (پيدا) کوله هغه به هم دده وي.
خلک بېدې (بډې) ورکوي، چي ځان وړيا په داسي څانگو کي

خپره کړي. موږ خولاده ته دايوه لمن روپۍ هم ورکوو بايد سر پر مات کړي".

شهر چي دشين پگړي خبري واورېدلې، سمدلاسه يې ورت وويل:

"دا چي دا کار په غاړه اخلي زما خوښه ده، زه به ورسم پلار به مي هم راولم او سبا دا وخت به موږ او تاسي په دې برخه کي يو ليک هم لاسليک کړو".

شهر په منډه خپل لوښي او لرگي راواخيستل او د کور پر لور رارهي سو. پر لسو بجو دى لومړى خپل پلار ته ورغى او هغه ته يې په خورا مينه او آب و تاب دا خپل نکل وکړ او ورت ته وويل:

"که خداى راباندي مهربانه سو او اطرافو ته يې ولېږلم، ته ومنه چي دومره څه به درته راوړم چي ټول عمر به بې غمه ناست يې او خپل لمونځ او اودس به بې غمه کوې، ټول کور به يې له خوبه خوري او له خوبه به يې څښي، والله که يې په دې مات او گوډ کار سر سره ورولې، زه چي په ښه او بد پوهېدلى يم ماښه ورځ نه ده ليدلې او تل د نيستۍ په اور کي ورتېرم، اخر خو موږ هم د پاک الله بندگان يو، زړه مي داراته وايي چي په دې کار کي به ښه دروند شى لاس ته راسي. له حاجي صاحب سره مي قول کړى دى چي سبا تاهم ورولم او دا خبره به سره غوټه کړو".

پلار يې په داسي حال کي چي دروشه (نيره) يې پر يوه تور کاني تېره کوله او دواړي سترگي يې په کاني کي ښخې کړې وې، په تېرو تندي ورته وويل:

"اوس نو ښه سوه، دنيا خو مي خواره سوه او ټول عمر داسي تريخ راباندي تېر سو چي خداى دي د چا پر دشمن هم نه تېروي، اوس غواړې چي اخرت مي هم راخراب کړې او په هغه جهان تور

مخ له قبره را اوچت شم. يه زويه! داسي مه كوه له دې خبرو تېر
سه. الله ته صبر وكړه، د صبر برخه خوږه او درنه وي، دا د ظلم او
زور له كارو څخه لاس واخله. خپله نيمه گوله خوره او د خداى ثنا
وايه! ماويل چي ته رالوى سې گوندي اوږه مي درباندي سپكه
سي، خو داسي څرگندېږي چي خواريو ته ځان نه سې نيولای، او
غواړي چي وړيا روپى لاس ته راوړي، او ستاله پېله (سببه) به
زمور، گور او ايمان وسوځي..."

شېر له خپله سره تېنگ راكېسته كړ او هغه يې د پلار د
سندان له څنگه كېښود او بيا يې په تريو تندي او قهر لېلي ږغ
ورته وويل:

"ياره دا زاړه خلك خودي خداى ورك كړي، دوى تل
زمور، د نېكېختۍ او خوشحالي په لار كي سپر كېږي.

كه د دا دومره خلكو گور او ايمان وسوځل سونو پرېږده
چي ستا او زما داهم لولپه سي. خلكو په داسي كارو كي ځان ته
ښه خوږ ژوند برابر كړ او هرڅه يې تر لاسه كړل، خو ته لا په
هماغوزو فكري كي ډوب پاته يې! پرېږده چي خپل كار وكړم او
يوڅه مونده كړم چي خپل كور او كهول جوړ كړم، تا خو خپل
عمر خوشي په خوشي تېر كړ او هيڅ دي نه كړ و برابر، اوس..."

پلار يې خبره غوڅه كړه او په ډېر ږغ يې ورته وويل:

"دا خبري اوس پرېږده، خلك مه راباند ننداره كوه، ماښام
به يې سره سپينوو، اوس څه ورك سه مور ته ډوډۍ وروړه، توپ
ټك نژدې دى."

شېر خپل لوښي او لړگي د پلار تر څنگ پرېښودل او په
خپله يې كور ته ډوډۍ يووړه. دى او گلالي دورځي له خواښه نه
سي سره كتلاى، ځكه ښاپېرۍ پسې څاروده او دا څار د مور له
هدايت سره سم كوي. خو دوى دواړه په تلوسه دي چي ژر شپه

سي او ټول ويده سي او بيا دوی خپل خوږ او خوندور راز او نیاز سره شروع کړي.

شېر مور ته ډوډۍ ورکړه او دا چي دی غواړي ونډه واخلي او د چا عوضي سي، هم ورته وويل. که څه هم ده او مور پخوا هم په دې برخه کي خبري سره کړې وې، خو شېر مور ته په ښه زړه وويل چي:

"هماغسي په زړه پوري ونډه يې موندلې ده او غواړي چي اطرافو ته د يوه ماسل په توگه ولاړ سي، او بيا يې په کږه خوله ورته وويل چي د پلار رضایت ورته حاصل کړي، ځکه هغه يو څه مخالفت کوي".

مور يې له مينې په ډک ږغ ورته وويل:

"هر څه چي کوې ويې کړه زويه اوس نو شکر دی زلمی يې، پر ځان ښه وگرځېدې (*) اوس نو ته هم کور او کهول جوړول غواړې، زموږ د زړو او سپين سرو خو صرف يوه تشه دعاده، نور څه نه سو کولای، خو دومره ده چي هر څه کوې نوله ځان سره به پام کوې، دې کار ته مي په دې زړه نه ورځي چي وهل او تر ټل په کې وي. يوه ورځ به منصبدار درباندي په قار سوی وي او به دي وهي، تر اوسه پوري مو د بل څپېړي ته نه يې ورکړی. زړه به مي در پسې ختلی وي زويه!"

"مور جانې! زړه مه راباندي کاږه اوس خو پېڅي په ښو او بدو پوهېږم. ته دومره مرسته راسره وکړه چي ما ښام به بابا ته وايې چي ما پرېږدي چي ځان خپره کړم او ژر يو څه لاس ته راوړم. ته خو پوهېږې چي..."

مور يې په غاړه کي لاس ور واچاوه او پر بارخويې ښکل کړ او سوکه يې ورته وويل:

"هو زويه زه پوهېږم چي پر گلالی جاني دي زړه بایللی دی او په هره توگه چي سي هغه غواړي زه هم ستاله دې غوښتنې سره خواخوږي لرم. زما هم زويه دا پېغله خوښه ده، داسي حیانا که او درنه نجلۍ مي نه ده لیدلې. دا بله یې هم ښه نجلۍ ده، خو که مي په رښتیا پوښتي گلالی زما زړه هم وړی دی، که مي دا انږور سوه نو ومنه چي ډېر به ښکمرغه سو او..."

"ادې جانې په زوره مه ږغېږه دانجونې به ستا خبره واورې."

"یه زویه! هغوی پر بام ناستي دي او دستني کار کوي، زموږ مړ که نه سي اورېدلای."

مانښام چي زوی پلار او مور پر کوندرې (دستر خوان) سره راټول سول نو شپږ مور ته وویل:

"یاره ادې که موپه دې کار کي نصیب وسو خورا به ښه سې او ډېر به هوسا او په ارامه سو. تاویل چي صرف په دې سبب مي زړه نه درباندي کېږي چي یوه ورځ به منصبدار درباندي په قار سوی وي، او وبه دي وهي. نو ادې تاسي په خپله د پښتو دا متل هر وخت وایاست چي (گټه دبلاوها خواته ده) او یا دا (روپی تر زر منه ډېره لاندې وې) که دغه ډول خواري او تکلیفونه ونه گالم نو ته ووايه چي ژوند به څه ډول سم او خوږ سي؟"

پلار یې لږ څه په تریو تندي ورته وویل:

"دا ډوډۍ مه راباندي ترخوه! پرېږده چي دا خو په ارامه وخورو، زه پوهېږم چي ته اوس ځان ته لوی سړی وایې او زموږ د سپین ږيرو خبرو ته هیڅ غاړه نه ږدي."

ډوډۍ له گندنې او چایو سره په ډېره چوپه چوپتیا وخورله سوه او د شپږ پلار د گندنې وروستی ښاخ هم په وچه ډوډۍ کي ونغښته او بیا یې هغه د سرو وړو مرچو په یوه کمکي غاب کي

وچرموړله (وزمولله) او بيا يې په خوند په خوله کي کښېښودله. په دې وخت کي يې د زړه له کومي په يوه خوا سينې غوندي ږغ وويل:

"های زلميتوبه مونده به نه سې په خوار يو او سختو کي مو هيڅ چرت نه واهه، هر شی داسي راباندي لگېده لکه اکسير، خو اوس دا يوه گوله ډوډی ډېر وخت ژویم او خوله مي دومره اوبه نه کوي چي هغه لمده کړي او نه مي غاښونه شته چي هغه ټوټې-ټوټې کړم".

د دې خبري له تمامېدو سره سم يې سر د تاثر په ډول وښور او د ژړ غونکی غوندي سو، خو ماينې يې ورته وويل:

"شکر وکاره چي ځواني دي عبث نه ده تللې. دادی شکر دی زلمی مېراث خور به مو پر مېنه پاته سي، دا کونده خوار کی خو وگوره چي زوی نه لري په څه ناوړه حال کي ده، او دهر چا ناپې پر خڅېري. له خدايه په دې راضي یم چي کمبله به مي پردي خلک نه ټولوي او نه به مي دا کور مېراث خواره اخلي. له زړه تيا څخه خو هيڅ رغېده نه شته او هر څوک پر دې لاره تلونکي دي، نېکمرغه هغه دی چي کوچنی نهال او يانها لان يې تر څنگ ولاړ وي. د پښتو دا متل دي نه دی اورېدلی چي وايي:

"چي کمکی ونې نه وي، لويي تل ولاړي نه وي"

شېر جان اوس يو حق پر موږ لري هغه دا چي پر خپله ښه يې کړو او يوه ښه په زړه پوري پېغله ور وکړو. زه او ته خو دومره نه سوو چي دده دواډه لپاره شی می ولرو، خو دومره بايد..."

مېړه يې تندي کوت کړ او په وچ ږغ يې ورته وويل:

"ښځې ته خولکه مات لوښی داسي يې، دا څومره خبري دي زده دي؟، خبره ولي نه لندوې او سوچ نه وهي چي هلک پرېږده چي لاړ سي د يو چا عوضي سي او يو څه مونده کړي، خو زه

وايم چي بي د عوضی له پيسو څخه نور څه نه سي موندلای، دا ځکه چي تر ده غټ نور لېوان يې شکوي او ده ته والله که هيڅ په لاس ورسې. نو ولي بي ځايه منډي ترري پر تېروې، او بي سببه يې مخ تورن کوي؟ تر دې همدا کار ښه دی، که ډېر نه درېږي نوزه به يې يوه بوټ گندونکي ته ورولم او هلته به يې شاگرد کړم. کوندي څه موده وروسته ښه قابل سړی ځني وڅېږي."

شېر په پزه کي سوږ وهل او ويې ويل:

"زه چي قابل سړی کېږم نو "توري هيلی به سپيني سي" دا چي ته وايې چي داسي خلک لکه زه په دې کار کي څه نه سي موندلای صحيح نه ده، دا ځکه چي زما د توږی زوی (عبدل) ته خو وگوره هغه په دوه کاله کي د خورا ښه او غټ جايداد څښتن سو. هغه هم ونډه واخيستله، ونډه ټوله ورپاته سوه، برسېره پر هغه يې ښه ډېر څه مونده کړل خدای چي يې چاته ور کوي بيا يې نونه پوښتي چي د چاروی يې! که خدای دي نه کا بخت مويو راز او بل راز سونو البته څه به ترې ونه باسو، هر کار د خدای پر توکل کېږي. ته مو پرېږده لا به سمه راسي او لا به چپه، که نور هيڅ ونه سول نو د ونډي روپی خوبه راپاته سي، هغه مو هم تر خوله تېري دي"

د شېر پلار سر کښته واچاوه او ماینې يې دغه حالت د ده د رضایت نڅښه وبلله او سمدلاسه يې زوی ته وويل:

"دی هم پلار دی او زړه يې درباندي څېږي، که نه وي دی هم په دې خوښ دی چي تاته يو څه په لاس درسي، سهار به درسره ولاړ سي اوله حاجي صاحب سره به خبره سپينه کړي، خو يوشی مه هېر وئ هغه دا چي له حاجي صاحب څخه به يوه برخه ونډه پېشکي اخلي چي زه له خيره سره د خير په کار لاس پوري کړم او د گلالی جاني د شمال او قنډ راوړم او..."

د شېر پلار ته دې وروستی خبرې هم خوند ور کړ او هم له درانده مسولیت څخه ووېرېده. شېر يې په غاړه کي لاس ورواچاول او پر بیره يې ښکل کړ او په اصطلاح پشوبازی يې ورسره شروع کړې، په پای کي يې شېر ته وويل:

"ښه نو ځواني ده، په دې وخت کي سړی په هيڅ شي بند او واز نه وي، سهار به درسره ورسم او په اوږو کي به دي په څپېړه ووهم چي خدا برکت درباندي کښېښېر دي"

په دې خبره مور او زوی خورا سره وغوړېدل او د خوشحالی فضاء په خونه کي خورا روڼه سوه. شېر د خورا خوند خبرې کولې او ويل يې چي ژر به ځان له خپل آمر سره ونښلوي او د هغه مرسته به ځان ته جلب کړي. پلار يې لږ نور هم سره وغوړېد او د خواخوږۍ په ږغ يې ورته وويل:

"زما او د مور غاړي دي خدای مه بنډوه، ته پوه شه او کار دي، موږ خو خپل ژوند په هوکه او يا سوکه (*) راتېر کړ. ته مو دادی لوی کړې اوس پر ځان وگرځېدې (*) تر دې اضافه پر موږ حق نه لرې، هو يوه کوزده دي راباندي پور ده که مو وس وای هغه به مو هم درته کړې وای."

د شېر مور د خپل مېړه خبره غوڅه کړه او ويې ويل:

"په دې کي د غاړي بندېدلو څه سوال منځ ته راځي؟ زوی خو په غلا پسې نه لېږم، شکر دی د اسلام پاچهي ده د اسلام د پاچا چوپړ به وهي، پاچا خود خدای سيوری دی. ملايان وايي چي دا ډول چوپړ عين عبادت دی، که خدای کول د زوی به مي دين او هم به يې دنيا په برخه سي. زما او ستا دعاوي به يې ښه ملا پسې تېنگه کړي"

پنځه څپرګۍ

سهار چي زوی او پلار لمونځونه وکړل نو پلار شپږ ته وويل:
 "د حاجي صاحب هټۍ خوناوخته پرانيستله کيږي. که
 ستا په سطل کي لمډې کړې وڅکې وي نو هغه خرڅي کړه او بيا
 خپل ټول لوښي او لرګي راوړه او کور يې کښېږده. بيا به نو ورسو او
 ستا چېته (فيصله) به در وکړم. هغه حاجي صاحب خورا په
 ديندارۍ مشهور دی. او خورا ښه شتمني هم خدای ورکړې ده.
 دومره شتمني چې په حساب يې هم نه رسيږي. خو خلک وايي
 چې لږ څه ټينګ غونډي دی، او په غران پسې د ځان غاښونه
 باسي. خودی وايي چې ټينګ نه دی صرف خوار کار کوونکي دغه
 ډول پرو پاڼه پسي کوي".

پر لس نيمو بجو پلار او زوی دواړه د حاجي صاحب هټۍ ته
 ورننوتل او وروسته له سلام اچولو چوپ ودریدل.
 حاجي صاحب وروسته له هغه چې يو لنډ نظر يې پر واچاوه
 لږ څه په زړه برغ ورت ته وويل:

"دلته چا را پرېښودلاست؟ ځی خدای دې در کړي
 دروېزګر به په وره کي ودریدل او برغ به يې وکړ. خو تاسې لکه
 ددوبي مچان د سړي په سترگو او په سپر مونځوئ".

شپږ خپلې سترګې ګډې کړې او ورت ته ويلي:

"حاجي صاحب! موږ ملنګان نه يو. زمانوم شپږ دی، پروڼ
 ستا ناظر راته وويل چې راسم اوستاد وراړه پر ځای ځان غوښي
 کړم. زه دايم له پلار سره راغلم".

"ښه! چې داسي ده، نو ورسئ او د هتې د وره په خوله کې يوه گړۍ تم وکړئ. ناظر گمرک ته تللی دی چې مال محصول کړي، اوس به راسي ستاسي چپته (فيصله) به در وکړي".

پر يولس نيمو بجو ناظر راغی او وروسته له خو خبرو اترو دوی خپله پرېکړه وکړه او د حاجي حاصب ميرزا يوليک وليکه.

ناظر حاجي حاصب ته وويل:

"د پېشکي روپو په برخه کې زړه مه ځني وهه! ځکه چې داخلگ دلته په ښار کې کور لري، چېرې نه سي ور کېدلای. کوم وخت چې دی څېره سي نو د يوه کال ونډه به پېشکي ور کړو".

حاجي حاصب پر يوه کوچني سپين کاغذ باندې يو څه وليکل او هغه يې ناظر ته ورکړ چې دا حصايې مدير ته يې ورکړي.

بيا يې د شېر پلار ته مخ ورواړاوه:

"سپين ږيريه! ته په خوشحاله يې چې زوی دي زموږ په ځای څېره سي؟ ستا بې رضا او خوښۍ موږ له ده سره معامله نه کوو".

بې له دې چې د شېر د پلار ځواب ته منتظر سي د ټيليفون غوږۍ يې پورته کړه او له يو چا سره په خبرو کې سو، د شېر پلار ورته (هو!) کړل او بيا يې دهغه سبب په شاوخوا کې خبري ورته شروع کړې، چې دده زوی غواړی عوضي سي. خو ناظر دې ته څار و چې دده بادار د سپين ږيري پر (بابولالو) هيڅ غوږ نه دی نيولی.

بيا ناظر پلار او زوی ته وويل چې درځئ اوس نو ورسو، د څېره کېدو غم و خورو. په درو، څلورو ورځو کې شېر څېره سو، دده پر څېره خط داسې ليکل سوي و.

(داسې دي د کوهدامن حکومت ته ورکړ سي چې هغه يې د شکر درې علاقدارۍ ته ولېږي).

شېر په ډیره خو شحالی خپل څېره خط حاجي حاصب ته ور وړ او هغه ته يې د پېشکي پيسو داخيستلو لپاره ورنېکاره کړ.

حاجي صاحب وروسته له هغه چې پر څېره خط يې نظر واچاوه په پسڅند شېر ته وويل:

هلکه، خدای خوار کړې! خولی دې په غوړو کي سوه، دادی علاقدارى ته درومې د دې پر ځای چي ته له ماروپی وغواړې باید ته يې له ځانه را کړې، داځای چاته رسېږي؟
خوبې له دې چي د شېر ځواب واورې خپل ميرزا ته يې وويل:

"د شېر و سوو روپو حجت وليکه، او د شېر او دده د پلار گوتي پر ولگوه، څو تنه شاهدان هم په کي واچوه".

شېر څېره خط دميرزاه مخه کښېښود اوله هغه څخه يې هيله وکړه چې ژر داخط وکارې، تر هغو پوري به دی خپل پلار راوړي. شېر دوې پښې څلور کړې او په بېړه پلار ته ورغی او هغه يې د ځان سره بوت، ټکنده غرمه لانه وه سوې چي شېر د کرباسو په يوه خیرن زړو کي کي روپی نغښتې وې اوله پلاره سره د خیابان په واټ کي مخ په پل خشتي روان و. دده پښې له خوشحالی څخه مخکي ته نه ور تلې او زړه يې په هوا و. څو دقيقې وروسته يې د روپو غوټه دخپلې مور په مخ کي واچوله، او پلار يې وويل:

"نن به د غرمې ډوډۍ يو ځای په کور کي وخورو. زه به ورسم اوله نزدې سماوار چي څخه به يوه ښه لويه چاينکي ښوروا راوړم او د دې کار په مناسبت به جشن جوړ کړو".

مور يې په داسي حال کي چي له خوښۍ يې ښځه پرله پسې پرېکېده وويل:

"که مو خوښه وي نو یوه چاینکي که څه هم وړه وي دانورو دوو نجونو ته هم رواړی. اوس مي هيله توده او پېره سوه، گوندي گلالی مي نږور سي. او دا خوار کی کونده زموږ د کاله سره خوښه سي".

د شېر پلار (اوم) کړ او د خپلې ماینې خبره یې خوښه کړه. وروسته له هغه چې شېر په سودا راوړلو پسې ولاړ، پلار یې د روپو غوټه د ماینې له لمنې څخه راواخیستله او په داسي حال کې چې دواړي پښې یې ارتي وغځولې، د هغو په شمېر لویې پیل وکړ. د سپینو غرانو شرنګهار په خونه کې د دوی زړونه نور هم پورته کړل او ماینې یې په مینه ورته وویل:

"نارینه اولاد خوښه وي، دادی خونه یې له روپو راډکه کړه، ما خولومړی لادرته ویل چې د کوزدې او واده روپی د (عثمان غني) له کوره دي، دادی دیوې پلنډي روپو څښتنان سوو او ژر به د خپل زوی د کوزدې دسمال راوړم".

مېړه یې پنځه-پنځه غرانونه شمېرل او تر هغه وخته په دې شمېر بوخت و چې زوی یې له بازار څخه بېرته راته. وروسته له هغه چې روپی بېرته په هماغې خوږګه (لته رینجه) کې غوټه کړې او ماینې ته یې په دواړو لاسو ونيولې او په خواږه ږغ یې ورته وویل:

"داروپی دلرګي په صندوق کې کښېښېر ده، چې کیلي یې له ځان څخه لیري نه کړې له خوني پېره مه وځه، خدای دي نه کړي که دا څوک در څخه یوسي دواړه لاسونه به مو په خوله سي. دوی سترګي به څلور کوي او تل به څارو اوسې!"

په دې وخت کې شېر په شیانو بار په خونه راننوو او په داسي حال کې چې د ښوروا دوی چاینکي یې دلرګي په لوی

پتناسه کي ايڙني وڃي او شپڙ تودڻ ڏوڏي يڻي پر چاينکو اڀولڻي وڃي
اوله هغو څخه توبښت پور ته کښه وويل:

"مورې نوره سر رښته يڻي نو ته په خپله وکړه".

مور يڻي سمدلاسه د مسويو سپين لوي پتنوس راواخيست
او د بنوروا او غوښو ډکه يوه چاينکه يڻي په هغه کي کښېښودله او
هم يڻي دوږ ڏوڏي پر هغو کښېښودلې.

کوم وخت چي يڻي پتنوس واخيست نو يڻي وويل:

"شکر دى خدايه چي زما له کوره هم يوشى د بل چا کره
وروډل کېږي، تل خوږې او ښکلې گلالي له هغو وريجو او غوښو
زما برخه کړې وه، چي د دې مور يڻي د مدير اغاله کوره راوړي.
که مي رښتيا پوښتي د پسرلي له لومړي څخه چي د زړ خوږي او
نيستي شپې او ورځي دي او په بازار کي هر څه خورا گران دي،
هيڅ ورځ دوى زه نه يم هېره کړې".

د شپږ مور په خورا جگه ملا د گلالي په خونه ورننه وتله او
پتنوس يڻي د دوى مخ ته کښېښود. بيا يڻي په ډېري خوشحالي د
شپږ د عوضي کېدونکې ونښلاوه، خو هغه يڻي لنډ-لنډ ورته وکړ
او بيا يڻي ورته وويل:

"زه به ورسره زوى او مېړه مي راته گوري چي دوى بېرته
ووځي، بيا په دې برخه کي ښه تراوږغېږو، دا ډېر وخت کېږي
چي موږ د ورځي له خوا پر کاسه يو ځاى نه يو سره کښېښتلي، د
شپږ پلار لږ څه بد خوى غوندي دى".

گلالي په خورا پسته ادبيانه توگه ورته وويل چي:

"دوى ولي ځان په تکليف کړ او زموږ لپاره يڻي دومره خرڅ
وکړ".

خو د شپږ مور ورغبرگه کړه چي اوس يڻي يواځي گاونډيان
نه بولي بلکې د خپل وجود غوندي يڻي بولي.

گلالي چي د خپلې ايمنده خوانښي خبري واورېدلې نوله خوشحالي څخه په کاليو کي نه ځايېده او ښاپيري د دې په دې خوشحالي په ښکاره توگه پوه سوه.

کوم وخت چي شېر له انگړه دباندې په پلار پسې ووت، نو يې سترگي پر گلالي ونښتې او هغه يې پوه کړه چي ماخستن به سره وگوري.

په دوو درو شپو کي د شېر مور او پلار او شېر په دې سلا سول چي د گلالي مور ته د خېښي خبره ياده کړي او د شېر او د گلالي د کوزدې لاري چاري ولټوي. يو ماخستن چي د گلالي مور د (مدير اغا) له کور څخه راغله د شېر مور ورغله او هغې ته يې وروسته له سترې مشې او احوال پوښتلو وويل:

"خور جانې! پوهېږم چي خورا به سترې يې، خو غواړم چي يو څه د زړه خواله درسره وکړم نو که ډېر زحمت نه وي يوه پلا دباندې دبام سر ته راسره ولاړه سه چي هلته خولې سره سړې کړو".

هغې سمدلاسه خپل ټيکري پر اوږو سم کړ او خپل زاړه بوټونه يې په پښو کړل او په داسي حال کي چي د شېر مور دمخه او دا په پسې وه، دبام سر ته وختلې. په دې وخت کي گلالي په اصل مطلب وپوهېده او له ډېري خوشحالي څخه يې د ښاپيري په مړوند نوکاره ولگوله چي هغې په زوره (واخ) کړل.

کوم وخت چي بام ته وختلې د شېر مور چي ساپې شړله ورته وويل:

"کښنه خوري! په دايوه گام لاره باندي دايم داسي ساه شړم، کشکي خو څوک نه زړېداي. نن بيا وپوهېدم چي د گور پر غاړه يم. ښه! نن غواړم خور جانې چي د زړه غوټه درته خلاصه کړم او څه چي مي په زړه کي دي هغه درته څرگند ووايم".

په دې حال کي د دې خبره د ښاپېرې د پښو په خرپهاري پرې سوه، د گلالۍ مور بڼه کړه:

"دغه څوک راغلي؟"

"زه يم ښاپېرې"

"څه ورکه سه! ولاړه سه! په خونه کي کښېنه زه دستي

درځم"

ښاپېرې بېرته خوني ته ولاړه، خو گلالۍ سوکه په زينو کي راوختله او غوږ يې د دوی مرگې ته کښېښود.

گلالۍ د شېر د مور وينا چي د دې مور ته يې په صاف بڼه

کوله واورېده.

"خوږې! ته هم پوهېږې او زه هم پوهېږم چي گلالۍ او شېر

پرله گران دي، د دوی پاک او سپېڅلي زړونه داسي سره نښتي

دي چي يوله بله څخه بېخي بېلېدلای نه سي. شېر د دې لپاره چي

د خپل زړه ټوټه لاس ته ورولي ځان يې په اور کي واچاوه. د دې له

پاره چي گلالۍ وگتې ده ځان خرڅ کړ د دې له پاره چي گلالۍ

يې په نصيب سي ځان يې د بل تر څپېرې او لښتي لاندي واچاوه او

د حاجي... د وراره عوضي سو، او ځان يې د هغه په ځای په

عسکري کي څېره کړ، خو اوس نوزه په ښکاره او ډکه خوله درته

وايم چي شېر غواړي ستا مړي سي، ستا زوی سي او د گلالۍ سره

يې... په دې درو څلورو مياشتو کي موږ او تاسي ښه سره وليدل

يو د بل په خوی او چوچ (دود، رسم) ښه وپوهېدلو. زړه مي په

ټينگه داراته وايي چي گلالۍ جانه به خورا خوږ او پوست ژوند

ولري. د دې کار په اثر به موږ او تاسي يو کور او کهول سو، او

هر څه به مو سره يو سي او..."

د گلالۍ مور چي په دې وينا هم خوشحاله او هم لږ څه

متاثره سوه، د دې خبره يې سوکه پرې کړه او ورته ويې ويل:

"خوږې! که مې رښتیا پوښتې زه هم شپږ داسې بولم لکه د زړه سر. له لومړۍ ورځې چې زما سترگې پر نښتې دي په زړه کې مې خورا خوښ سوی دی، زه هم په دې ښه پوهېږم چې پر ګلالۍ خو خورا ګران دی، هغه هم په دې خوشحاله بولم چې د شپږ سره یې سروېږد (بالښت) یو سې خوزه په دې نسبت زړه و هم چې میراث خواره به مو په عذاب کړي. هغوی غواړي چې د ولور له خاطره زما لوني په اور کې واړوي، او خپلې خټې په ډکې کړي. دوی ټول د خولې د پرېکړې څښتنان دي (*) شتمن هم دي په محکمو کې زما ورسره نه کېږي، زما خوارې ږغ څوک اوري؟ تاسې هم لوڅ لغړ را معلومېږئ. نو دوه لوڅ به څه ډول سره پټ سې نو...".

د ګلالۍ مور بیا د (نو) ټکي وروسته له هغه چې ساه یې واچوله، پسې اوږد کړ او د شپږ مور ته یې د خبرو کولو موقع ورکړه، هغې هم سمدلاسه وویل:

"خوږې! د دنیا غمونه او خوارۍ چا ټولې ایسته کړې دي، چې یو ځلې (هوکی) و سې او د شمال را کړې بیا خدای مهربانه دی ګوندي څوک مو دومره ونه خوږوي.

(مدیراغا) به په دې مسله خبر کړو، یو بل زموږ لیري غوندي خپل دی هغه هم ښه غټ کاردار دی، ګوندي راسره مرسته وکړي، شپږ په خپله دادی اشنايان او شناخته خلک موندل کوي، مثلاً همدغه حاجي... صاحب ښه مرسته کولای سي، شپږ یې په نیمه خوله اطرافو ته څېره کړ، هغه ګوندي پر یو چا نڅښه را کړي او یا یوه بل غټ سړي ته تلیفون وکړي. خوږې! داسې توره تیاره لاهم نه ده اونه موږ داسې (خوږلې شومه) یو شکر دی د اسلام ملک دی، شریعت چلېږي...."

د گلالۍ زړه چې دوی ته نژدې په زینو کې ناسته وه په دې خبرو باغ-باغ سو او نژدې و چې له ډېري خوشحالی یې له خولې کرېږه ووځي، خو ځان یې تم کړ او په خوله یې د خپل ټيکري پلو ومانډه او د دوی نورو خبرو ته یو غوږ سوه، بیا د گلالۍ مور ورته وویل:

"ښه دی چې تاسي زړه نه وهی زه هم زړه نه در څخه وهم لور خومي اوس شکر دی پېغله او پر ځان بشپړه ګرځیدلې ده د خپل واک ده او که خبره پسې اوږده سوه نو داسي یو څوک خوبه مونده سي چې زموږ د خوارانو او بیوزلوناره واورې، او د میراث خورو لېوانوله خولو مو راوکارې دا ټولي د (بیا) خبرې دي، د (بیا) د خبرې به بیا کوو نو ښه ستا څرنگه خوښه ده؟"

ما خو والله که دسمال برابر کړی وي او بل دا چې والله که یوه لپه نقل لرم او...

"یوه خورې! کراره کراري ده، هلک درې څلور شپې لانه ځي، ډېر کش واکش به نه جوړوو، یو د جمات ملا به راولو، د کوڅې دوه درې سپین ږيري او سپین سرې به خبرې کړو، زما مقصد دا دی چې د هلک او نجلی زړونه پر پښتۍ (*) سي او دوی به خپل راتلونکی ژوند روڼ او ځلانده وويني، شپږ به هم په خورا تاوده زړه او لوړ همت خپله ونډه ادا کړي او په پوره (مطمین) زړه به په خپله نوکري بوخت وي چې..."

گلالۍ د دې خبرو په اورېدو په زړه کې داغوټه کړه چې بام ته ور وخېژي او ځان د مور په غېږ کې داسي وغورځوي لکه په کمکۍ والي چې به یې دا کار کاوه، خو بیا یې بېرته د افکر واړاوه او سوکه په زینو کې راکښته سوه او په خونه کې یې ښاپېرۍ له خوبه راکښېنوله او هغه یې ټینګه په غېږ کې ونيوله او پر بارخو یې کلکه په غاښ کړه، د ښاپېرۍ سترګې پټې او هماغسې په خواږه

خوب وتلې وه. د دې بارخو د گلالۍ په تېرو غاښو خوږ سو او په زوره يې چيغه کړه، گلالۍ د دې سر پېر ته په غېږ کي ونيو او ورو- ورو يې د اوږو په منځ کي په خپله خپره تپوله او په خورا خواږه او له مينې په ډک ږغ يې نازوله تر څو پېر ته ويده سوه.

د بام پر سر باندي دواړو ښځو دا فيصله وکړ چي په دې دوو درو ورځو کي به دې د خبر کار ته لاس ورته کوي، که نور هيڅ نه وي نو قنډ به ماتوي او د شېر مور ته به د شمال ور کوي، يو يا دوه غوري ډوډۍ به پخوي او يو څو تنه خپل او خپلوان به رابولي. دواړو سپين سرو دوه نيم زره افغانۍ ولور ومانه چي دا پيسې به د ميراث خورو په خوله کي وراچوي او يا به يې د واده په کارو باندي لگوي. وروسته له هغه دواړو غېږ پرله وگرځوله او يوه او بله يې پر يوه او بل بارخو مچ کړله او يو بل ته يې د دې ښه او نېکمرغه کار په نسبت مبارکي ورکړه. هره يوه سپين سرې په خوشحالي خپلې خوني ته ننوتله. د شېر پلار او په خپله شېر د دې لار څارله. کوم وخت چي دا په وره ورننوتله، شېر ور ولاړ سو او د برېښنا څراغ يې وواهه، بې له دې چي شېر پوښتنه ځيني وکړي، مور يې دده سر په دواړو لاسو ونيو او خپلې خولې ته يې راکښته کړ او پر بارخو يې داسي مچ کړ چي د شېر پلار يې څرپ واورېده، بيایي په خواږه او ژوندي ږغ په زوره ورته وويل:

"خداي دې پلو راپوري نېکمرغه کړي، که دې تالې يو ډول او بل ډول نه وي، گلالۍ ستا او ته به د گلالۍ يې. مور يې په خوشحالي دا خبره ومنله او قول يې وکړ چي په دې دوو درو شپو کي به قنډ مات کړل سي، نو زويه..."

د شېر پلار پر ږغ کړل:

"ته دوري راسه! کښېنه ساه واچوه او خبري ښې پرله پوري وکړه، ولور دي څو ورسره ووايه؟ خبري د ولور دي، د شمال

به ميراث خواره راکوي او که به يې په خپله داراکوي؟ ستاز په ته ولوېدل چي پر پرديو لانجو به نه اخته کېږو؟ او..."

د شېر مور د مېړه څنگ ته نژدې کېښستله او په خورا ښه او پاسته بڼه يې ټول احوال ورته ووايه، او مېړه ته يې ډاډگېر نه وړکړه چي په دې کار کي به دومره خواري او زحمت نه وويني. وروسته له هغه د شېر پلار وويل:

"خدای دې پلونېکمرغه کړي، د پښتو د اتمل دی خورا خوندور دی چي وايي (بخت ياپر کوڅی دی، ياپر کوټی). کوټی خوپاک الله رانه کړه داموهم ترخوله دوري-دوري تېره ده چي کوڅی به راکړي، د دغې نجلۍ تندۍ د يوې بختوري نجلۍ دی، گوندي کهول مي پر راټول سي او څراغ مي په رڼاوي".

کوم وخت چي يې ماینې ورته وويل چي ولور دوه نیم زره افغانی ټاکل سوی دی، نو د شېر پلار (هوم) کړل او ورته ويلي:

"که څه هم شتمنو ته دا پیسې هيڅ هم نه دي، خو موږ ته لوی بار دی کاشکي همدا ولور وای، نور لگښتونه يې خورا ډېر دي، موږ په..."

ماینې يې خبره غوڅه کړه:

"څه لگښتونه دي؟ ته وایه! بیا به زه او ته ناست یو زامن به زېږوو او دهغوی کوزدې به کوو او بیا به يې ودونه راوړو؟ همدا یو ځل دی، ولور خو په خپله شېر وگاټه، خدای مهربانه دی گوندي لگښتونه يې هم مونده کړي، که بیا له هري خواراټپه سوه نو کور خوسته، سمدلاسه به يې پر (حاجي...) گرو کړو، هغه دې کور ته خولي مولي دی. خدای دي ستا د نیکه هر هډپه جنت کي کړي چي دا کور يې جوړ کړی و که نه وای اوس به مو وتري (لوبسي، کودي) چېري په شاگرځول؟ خوزه بشپړ باور لرم چي خبره به

دې حد ته ونه رسېږي. زما مقصد دادی چې د هلك پښه څه په (بنده) سي او خپله نوکري به په پوره (ډاډه) زړه وکړي پيسې به بې ځايه نه لگوي او يوه غران ته به شل غوټي ورکوي".

دریمه ورځ کوم وخت چې شېر مازیگر د انگړ په وره راتنوت د دریږه د رنگ او درونگ یې تر غوږ سو او سمدلاسه یې پښه ونيوله، د دوی په خونه کې د نجونو شخول (شور ماشور) دی. ده چې د خپل انگړ په وړو کې غولي کې هر څومره مصنوعي ټوخی کاوه خو چا غوږ نه په یوست، صرف گلالی د خپلې خوني له وره څخه دی ولید او کوښښ یې وکړ چې د ده نظر د ځان خواته واړوي. په دې حال کې یوه اته کلنه غوندي نجلۍ د دوی له خوني څخه راووتله، شېر ورته وویل چې ورسې او د ده مور راخبره کړي. تقریباً لس دقیقې تېرې شوې، خوبیا هم څه احوال معلوم نه سو. گلالی د مالګې په یوه کوچني ګر ګاڼي (کنډو کې) وویشت او د ده سترګې یې د ځان پلو ته واړولې.

شېر سمدلاسه پر بام وځوت او گلالی هم دورې پسې ورغله. هلته گلالی له خوشحالی څخه په یوه رېږدېدلي ږغ په داسې حال کې چې ټوله پر غوږېدلې وه وویل:

"زېږی مې درباندي! نن زما او ستا شېریني خوري ده مبارک دي سه! او مبارک مې دي سي قنډ مات سو".

شېر له ډېرې خوشحالی څخه هېش پاته سو.

دوی په داسې حال کې چې یو پر بل یې غېږ سره ګرځولې وه خبرې کولې. خود دوی خولو په مشکل خبرو ته فرصت مونده کاوه، اکثره به په پزه کې سره ګرځېدل. په پای کې یې د ساه اچولو لپاره خولې سره خلاصې کړې او په دې وخت کې گلالی په لنډه- لنډه ساه د ورځني ټول احوال ورته ووايه. وروسته له نیم ساعت

زړه خوالي څخه شپږ له انگر څخه ووت او پلار ته ورغی، د پلار چي سترگي پر ولگېدلې ورت ته وپي ويل:

"نن خو موږ له خبره سره ستاد کوزدې خبره فيصله کړه. موږ دي د شاوخوا د هغو گاونډيانو بنځې راوغوښتې چي زموږ له ډلې دي او له موږ سره يې (سپي غاږي)، تاخپل کارونه څرنگه کړل".

"زه خو دا دوې ورځي هغې څانگي ته ورځم چي ماته به د کوهدامن پر حکومت يو رسمي امر راکړي، مکتوب يې وځنډاوه او د څانگي مشر خان په يوه اوبله کاوه، خونن مي يوڅه (زهر) په خوله کي ورواچول، ټينگ قول يې راسره وکړ چي سبابه خپل مکتوب راکړي. حاجي اغا ته ورغلم او احوال مي ورت ته ووايه، ده وويل چي که چېري څانگه ډېر پېچ راکوي، نو دی به غټ آمر ته ټيليفون وکړي، خو ما ورت ته ډاډگېر نه ورکړه چي دې ته هيڅ حاجت نه شته (غوټه چي په لاس خلاصېږي، نو غاښو ته څه حاجت).

هغه کار چي په سپاهي خلاصېږي حوالدار ته به څه نه وايي..."

پلار يې خبره غوڅه کړه:

"خو دي په خوله کي ورواچولې؟ دامجر بايد حاجي صاحب راکړي".

شپږم څپرکی

څو ورځي وروسته شپږ په خورا خوشحالي ملا وتړله او د خپلي نوکړۍ خواته روان سو. اوس په کور کي د مخ پټۍ او د (ایسته او وروسته) خبري نه سته. پلار، مور، خواښي او خوښيني شپږ ته د زړه له کومي دعا وکړه او دې په خورا زړورتیا او توده وینه له انگر څخه راووت او په یوه زړه لاری موټر کي د کوهدامن لور ته روان سو. دی چي له موټر څخه څوړ (ښکته) سونوښغ د هغه ځای حاکم ته ورغی. لومړی دی د حاکم په حاضر باشانو کي سو. ده د هغه سړي درېشي او بوټونه واغوستل چي دی یې پر ځای مقرر سوی و. هغه سړی خورا سوکه-سوکه د خپلو تجربو څخه یو څه ورته وویل او مصلحت یې ور کړ چي (پنځه واړه گوتي په خوله ونه منډې) که نه وي خورا ډېري سرگردانی به وويني. شپږ به ملا په یوه پلن توربخون خوزاړه کمربند تړلې وه او دوی قمچینې به یې په کمربند کي وهلې وې. پرک مشر ژر په ده دا زده کړل چي څرنگه سلامي وهه او د سلامۍ په وخت کي څه ډول پښې سره جفتي نیسه او څه ډول (ساب!) وایه.

شپږ په لنډه موده کي سترگي وکړې (*). خپل شاوخوا خلک او د دوی د واک اختیار اندازه یې وپېژندله. په لومړي سر کي شپږ زړه سواند و او هغه بنديان یا نور خلک چي حاکم به د وهلو حکم پر وکړ ښه نه سوای وهلای، خودرې څلور هفتې د ده

دا عیب هم ورک سو. کومه ورځ چې به یې ډېر کسان نه وو وهلي، نو ډوډۍ به خوند نه ورکاوه او داسې به پرله اوښت لکه یوشی چې یې ورک کړی وي. د شپږ ورځني عایدات هم د ده له بلد تیا سره سم ډېر بدل. د حاکم نظر هم پر ده باندي ډېر سو، دا ځکه چې دی یو تکړه او د ښو لاس او پښو څښتن و، چې حاکم به خبره په خوله کې جوړوله دی به بیا په پوهېدلی و او هغسې به یې وکړل. شپږ وروسته له شپږو هفتو کور ته په رخصتۍ راغی د ده مور او پلار خورا حیران سول چې ده د کرباسو په یوه نسبتاً پاکه خوږ ګه کې دوه سوه افغانۍ ورکړې. کوم وخت چې یې غوټه پلار ته ورکوله نو یې ورته وویل:

"ها دا دوه سوه روپۍ واخله"

دا جمله یې دومره په زوره اوله فخر ډکه وویل چې ګلالی او ښاپېری هم واورېدله. پلار چې یې دا دومره روپۍ ولیدلې نو په خورا خوشحالی یې ورته وویل:

"زویه! دابه سهار وختي د (سن) هندو دکان ته ور وړم او د هغو نورو روپو په شان به یې ورکړم، زویه ډېر لګښتونه درته ګوري."

وروسته له (جوړ په خېر) څخه خر ګنده سوه چې د ګلالی میراث خواره راغلي وو او د شپږ پلار ته یې په کلکه ویلي وو چې ولور به دوی ته ورکوي که نه وي په محکمه کې به دعوه ورسره وکړي، بیا د شپږ پلار د ممنونیت په برغ ورته وویل:

"کور یې ودان، دا میراث خواره ښه خلګ وو، که بل څوک وای والله خوبه یې په درو محکمو ګرځولي وای، که نور هیڅ نه وای نو دا یې ویل چې دانجلۍ مېروښه ده او په دې پلمه به یې له هډ او مغزو سره خوړلي وای، د ګلالی د مور یې هم کور ودان ډېره

ابداره او کاپیره (خوله وره) بنځه ده. میراث خواره یې په خورا چل او هنر تر ځان تېر کړل.

زه د دې په دغه ډول کړه خورا خوشحاله سوم."

د شېر مور چې تر اوسه پوري په بې ساري توګه پته خوله وه په یو څه هیجان او دیوې خوشحالی په رغ ورتنه را درسته کړه:

"خدای دې لمن تر نوکانو لاندې لري (*) ډېر ښه ورېښمن کهول دی، په زړه خورا پاک دي. هغه څه چې وایي هغسي کوي، زړه او خوله یې یو شی دي، که څه هم د مدیراغا کره چوپړ وهي خو بیا هم له ماسره (نه ناسته ده اونه ولاړه). که ستا کار همدا ډول پسې بند سو، نو ګوندي وکړای سو چې داله دې چوپړ څخه خلاصه کړو او بېخي له موږه سره سي. خدای وهست، هر څه چې موږ لودل هغه به ورګډ کړو، که زما واک وي زه خوبه خپله د خولې یوه ګوله ډوډی هم ورسره نیمه کړم". په دې وخت کې ښاپېری راغله او د دوی خوږه مرکه یې سره وشلوله. داسې څرګندېده چې ګلالی را استولې ده چې د شېر حال وپوښتي، شېر د مور په اشاره سمدلاسه ور ولاړ سو او د خپلې خواښې کره ورغی. شېر او ګلالی یو پر بل سره وغوړېدل او تر دوو بشپړو دقیقو پوري سره خوله په خوله وو.

اووم خپړکي

په شپږو مياشتو کي دننه - دننه شپږ ښي سترگي وکړې
(*) او د کار هر سوري او گوټ ورته خر گند سو، ده به تل ملاتړ لې
وه، درېسي يې له ځان څخه نه کښله.

د ده عواطف تر پخوا بېخي پټخ (سخت) سوي دي هر
څوک په جرات وهي او له دې څخه نه ډارېږي چي کوم ځای به يې
خوږ او يامات سي، په اصطلاح (چي حاکم به خولي وغوښته، ده
به سر وړ وړ). شپږ په لږه موده کي خپل سام په ټولو خلکو کي
پرېوست. که به کوم ضروري او دروند کار ونود ده په مشرۍ به
يې ماسلان ور لېږل، د قتل په معاملو، د بېگار په معاملو او د
باقيداريو په معاملو کي به تل شپږ لېږل کېده، اوس دی په حاکم
هم دومره چرت نه خرابوي. د هرې معاملې په تحقيقاتو کي دی
لوی اثر اچولای سي، او له دې پلوه ښه ډېر څه لاس ته وړي،
اوس د ده ماسلي تر (۵۰) افغانۍ کمه نه وي.

يوه ورځ حاکم وروغوښت او ورته ويې ويل:

"زويه! نام خدای ډېر جرار سوی يې او په دې منطقه کي
دي ښه نوم هم ايستلی دی، ته به خبر يې چي په شکر دره کي
... لپاره يولوی او په زړه پوري باغ بايد جوړ سي. تا په خپله
وليدل چي په خپله دی هغه ورځ راغلی و او هغه دوه کسه خارجي
مهندسان هم ورسره وو، څوک چي هلته دهغې مخکي (ټوفو
گرافي) کوي او بيا به دهغې له مخي د باغ نقشه جوړېږي او

وروسته به په خپله د باغ جوړېده شروع سي، پرون ته دلته نه وي او کوم ځای ته په ماسلی پسې تللی وي، د کابل والي... صاحب په خپله تشریف راوړی و او ویل یې چې سړ منی باید د باغ سړ کان وایستل سي، هر چېرې پلنې چوټرې جوړې سي، د نیالګیو د کښېنولو لپاره ځایونه چمتو سي. د دې غرض لپاره باید شاوخوا خلګ راټول کړای سي. نو ته خوښه پوهېږې چې دا خلګ خورا سپین سترګي دي، په مشر او کشر پسې دومره نه ګرځي، بېکاره او وزګاره پیتاوي ته پرېوځي خو چاته ښه نه اړوي. نو لږګي په کې وکاره (*) او د جمعې تر ورځې پورې به لږ تر لږه پنځه سوه کسان راټولوي،... صاحب خوزموږ او ستاسي مشر دی او موږ او تاسي یې تر وزرو لاندې پراته یو، دې ملک ته یې ستر او نه هېرېدونکي خدمتونه کړي دي، دغونه حق خولري چې باید په دې منطقه کې هم یو باغ ولري، چې یوه ورځ ساه په کې واچوي او خپل طبیعت په کې سم کړي. دا زموږ او ستاسي سپین مخي ده چې یو ښه او په زړه پوري باغ وړجوړ کړو.

په دې وخت کې حاکم په خبرو کې نوک ونيو (*) او بیا یې خپله خبره پسې واخیستله:

"په پغمان، ریشخور، جلال اباد او نورو ځایونو کې یې ښه - ښه او اړت ځایونه اچولي دي او ښې - ښې ماڼۍ او ښکلي باغونه په کې جوړېږي. دهغو ځایو خلګ خورا حق شناسه او نمک حلاله خلګ دي، په نیمه خوله د... صاحب د کار لپاره د اشر په توګه حاضرېږي، یومان او کولنګان هم په خپله راوړي. ډوډۍ هم خپله خوري. خو دلته چې د تاغوندي وطن پالونکي زلمیان پسې نه وي او دلرګي زور نه وي په پسې والله که یوه ورځ څوک ځان خوار کړي".

شهر پنبې سره جوختي کړې او په يوه داسي ږغ چي د ده
ډاډ يې خر گنداوه وويل:

"صاحبه! يو خو تکره ماسلان را کړه نو بيا يې گوره په
خلکو کي خو شيطانان هم سته. د چا خبره به نه اوري او نه به د
نبيلو (بابو لالو) ته غوږ نيسي. هابلې ورځ تاسي په خپله وويل چي
دا خلک خود چرگ غوندي طبيعت لري. که يې غږ ند ونيسي هم
بغاري وهي او که يې کلک ونيسي هم او..."

حاکم يې خبره پرې کړه او ويې ويل:

"دا خبره ماته مه راښيه! ورسه هر څوک چي دي خوښ
وي هغه درسره بوڅه مقصد په ټاکلې ورځ بايد تر پنځه سوه
پوري کسان راغونډ وي. که تر دې لږ وونو غوږ ونه به دي په وره
پوري مېخ کړم."

يوه ورځ يوه ډله سپين ږيري او خولې د پرېکړي (*) سړي
عرض ته راغلل.

يوه سپين ږيري وويل:

"صاحبه! ته خوزموږ مور او پلار يې. ته پوهېږې چي داد
مني وروستی شپې او ورځي دي. هر څوک خپل لوښي او لرگي
راخوندي کوي. په تېره بيا د اکثر و خلکو د پروړو درمندان تر
اوسه لا پراته دي. او راخوندي کولو ته منتظر دي. اوس موږ
پرېږده. په لومړي پسرلي به هر څه درته وکړو، د دې کار د کولو
ښه وخت پسرلی دی. مخکې لمدې وي کار ښه په کي کېږي."

يوه بل سړي پر ږغ کړ:

"صاحبه! دا بېکارونه اوس مه راباندې..."

حاکم يې په ډېر قار خبره غوڅه کړه او په يوه وچ ږغ يې
ورته وويل:

"ولي دا کار يو بېگار بولي دا خو يو اشر دی. تل د کلي او يا د يوه تېر خلک خپل مشر او يا خپل نېستمن سړي ته اشر ورکوي نو تاسي..."

هغه سړي بيا پر رادرسته کړه:

"صاحب! خوله يې خطا وتله ستاسام پر پروت دی. پر دواړو سترگو يې کوو، خوله وخته سره..."

حاکم ټول خلک د لاسا کړل او يو څه وعظ او نصيحت يې ورته وکړ او بيا يې ورته وويل:

"د پسرلي موسم خورالندوي، هر څوک په خپل کار بوخت وي. تخمونه کړي نيا لگي ږدي په باغونو کي بېلونه وهي او داسي نور ډېر کارونه وي، اوس ښه وخت دی، د دې باغ کار خو خورالوی او دروند کار دی. يوه برخه به يې اوس تر سره کړو او پاته کار به يې په پسرلي وکړو. نوري خبري مه کوئ. قاضي صاحب هم دلته ناست دی، دهغه هم دغه ډول خوښه ده.

قاضي صاحب لاس پورته کړ او دعايي وکړه، چي خدای دې دين او دولت په کرار لري او خدای دې زموږ د گران ټولواک سيوری زموږ او ستاسي له سره نه کموي."

قاضي سمدلاسه خپل غبرگ لاسونه اوچت پورته کړل او څو آيتونه يې په يو څه لوړ برغ وويل، او بيا يې خلکو ته مخ وړ واره اوه:

"مومن مسلمان ته خبر رسول څومره ډېر اجر و نه لري نو که ستاسو په اوږو يو مسلمان ورور ودان سي څومره ثوابونه به وگټي، د حاکم صاحب خبره نری لاندي باسي (*) او يو خوشيې دا تريخ غوړپ تېر کړي، خدای او رسول به در څخه راضي سي."

عرض ته راغليو کسانو يو بل ته سره وکتل او نور څه چاونه ويل. په ټاکلي ورځ په هغه دره کي چي باغ جوړېږي ډلې-ډلې

خلک پر له اوږي. ډولونه او سرناوي وهل کېږي. دهر چایوم او یا کلنگ په اوږو دي او هغه لوري ته درومي، یوڅو داخلي مهندسان هم شته چي ځای په ځای د لرگي مېږوي ټکوهي. د دې ځای یوه برخه له کاهو او بوټو ډکه ده. یعنې د باغ په دریمه برخه کله کرنه سوې نه ده، خو دوی برخي مخکه یې ودانه ده. په لږ موده کي شاړه مخکه د خلکو په قوت او زور په ښکلي او ښایسته ښار واړولې سوه، او هیچا دا گومان نه کاوه چي دا مخکه دي یو وخت شاړه پرته وه. د جمعې دورځي پر درو بجو والي صاحب راغی د خلکو فعالیت چي یې ولید تندی یې په اصطلاح دوی لوېشتي وغوړېده او حاکم ته یې وویل:

"څو کسه به په کار بوخت وي؟"

"موږ صرف پنځه سوه کسه غوښتي وو خو ماسلانو لږ څه فعالیت کړی و. د زرو کسو په شاوخوا کي یې راوستلي دي، که حقیقت راباندي وایي نو دا د ماسلانو فعالیت مه گڼه خلک په خپله اوس د خپل وطن له مشرانو سره مینه لري، په نیمه خوله د دوی د کار لوري ته راروان وي. خلک اوس وپوهېدل چي د همدې زړسواندو او ملت پالونکو مشرانو تر سیوري لاندې د هوسایي ژوند تېروي. پخوا به داسي ورځ نه وه چي په دې منطقه کي پنځه شپږ مړي ونه سي. اوس د مشرانو په توجه او ستاسي د ښه تدبیر په اثر د ورځي یو سړی هم نه وژل کېږي، نو ولي به دوی د زړه له کومي کار نه کوي."

په یوه هفته کي سړکان وکښل سول. چوترې له نقشي سره سمې ودانې سوې. په اکثر وېرو خو کي د مني نیالکي هم کښېښودل سول. هغه شاړه او ویجاړه مخکه چي د غره په ډېره کي پرته وه او د ټول باغ دریمه برخه بلله کېده داسي ودانه کړای سوه چي چا

دانه ويل دلته به کوم وخت کاني او بوټي وو، ټول کاني درود خواته ورغړول سول.

بله جمعه چي والي صاحب راغي او باغ يې په يوه متشکله بڼه او څرگند چوکاټ کي وليد خورا خوشحاله سو او مهندسانو ته يې ېرغ کړل:

"خوراستر او په زړه پوري کار مو وکړ. که... صاحب دا باغ وليد نوله خوشحالي به يې پښې مخکي ته ورنه سي، تاسو درو وارو مهندسانو ته تقدير نامې در کوم او يوه-يوه رتبه به مو درلوړه کړم".

يوه مهندس چي دېرش کلن معلومه په ډېر احترام او ادب دده له دې مهرباني او خواخوږۍ څخه تشکر وکړ او ويې ويل:

"صاحبه! که مي رښتيا پوښتي دا د خلکو زور دی چي دا دومره ستر کار په دومره لږه موده کي سر ته ورسېده. د دې ځای زلميان خورا غښتلي او خوار يکښ دي او..."
حاکم د مهندس خبره غوڅه کړه:

"په خپله د... صاحب تالې لوړې دي پر خلکو هم خورا گران دي ځکه داسي په اخلاص او توده وينه کار ورته کوي".

"صاحبه! يوه خبره به درته وکړم هغه دا چي ستا خپلې مخکي او باغونه شاړ پراته دي. که دي اجازه وي په لږه موده کي به يې سم کړم، په تېره د دې ځای خلک د جووو په کښلو کي خورا پياوړي او پوه دي. د پښتو دا متل دلته ښه لگېږي چي وايي:

"(د اولس زور د خدای زور) نو اولس ته دا کارونه دومره درانه نه دي تاسي خوهم اخر حقدار ياست".

"کور دي ودان حاکم صاحب! ته په خپله یو خانزاده سړی
یې د لویي کورنۍ یې. ستاد غټ جایداد او د سخا نکلونه می هم
اورېدلي دي، زما کارونه ته اوس پرېږده، په پسرلي می خیال دی
چې له خلکو یو اشر و غواړم او دا خپلې مخکې او باغونه ودان
کړم".

شېر حاکم ته نژدې ولاړ و، کوم وخت چې مهندسان بېرته
ولاړل او په باغ کې د کار کوونکو مشران لاد والي حضور ته نه وو
راغلي چې حاکم شېر تر مټ ونیو او هغه یې داسې ورته معرفي
کړ:

"صاحب! خورا ښه او په زړه پوري خدمتگار دی. له ډېره
صداقته او غښتلولي فیل چپه کوي، دا چې خلک گوري دا ټول د
ده له خوا سره راټول سوي دي، دی هم د ښې ستاینې او انعام وړ
دی، خورا سور سترگی سړی دی".

والي د ده پر سر لاس تېر کړ او د تحریراتو مدیر ته چې تر
څنګ یې ولاړ وو ویل:

"پنځوس افغانی د بخشش په توګه ورکړه، که ښه سور
سترگی وي، نو زما په حاضر باشانو کې یې خپره کړه".

اته خپرکي

هسي خوشېر د جمعې هر شپه کور ته، ته او د شنبې په سهار به بېرته راته. خود جدي په مياشت کي يې يوه هفته رخصت واخيست. او کور ته ولاړ. ده او پلار حساب سره وکړ. په دې موده کي شېر اته سوه افغاني موندلې وې او د ونډي له پيسو سره يې اوس خوارلس سوه افغاني د (سن) هندو پر دکان ايښي وې. لومړۍ شپه نه، دوهمه شپه يې مور په داسي حال کي چي د شېر پلار هم ناست و وويل:

"زويه! لمسي ته مي خورا هوا کېږي. اوس دادی شکر دی يو جوال روپی لري، څه شي ته گوري؟ بايد سمدلاسه د واده سرشته وکړو. گلالي هم اوس تکړه او پېغله ده او ستاهم تر مه (تنکي) خواني ده گلالي بشپړه پر خان گر خېدلې ده. د لويښت (بلوغ) يې ډېره موده کېږي. زه هم سپين سرې يم. د کور کار راباندي دروند دی."

د شېر پلار وويل:

"ښه وايي مور، خو خواران خلگ يو، داميراث خواره يې کله يو ډول وي او کله بيا بل ډول، ښه دا ده چي لاس مو خني راوخېزي او خپله ناوې خپل کور ته ځيني راولو او دا تبه ژر وشلېږي". شېر د پخوا غوندي حياناک او شرمندوک زلمی نه دی. دی اوس خورا زورور او معتبر سړی دی. د دې خبرو په اورېدلو يې مور او پلار ته وويل:

"د پیسو له خوا زړه مه وهی کالي به له (سن) څخه په پور واخلو، زه به هم ښې خوي ولگوم (کوښښ وکړم).

دومره خبره ده چي ژمی راغی. په ژمي دومره جنگونه او دعوی نه وي. په ماسلی ډېر نه وځم خو گومان کوم چي د پسرلي په لومړیو شپو کي به ډېر څه په لاس راسي. دانور زاړه او تجربه کار ماسلان وایي چي په پسرلي کي چي د (پیدا) وخت دی او پونده هم له کښې راخېزي نو د میرزا او حاکم خپل او خپلوان او یا د دوی د کلي خلک راځي او اکثره د ماسلی رقعي هغوی ته ورکوي. موږ رسمي ماسلان بعضي وختونه لاس تر زنه ناست یو، که زه خپله جرارتوب ونه لرم نو والله که مي خپله ډوډۍ موندلې وای.

ډېر ماسلان دي چي له بېکاری ټوله ورځ سپرې سره جنگوي. د جلب رقعي د رسمي ماسلانو په نامه لیکلې کېږي. خو د اجرالپاره یې خپلو خپلوانو ته ورکوي.

پلاري یې یو څه په جرات ورته وویل:

"څه چي په ازل کي درته لیکل سوي دي هغه به در ورسپري. خدای خو مهربانه دی گوندي داسي موقع په لاس درولي چي یو څه په کي درولوېږي، وار مه خطا کوه".

شېر د خپلې ټولي رخصتی شپې او ورځي د خوانښي کره د گډونو (چغل بازی) په حال کي تېري کړې او په دې موده کي یې د واده لپاره ښې او په زړه پوري خبري له گلالي سره وکړې.

ده یوه ورځ خوانښي ته وویل:

"موږ اوس صرف خوارلس، پنځلس سوه افغانی لرو چي دا پیسې ولورنه پوره کوي. خوله حاجي صاحب سره مي خبري وکړې، هغه راته وویل "چي په پسرلي به زما د ونډي پاته شېر

سوه افغانی هم را کړي گوندي د ولور چپته (پرېکړه) په وسي. د کاليو او نورو لگښتو لپاره به پور وکړم."

خوابني يې په خورا خواخوږۍ ورته وويل:

"زړه مه وهه! هر څه اسانه دي. ماله ميراث خورو سره دا خبره غوټه کړې ده. دوی وايي چي د ولور نيمايي موږ ته نقد را کړه. نو دانور يې ستا، که لور ته گڼه مېنه په اخلي او که يې په خپله ښه کوي. نو ما داسي فکر کړی دی چي په دې وختو کي به زر افغانی هغوی ته ور ولېږم. په دې توگه به د هغوی خوله له ځانه بېخي وکارم. باقي پاته سوو موږ او تاسي... زما بشپړ باور دی چي موږ به په ښه توگه او په خوږه خوا ترله تېر سو. او د يوه بانه د درنډېدو په اندازه کړ کپچنوالی به پېښ نه سي. ته خپله ونډه په پوره (ډاډه) زړه ادا کړه. په دې برخه کي زړه مه خوره. دا خبري ما ستامور او پلار ته تر اوسه نه دي کړي. ځکه ډارېږم چي دوی به بې غمه سي او د واده سرشته به په ښه توگه ونه کړي."

شېر د خوابني په دې ښو او په زړه پوري خبرو خورا خوشحاله سو او خپل مور او پلار يې پټ پوه کړل چي د واده کيسه نوره هم اسانه سوه او دوی بابد په دې برخه کي خپل زړه ډېر ونه خوري.

شېر خپلې نوکړۍ ته په خوشحالي بېرته ستون سو او لږ وخت وروسته څو درنې پېښي وسوې چي شېر په هغو پېښو کي خورا ښه (پيدا) وکړه او د ژمي په شپو او ورځو يې نژدې درې سوه افغانی وموندلې.

يوه ورځ د ده يوه انډيوال ورته وويل:

"والله تالې دي ډېري ښې دي. زما دا دوهم کال دی چي دلته يم خو ما دانه دي ليدلي چي رسمي ماسلانو ته دي دومره

ډېري رقعې او حوالې ورکړلې سي. پر تاهر څوک مهربانه دي، لکه چي کوډي دي کړې وي. روپي له هري خوا درباندي اوري."

لومړی تر هغه چي په خپله شېر څه ووایي یوه بل انډيوال چي دواړه لاسونه یې تر سر لاندي کړي او ستوني ستغ اوږد-اوږد پر خپله کراسته پروت و وویل:

"دا خوبازاري سړی دی په هر څه پوه دی، دامتل دي نه دی اوړېدلی چي وایي (سل روپي پور کړه، زوی پر بازار لوی کړه). ته خبر نه یې چي شېر دلته له سترو کسانو سره پته لاره لري. هر څه چي مونده کړي نیمایي هغوی ته په خوله کي ور اچوي نو د دوی نظر هم پر ده باندي ډېر وي."

کوم وخت چي ژمی په وتلو سو پښه خلاصه سوه نو د خلکو فعالیت ورو-ورو ډېرېده.

وروسته له جرباچي (د حوت میاشت) څخه یوې ووتلې، هري خواته توري-توري یوې په غنمو او وربشو کرلو بوختي برېښي چي د پسرلي کښتونه وکړي.

د صاحب... په باغ کي د گلانو د کرلو لپاره پتي باید جوړ سي یوم باید ووهل سي او مخکې پرله واوله سي. دا دباغ لومړی کال دی د دې کار لپاره ښه ډېر خلک په کار دي. د مني په ډول بیا خلک سره راټول کړل سول. په دې وخت کي د والي صاحب د باغ او مخکو جوړولو کار هم شروع سو. خلک د دغه کار د کولو لپاره هم له شاوخوا کلیو سره راټول سول، د شېر فعالیت خورا ډېر او دروند سو. شېر د خلکو په راټولولو کي دومره ډېر بوخت و چي ده هیڅ په سترگونه لیدل. دهیچا لحاظ یې نه کاوه، هر څوک چي به په مخه ورغی هغه به یې د کار لوري ته ځکاوه. یوه ورځ یوه کلي ته ورغی او څو ښه غښتلي بزگران یې ولیدل چي په خورا

پوره زړه او بې غمۍ دانگورو د تاكونو لپاره ځايونه جوړوي، شپږ
چي ورنژدې سو پر ږغ يې کړل:

"خدای مو خوار کړه! نه مشر پېژنئ او نه کشر، په خپلو
کارو کي خو داسي ښه مته وهئ او د زړه د کومي په کار بوخت
ياست. خو چي څوک درته ووايي چي د خپلو مشرانو په کار کي
هم لږ ځان سترې کړئ نو مو ايمان تر گېډه سي. راځئ يو دوي
ورځي مرسته وکړئ او داسي يوم ووهئ لکه دلته چي يې وهئ."

شپږ د دوي کار خورا خوښ کړ او خوند يې ورکړ چي خلک
بايد داسي کارونه وکړي او په زړه کي يې د دې هيله مونده سوه
چي کاشکي دی هم دومره اوچت او غښتلی وای لکه دا بزگران
چي دي.

په دې وخت کي يوه زلمي بزگر ورته وويل:

"ته څه فکر کوې چي دا د مشرانو کار نه دی څه؟ زموږ
دومره باغ او جووې له کومه سوې؟ خدای خويي هغه چاته
ورکوي چي پر پيرزويي وي. دا پلن او په زړه پوري باغ د
... صاحب دی چي خورا غټ سړی دی. خدای دي موږ د ده له
شره وساتي. دی تل په دربار کي وي او له ټولواک سره اوږه په
اوږه ناست سړی خوري. پر هغه خورا گران دی. د ده خبري
ملغلري غوندي گڼي خدای دې اقبال د غومره نور هم اوچت لري.
خدای دي زموږ د ټولواک سيوری هم تل تر تله لري."

شپږ لږ څه سور پرله واوښت او د سترگو سپين يې ډېر

سول او په يوه وچ ږغ يې ورته وويل:

"تاسي مانه شی خطا ايستلای. په دې چل غواړئ چي ځان
تېر کړئ. يواځي تاسي پر دنيا مين ياست. دانور خلک گواکي
هيڅ کار نه لري او وزگار ناست وو چي د... صاحب کار ته ولاړل.

درځي سدری واغوندي پگړی په سر کړی همدغه ډول په نغښتو پر تگو کي درځي، يوه دوې ورځي خواري ده ويې گالي".
يوه زلمي بزگر ورته وويل:

"گوره ته د حکومت سړی يې! موږ هم له تاڅخه کم نه يو، زموږ بادار که ستا په دې وضیعت خبر سونو ته باور وکړه چي ډېر زیان به در واړوي. په موږ پسې مه گرځه، نور د خدای مخلوق ډېر دی هغه بوځه، که نه وي بیا به پښماني کوې او هیڅ به په لاس نه درځي".

د شپږ او بزگرانو تر منځ شخړه پېښه سوه، ځکه چي بزگران ډېر وو، نو شپږ ښه و ترتل سو او لاس او پښې يې وگرځولې (گرځېدلې) سوې. شپږ په ډېر قار او خواشینی د... صاحب د باغ خواته راغی او په بېړه يې خپل خونور انډیوالان د حاکم په اجازه بوتلل او هغه بزگران يې راوستل او په کار کي يې ورگډ کړل. دوې ورځي وروسته چي بزگران بېرته خپل کلي ته راستانه سول، نو بیا په خپل کار په مینه لگيا سول، د جمعې په ورځ چي د دوی بادار راغی هغه په ماښجن رغ ورته وويل:

"کار مولېر، را معلومېږي، دا کار خو پخوا لا باید سرته رسېدلی وای، دا ځنډ مو ولي کړی دی؟ لکه چي په نورو کارو اخته سوي یاست".

يوه بزگر چي ناظر غوندي هم بلل کېږي د شپږ نکل ورته وکړ چي په هغه باندي... صاحب خورا خواشینی سو او تر شونډو لاندي يې وويل:

"زه ورسره کار لرم"، بیا يې د شپږ نوم یادداشت کړ او د مازیگر خواته چي لمر غوټه کېده ښار ته ولاړ. دوې ورځي وروسته شپږ بندي سو او له مرکز څخه یوه یت راغی چي تحقیقات وکړي چي دا دومره ظلم او تېری چا کړی دی او ولي

سوی دی او خلک ولي په زور کارو ته پېول کېږي. حاکم لاس او پښې وکړې او د تحقیقاتو په پای کې شېر د دې (ظلم) لوی مسول وگڼل سو. خو د شېر مور او پلار د حاجي صاحب هټۍ ته ننواتي ورغلل. د شېر مور حاجي صاحب ته وویل:

چي که یې زوی خلاص نه کړي نو دا خپله زړه خادري به دلته ټوکر-ټوکر کړي او هم به خپل گړپوان خپري کړي."

حاجي صاحب ځینو ځایو ته ټیلیفون وکړ او وروسته له هغه چي د شېر پلار پنځه سوه افغانۍ دورې را دورې ولگولې شېر په مټي خلاص سو. کوم وخت چي شېر کور ته راغی نو موریې ورته وویل:

"د پښتو دا متل چي وايي (د پاچاشکري په غم ککړې) خور اښه او په زړه پوري دی. زویه ښه سوچي په خېر روغ او رمت راخلاص سوې. (چي سروې خولۍ ډېرې دي)، روپیۍ پیدا کېږي چي سروې مالا پخوا ستا پلار ته ويلي وو چي پر موږ خوارانو دا حرام خواړه نه ځي. پلار دي په ځوانۍ کې یوه پلا په دغسي ناوړه حال اخته سوی و، خو موږ له هغه څخه عبرت وانه خيست او دا دی پیامو خان په ککړ کړ."

د حاجي صاحب ناظر پر دې کاله خور ازړه سوی و، او حاجي صاحب ته یې خوله کړه کړه چي شېر پرېږدي او حتی مرسته ورسره وکړي چي د خپلې ونډې یو کال نور هم په کوم بل ځای کې تېر کړي او پر یوه غټ مامور خط ورکړي چي شېر د کوهدامن له حکومت څخه بدل کړي او کومي بلي منطقې ته یې واستوي. د شېر مور او پلار په دې خوشحاله وو چي د میراث خورو غاړه یې ایستلې وه او له دې پلوه یې غمه وو، خو د نورو لگښتونو لپاره اوس هم ډېرې روپیۍ په کار وي. شېر تقریباً شپه او ورځ پر ځان یوه کړه تر څو یې د حاجي صاحب په مرسته د

کوهستان محلي حکومت ته بدل کړ. کوم وخت چي شهر حاجي صاحب ته د خدای په امانی لپاره ورغی نو هغه ورته وويل:

"تادي خدای خوار کړي لکه خوار سوی چي يې، ته بايد خلگ وپېژنې، سپين کالي او بيلي پښې والا بايد ترله وامرې (سره جلا کړې)، د معتبر او غير معتبر بايد تمیز سره وکړې. بله دا چي پښې ټينگي لگوه، هر چاته په يوه سترگه مه گوره، په خلگو کي خدای فرق راوستلی دی، له زوروره خخه سړی خان کاري او خپله منگوله دهغه په غښتلي خپره کي نه ورکوي، دا پلا خومي په نه خه خلاص کړې، بله پلا دي والله که څوک پوښتنه لا وکړي، خه ورک شه پر رب مي سپارلی يې خپل دومره کارونه لرم چي والله که د سر گرولو ته خلاص یم."

شهر د حاجي صاحب لاسونه مچ کړل او سمدلاسه له هغه ځايه راووت او نېغ هغه سرای ته ورغی چي له هغه ځايه پروان ته موټران ځي. ده چي د خپلي تبديلی لیک دهغه ځای حاکم ته ښکاره کړ نو هغه ورته وويل:

"هلکه له کوهدامنه يې ولي راوشرلې؟ له مخه دي څر گندېږي چي ډېر وږی لېوه يې! خو دلته دا خبري ځای نه لري، بايد له ابدارو او سپين کاليو خلگو سره په تېره ښه وضعيت ولري."

بيا حاکم د ده تر راوړي لیک لاندي چي په سلسله يې ورته راوړی و وليکل (عدلي خانگي ته دي ورکړل سي).

گهيڅ شهر د قاضي حضور ته ورغی او خپل راوړی لیک او د حاکم امري يې ورڅر گند کړ. د قاضي په خونه کي شاوخوا دېوالو ته ښه ډېر کسان ناست دي. د قاضي يوه لويه غټه سپينه پگړۍ پر سر او توره اوږده بريره يې ده او سترگي يې په رنجو توري کړې دي او پر يوه پنډه نيالی چي له ډېرو خيرو تور بخونه اوښتي ده

ناست دی. قاضي په داسي حال کي چي لومړی یې خپله په وېښتانو کي پټه لاندینی شونډه د لوړې ژامي تر غاښو لاندې کړه په یوه امرانه او له حکمه ډکه لهجه کي وویل:

دا شرعي څانګه ده، دلته د لاس اوږدولو ځای نه شته. هر چا چي هر څه په لاس کي در کړل په هغه به قانع یې او د ډېر غوښتلو اسره به نه کوي. تکره زلمی څرګندېږي. ګوندي ښه کار وکړای سې، څه ورسه ملا و تړه محرر به درته دړه هم در کړي، که دي موږ خوشحاله کړو نو دا امکان سته چي له محتسب سره دي اطراف ته ولېږو."

پر شېر باندي دا وروستی خبره خورا ښه ولګېدله او وروسته له هغه چي قاضي ته یې غبرګه سلامي ووهله نو محرر ته چي هغه هم په هماغه کوټه کي پر یوه زړه غوندي نیالی په یوه کونج کي ناست و ورغی او دهغه امر ته منتظر سو.

شېر ګمان وکړ چي محرر به د قاضي امر اورېدلی وي او سمدلاسه به (دړه) ور کړي. خو پر محرر باندي څلور پنځه کسه عارضین راګرځېدلي وو. ده د قاضي امر اورېدلی نه و. کوم وخت چي شېر عارضین سره یوې خواته کړل نو یې محرر ته د قاضي امر واوراوه. محرر سمدلاسه را ولاړ سو او یوې بلې تاریکي کوچنۍ خونې ته ننووت او دړه یې راواخیستله او شېر ته یې وسپارله. شېر هغه په دواړو لاسو ونیوله او مچ یې کړه. بیا یې سمدلاسه هغه په ملا کي ووهله او د تیارسۍ په حال کي د قاضي مخې ته ودرېده. د قاضي چي پر ده سترګي ومښتلې په یوه خوږه ژبه یې ورته وویل:

"دلته د شریعت کور دی دلته ټول خلګ یو شی او مساوي بلل کېږي یوې خواته کېښنه کوم وخت چي کار سي درته و به

ویل سي او یا هلته ورسه له چري سره د ډوډي په پخولو کي مرسته وکړه".

د قاضي ډوډي پخوونکي يو سپين پگړی هلک دی شېر سلام ور واچاوه او دا چي دی قاضي راواستاوه هغه ته وویل. چري سمدلاسه يوه سپينه حلبی کاسه او يو غاب په لاس ور کړ چي هغه دباندې پر وياله پرېمنځي.

شېر به کله په اشپزخانه کي له چري سره مرسته کوله او کله به د قاضي په خونه کي د نور مراجعینو به ډله کي ناست و. صرف هغه وخت به پر ځای درېده چي قاضي به پر يو چا په قارسو او دی به دې ته منتظر و چي د قاضي په امر هغه سړی په خپره ووهي او يا يې دباندې وباسي.

لومړی ورځ شېر د قاضي په امر دوه کسه (۲۱-۲۱) درې ووهل. مابنام محرر و شېر ته وویل:

"تانن دا خلک خورا کلک ووهل. بله ورځ داسي مه کوه. خلک سوکه و هه مدعا چي د شريعت امر په ځای سي".

شېر په لږه موده کي د محکمې په خوی او بوی پوه سو او د پیسو په پیدا کولو هم روږدی سو. ده د قاضي له وینا سره سم له هیچا کوم شی په زور او جبر نه اخیست. خو په خپله د محکمې د رسم او رواج په اساس ده هره ورځ یو څه (پیدا) کوله. (دعوېجنو) به یو څه شی لکه چرګ، غوړي، هګی او نور شيان ورته راوړل.

د جوزا میاشت رانوي سوه. شېر په دې دوو میاشتو کي تقریباً دوه نیم سوه افغانی موندلي او سپمولي دي. ده غوښتل چي خورا ژر کابل ته ولاړ سي او هلته خپلې پیغلې. مور او پلار ته خپل حالات په ښه توګه ووايي، دا دوي میاشتي پر ده خورا درنې او اوږدې تېري سوې. ځکه له دې ځایه دی هره د جمعې ورځ لکه

دين باز خواست کوي او هم به په لږه موده کي يوشی در جوړ سي".

شېر خپله رخصتي په خوراخوند او خوشحالی کور تېره کړه. دی هره شپه له خپلي پېغلي سره و او د واده او کله-کله يې د زامنو او لوڼو په باره کي خوږې-خوږې خبري او مرکه کوله. شېر او گلالي دافيصله وکړه چي بايد لومړی تر هغه چي د ونډي موده پای ته ورسېږي واده وکړي. په تېره د شېر مور پر خپلي بېکسي خوراژړل او تل يې ويل "چي شېر جان ته دي خدای زوی ورکړي چي زما د وروستي عمر لکه سي".

شېر په خوشحالی پر ټاکلي وخت بېرته خپل کار ته حاضر سو او د محرر په پوست ښه ورننووت چي ژر يې له محتسب سره مقرر کړي. ده له محرر سره ډېري چنې ووهلې او په پای کي يې په (۱۵۰) افغانی ومنلې. په درو څلور شپو کي د شېر مکتوب وليکل سو او د محتسب سره د گرځندوی ماسل په حيث مقرر سو. محتسب چي په خپله د همدغي علاقې يو ملا وشمه سړی دی خورا بې ډوله او بې ډبه دی. د ده مخ کوي داسي ټکولی دی چي ته به واغرونه او لوړې او ژورې په کې دي او ستر کي يې خورا تنگي دي په تېره چي کومه ورځ وخاندي نو سترگي يې تر څو ثانيو پوري ورکي وي.

شېر محتسب ته په خورا اطاعت او مننه وويل:

"صاحبه! خوار يو او نيستيو پر سر اخستی يم، مور او پلار مې له لاس او له پښو لوېدلي دي، دروند ولور راپسې دی، که ته خدای مهربانه کړې او ستاله اړخه يوڅه مونده کړم تل به ستا مننه کوم او دا ښه به دي نه هېروم".

محتسب په داسي حال کي چي پر خپل ټټويي پښه اړوله او دهغه د زين پر يوه تانگ باندي شېر لاس ورته ايښی و وويل:

"ته چي د پاک الله په لار کي خدمت وکړې نو ولي به څه نه کړې مونده، هر څوک چي د دين په لار کي په اخلاص گام واخلي خدای د هغه پر مټو او غږو برکتونه ږدي او داسي هو ساه او بې غمه يې ور رسوي چي هغه په خپله ورته حيران وي، چي داله کومه راځي، د سعدي صاحب داييت دي نه دی اوړېدلی چي وايي: (دوستان راکی کنی محروم، توکه بادشمنان نظر داری).

در څه چي نن دا پوري کلي ته ورسو اوړېدل کېږي چي هلته خلک لږ څه لټان سوي دی او د دنيا ميني دومره په مخه کړي دي چي اړو د خدای خواته يې هيڅ فکر نه شته لږ د غوږو تاو وړ کول په کار دي".

محتسب پر ټټو سپور او شېر د هغه په مخ کي ځي. د شېر داسي خپلی په پښو دي چي د موټروله زړو ټايرو څخه جوړي سوې دي او په دې تودوخه کي يې خولې تر نوکانو څک-څک بهېږي، پر لاري محتسب ورته د الله د نعمتونو او د هغه د قدرتونو خبري کوي، او د جنت ښېگڼي ورته وايي، د جنتيانو د هوسا او په زړه پوري ژوند په شاوخوا کي په خورا په خوږو الفاظو وينا کوي.

شېر دې خبرو ته ټول يو غوږ سوی دی او داسي په خوند او مينه يې اوړې چي گواکي دی اوس هلته په جنت کي دی، بيا محتسب ورته وويل:

"ته په خپله بايد لمونځ او اودس ښه زده کړې پلار خودي موځي او عامي سړی دی، له هغه څخه به تاڅه زده کړي وي".

شېر د محتسب دغه وينا ښه نه واورېده، ځکه چي دی لا تر اوسه پوري د جنت د ښو نعمتو او حورو غلمانو په چرت کي لاهو، محسب يې مزغي ته گوتله ور وړه او دی يې د دې خواږه فکر له سيند څخه رابرسېره کړی، شېر بې له کومي بلې خبري له محتسب څخه پوښتنه وکړه:

پخوا غوندي کابل ته نه سي تلای. قاضي، مفتي، محرر او چري خلور واړه په همدغه ځای کي اوسي چېري چي دوی کار کوي، يعني د دوی ځای هم محکمه ده او هم داستوگني ځای. چري هم د محرر سره مرسته کوي او هم محرري زده کوي او ديني سبق له مفتي څخه وايي او په عين حال کي د دوی کتو پخوي، پخه وچه ږوږی د يوه کور څخه ورته راځي چي هغه کور ته وچ وړه ور کوي، او هغه د يوه منډه وړو په مقابل کي (۲۰) افغانی مروجې ږوږی ور کوي، شپږ هم د ماسل وظيفه اجرا کوي او هم ځای جارو کوي لوبني مينځي. يوه ورځ محرر ورته وويل:

"ماته درې سوه افغانی را کړه زه به دي په قاضي صاحب د محتسب د ماسل په حيث مقرر کړم".

"ماته خلور پنځه ورځي رخصت" واخله، چي زه بېرته راسم په دې برخه کي به خبري سره وکړو".

شپږ د پنځو ورځو په رخصت کور ته ولاړ هلته يې گلالی او خپل مور او پلار ته د خپلې خوشحالی نکلونه وکړل، پلار يې ورته وويل:

"په دې خوشحاله یم چي د دين په خدمت کي ولاړ یې. ملا ټينگه وټړه! خدای پاک به ښه برکت در کړي، ته په خپله وگوره چي د همدې خدمت په برکت دي ښه (پیدا) هم کړې ده. په حکومتي ماسلی کي خوبه دي زاره وچاوده، بيا هم ايله دومره څه در موندل کېدل لکه دا اوس چي په هوسايی او سووان (اسانی) در رسېږي، د خلکو له منت څخه هم خلاص یې. بېشکه چي د دين خدمت برسېره په دې چي اخروي گټه لري دنيايي برکت يې هم خورا ډېر دی، زه له تاسره په دې خبره بشپړ سلام چي محرر ته يوشی ور کړې او له محتسب سره ولاړ سې. په دې کي دي هم ثوابونه ډېر دي او د خدای له ښېلو او پوري وهلو څخه به د

"محتسب صاحب! ته وایه په جنت کي به د چرگ ښوروا وي؟ او که یې جنتي وغواړي څوک به یې ورکړي؟"

"ته خور ښتیا بې عقل یې! دا دومره نعمتونه چي شته، نو ته وایه د چرگ ښوروا به ولي نه وي، خو دا ټول نعمتونه د هغو لایقانو او بختورو په برخه دي چي هغوی د دین رسی ټینگه کړې وي او تل در ب ثناء وایي، دغه ډول بختور کسان به لکه د باد او برېښنا غوندي پر پل صراط تېرېږي، ته خو پل صراط پېژنې چي څومره سخته لار یې ده".

شېر ورته وویل چي: "د دې پله په خصوص کي مي ډېري خبري له مور او پلار او هم له نورو ملایانو څخه اورېدلې دي، ته په دې برخه کي یو څه نور راته ویلای سي؟ پاک خدای مو دي په خبر له دې پله څخه تېر کړي".

محتسب په یوه داسي ږغ چي د ده حکم او امریت ځيني ښه څرگند و وویل:

"د پل صراط په خصوص کي دومره کتابونه لیکل کېدای سي چي دوک (دوه غاښي) خري يې نه سي وړای خو که یې په لنډو الفاظو کي درته ووايم نو باید وویل سي چي دا پل تر وېښته نری دی تر توري تېره دی، هغه کسان چي د خدای پر لاره سم نه وي تللي او یایي ټول عمر په کفر کي تېر سوی وي پر دې پله باندي نه سي تېرېدلای، څرنگه چي پښه پر کښېږ دي سمدلاسه به لاندي د دوزخ سرولمبو ته لاهو سي، خو څوک چي ایمان تېر کړي ته ومنه چي هغه به لکه باد او برېښنا غوندي تر تېر سي، خو داسي هیله سته چي پاک خدای به ټول مسلمانان تر تېر کړي، ځکه خدای پاک ویلي دي چي مسلمان به تر ډېره په دوزخ کي نه پرېښودل سي".

شېر لږ څه په تعجب ورته وویل:

"يعني گناه کاران به هم تر تېر سي؟"

"که يې توبه قبوله سي نو خود به تر تېر سي. دهر مسلمان توبه قبلېږي. مسلمان که هر څومره گناه کار وي بيا هم چي توبه وکاري له گناهو څخه به داسي پاک سي لکه نوی چي له موره زوکړی وي..."

په دې وخت کي د شېر سترگي د کلي پر ونو ونښتې چي له ورايه د يوې غونډۍ د څوکي له هاخوا څخه خرگندې سوې، شېر په خوشحالي وويل:

"صاحبه! دا يو کلي ته راغلو زه خو ډېر تېری سوی يم."

"شکایت مه کوه! د دې خواريو او زحمتونو اجر به پاک الله د ښېگڼي په تله کي در واچوي. بنده بايد صبر ولري، د صبر ونه په مراد پنځېږي، خدای پاک په دې نه خوشحاله کېږي چي بندگان يې خوار ي او سختي ونه گالي، خدای دي پر موږ او تاسي ور حمېږي، او له گناهونو څخه دي راتېر سي، که خدای مهربانه سو، هر څه به ډېر سي په تېره بيا د جنت برخه به مو خورا رته وي، دا دي نه دي اوړېدلي چي وايي (په هغه جهان به په جنت کي هر مومن ته دومره ځای ورکړي لکه دافاني دنيا او دومره به سراي ورکړي)، بېشکه د خدای له قدرتونو څخه ليري نه ده."

دا وينا په مټي تمامه سوه چي دوی په کلي کښېوتل او ښځ د ماجت لوري ته روان سول د کلي په منځ کي يو مانده (خوږ) هم سته چي وچ دی، خو کله-کله د ډېرو بارانو په اثر ډک راسي، په مانده کي هيڅوک نه ښکارېده په دې وخت کي يوزنکی راخرگند سو، محتسب سمدلاسه شېر ته امر ورکړ چي هغه ماجت ته راولي چي هلته د خدای دلاري اولمانځه او داسه پوښتني ځني وسي، نور څوک هم که په مخه درغلل بايد له ځان سره يې راولي، دوی چي هر څومره زاری جگۍ وکړي پرېږدي

به يې نه، زهکي له ورايه شپږ و پېژاند چې ماسل دی ځکه چې دده د څرمنې ملا بند تر ملا و. زهکي له واره ځيني منډه کړه او شپږ پسې ولټولې، وروسته له څو منډو هلک په يوه کور ننووت، شپږ هلته پښه ونيوله، ځونارې يې وکړې خو چاغور و نه يوست، خو کوم وخت چې بېرته د جومات خواته راته يوبل په عمر پوخ غوندي سړی په مخه ورغی او هغه يې د جومات خواته راووست او د پخواني زهکي نکل يې محتسب ته وکړ. شپږ وليدل چې په خپله محتسب پر يوه پنډه نيالۍ پر يوه ښکلې چوټره چې تر يوه غټ توت لاندې هسکه جوړه سوې ده ناست دی، پر ده باندي شپږ اووه کسه نور هم راټول سوي دي.

دده تر څنگ د کلي ملا او يولوستی طالب هم ناست و، په دې وخت کې محتسب ملا ته مخ ورواړاوه:

"په کلي کې ټول هغه کسان را په گوته کړه چې په لمانځه کې غږند دي او د خدای پر لار ښه سم نه درومي".

ملا صاحب غاړې تازه کړې او په داسې حال کې چې د تورو نسوارو بوتل يې پر ورغوي ټک واهه په يوه خواږه او سوکه ږغ وويل:

"الحمد لله چې په دين کې هر وخت د دين غاوران موندل کېږي؟ د اسلام يو او د اسلام په پاچهۍ کې ژوند کوو، شکر دی چې په دې مي زړه باغ-باغ سي چې څوک د دين په برخه کې پوښتنه گروېږنه کوي. که مي رښتيا پوښتنې په دې کلي کې ډېر داسې کسان سته چې د سهار او ماخستن لمانځه ته خو بېخي نه راځي او د ورځې په نورو لمونځو هم دومره پروانه لري، بله خبره داده چې وعظ او نصيحت ته دومره نه کېښني او څرنگه چې په تلوار-تلوار لمونځ وکړي سمدلاسه د دنيا په کارو او چارو پسې منډې کړي، په تېره زلميان په دې وختو کې د خدای د اوامرو

دومره خیال نه ساتي، د زکات په برخه کي خوزلميان او سپين بيري خورالتان دي. خان په يوه پلمه يا بله پلمه دوري-دوري کوي، خدای دي خپل فضل وکړي. که زموږ عمل ته خدای وگوري نو د دې وړ نه يو چي يوه گوله ډوډۍ راکړي او يادي د بې غمی ساه وکارو".

ملا دا خبري په زوره-زوره وکړې چي ټول يې واورې. بيا يې د محتسب غوږ ته خپله خوله نژدې کړه او يوڅه يې ورته وويل. محتسب هغه په زوره تکرار کړه:

"ښه، ښه لواطت هم ډېر سوی دی اوس دي نو خدای خپل رحم او کرم وکړي".

په دې وخت کي يوه سپين بيري سړي چي د کلي ږغېدونکی هم و او د محتسب سره نژدې ناست و کړېره کړه:

"ملا صاحب ته د کلي لمن پر سر اړوې! د دين په برخه کي چي دي څه ويل موږ ږغ نه کاوه او ته مو په دې برخه کي حق په خوا شمېرلې، خو اوس چي دانوري خبري کوې نو...."

محتسب د ده خبره غوڅه کړه:

"دانوري خبري نو د دين نه دي څه؟ جاهله ته د خدای په لارو او د شريعت په اوامرو څه خبر يې؟، بيري ده دي په جهالت او نا پوهۍ کي سپينه کړې ده".

محتسب په قار شېر ته وويل:

"ورسه لښتي راوړه او دا بې ادبه ښه وډېوه، د علماوو په مخ کي بې ادبي کوي، علما خود دين ستنې او د نبي پر مسله ناست او د آن حضرت مبارک ميراث خواره بلل کېږي. دا جاهل او ناپوه هغو ته په سپکه گوري او دا کار هم په داسي حال کي کوي چي زه دلته ناست يم، های-های رښتيا چي اخره زمانه ده د علماوو قدر ورک سو".

کوم وخت چي شهر په لښتو پسې ولاړ څو نورو ناستو کسانو محتسب ته عجز او زاری وکړې چي زموږ بډغېدونکي او سپين ږيري نه بې آبه کوي، او دهغه له وهلو څخه لاس واخلي. يوه له حاضرينو څخه لږ څه زړور ورته وويل:

"دا خو توره باز کاکانو مېږي، زموږ دکلي مخی هم دی، دکلي ماتي گوډي ټولي دی فيصله کوي ډېر مېلمه پالونکي سړي دی، کوم وخت چي تاسي راغلاست نو ده سمدلاسه خپل زوی ته وويل چي چرګ حلال کړي او په کور کي يې ژر تر ژره غورمه کړي، دی د دغه ډول لگښتونو معاوضه له کلي څخه نه غواړي، خدای هر څه ورکړي دي، ښې ډېري مخکي لري".

بيا ملا صاحب لږ څه د پښېمانۍ په لهجه وويل:

"دا تاسي نه دي اورېدلي چي د دين سپين سترگي به جنت ته ځي او د دنيا سپين سترگي به دوزخ ته درومي، نو ما محتسب ته هر څه په ډاگه ځکه وويل چي دی خو پردی سړی نه دی، دی خو زموږ په ژوند کي راگړدی، محتسب صاحب سپين ږيري نه بې آبه کوي، خو سپين ږيري هم بايد په خبرو پوه سي او د دين په کار کي په رښتيا ويلو بد يو نه سي".

محتسب په يوه پسته ژبه وويل:

"ده ته خو ما پر دې قار وکړ چي ده د عالم په مخ کي لږ څه سپين سترگي وکړه، موږ او تاسي بايد د علماوو مقام وساتو، خو که ملا صاحب دې بخښي نو موږ هم څه خاصه دښمني نه در سره لرر... دا خبري پرېږدئ، اوس دا گز او دايې ميدان، زه وگورم چي زما د پوښتنو ځوابونه څوک په ښه او بشپړه توگه را کولای سي".

وروسته له هغه يې يوه (۲۸) کلن غوندي زلمي وويل:

"هلکه دعايي قنوت ووايه".

هغه سور واوښت او ورته ويلي:

"صاحب! زه د ماخستن په لمانځه کي د دعايي قنوت پر
ځای درې ځله (قل هو الله) وایم ملا صاحب هم دغه راته ويلي
دي".

ورک سه! تر خوبه (قل هو الله) وایي! دا مبارکه دعادي تر
اوسه نه ده زده، ته ولاړ سه یوې خواته کښېنه چي زه له بل چا
څخه پوښتنه وکړم".

بیایي یوه بل دوه ویشتنو کلن زلمي ته مخ ورواړاوه:
"هلکه پنج بنایان کړه".

هغه زلمي چي ځان د خواب ور کولو لپاره سره ښوراوه نو دا
نور څو کسه ورو-ورو یو په بل پسې د یوه سي او یا بل شي په پلمه
ولاړېدل. په دې وخت کي شېر هم له لښتو سره راغی او هغه یې د
محتسب په امر په اوبو کي کښېښودلې، بیا محتسب پر شېر ږغ
کړل:

"مه پرېږده چي څوک لاړ سي، ټول باید د لمانځه او اوداسه
او دیندارۍ د نورو پوښتنو ځوابونه ورکړي. که نه وي خورا به
وږبول سي، گيله به یې له ځانه وي".

شېر سمدلاسه په یوه وچ اوله قاره په ډک ږغ ولاړ سوو
کسانو ته وویل:

"مه ځی! دلته کښېنئ، د محتسب صاحب د پوښتنو
ځوابونه ورکړئ".

محتسب له هر چا څخه پوښتنې کولې، یوه دېرش کلن
سړي ته یې مخ واړاوه:

"تورات پر چا نازل سوی دی؟"

هغه ځان پر یوه انډي او بل انډي کړ او په داسي حال کي
چي خپلې پایڅې یې سره رانغښتې، په منډه پیل وکړ او د برېښنا

غوندي وٽنٽنڊ. نورو خلڪو هم ٻه ڏي پلمه چي ٽنٽنڊونڪي
سري ونيسي منڊي ڪري او ٻه يوه ڪري ڪي ٽول له نظره غايب
سول. شهر غونٽل چي ٻه دوي پسي منڊه ڪري، خو محتسب
ورته وويل:

"(د ڀاڱ هوسي ڇوڪ نيولاي سي؟ ٻه خيله به راسي)
يو اڃي هغه سري چي محتسب يي ميلمه ڪري و اولر ڇه لومري
محتسب ورته ٻه قار سوي و، سره له يو ڇو اتونهو ڪلنو هلڪانو
پاته سوي و ملا صاحب او طالبان يي هم ناست وو، ملا ددي لپاره
چي د خيل پخواني وضعيت تلافي و ڪري، وويل:

"محتسب صاحب! ٻه ڏي ڏول حر ڪتوبه ڏپر زونه خور
سي، جاهلان دي پاڪ الله دي هدايت ورته و ڪري، ڪه ڇه هم د
دين ٻه ڪارو ڪي سووان (سهولت) ٻه ڪارنه دي خوبيا هم سري
بايد پر ڏپرو نانڊولو پنبه ڪنن ڪاري..."

محتسب لڙ ڇه ٻه وچ برغ وويل:

"ملا صاحب! مقتديان دي سم نه دي روزلي، اوس غواڙي
چي پلو هم پر واچوي! ڪه دي له لومري سره دا خلڪ د شريعت
له غمچيني تا خوندي ڪري نه واي او دوي دي تل تر ٽلاي نو اوس
ٻه ٻه دا حال نه واي، او دين به ٻه ور روڻانه واي."

ٻه ڏي وخت ڪي يوه زلمي گدوه او چلمچي راوڙو
ملا صاحب ورته وويل:

"دا زلمي د دغه ڪاڪا زوي دي، خورا پر دين ٽينگ دي،
پنڃه واره لمونڃونه ٻه جومات ڪي ڪوي داهم د دينداري برڪت
دي چي داسي تڪره معلوم ٿي، د علماو مينه يي خورا ٻه زره ڪي
ٽينگه ده، هر وخت چي چاريڪارو ته لاڙ سي، نوزماتور نسوارنه
هپروي، د طالبانو خير هم ٻه جگه ملا ور ڪوي."

محتسب:

نو اوس څه نه ځيني پوښتم خو ستا فکر دي وي
ملا صاحب! چي داسي خلگو ته ډېر څه ورنښه، او د دين په لار
کي يې ښه تراپسې روزه"

د ډوډۍ له خوړولو څخه وروسته له يوه لوري اوبل لوري
څخه څوک - څوک راپيدا سول، خو په ټول کلي کي چوک چوک
(اوازه) سوه چي محتسب راغلی دی ډېر کسان د خپلو خپلوانو
کره نورو کليو ته ولاړل او يوه يادوې شپې يې هلته تېري کړې.
له ډوډۍ خوړولو څخه وروسته ملا صاحب طالبانو ته وويل چي
ورسي او د ماسپښين اذان وکړي. بيا ملا صاحب ناستو کسانو ته
مخ ورواړاوه:

"سلامونه ده چي محتسب صاحب په خپر او درناوي
رخصت کړو؟، د ماسپښين لمونځ د ابل کلي ته رسولي سي. دلته
به په خلگو لږ څه ساه او زړه ننوځي. پر ټولو باندي خورا دروند
سام پروت. موږ خوشحاله يو چي دا د دين خدمتگاران تل تر تله
راسره وي، خوبايد دانور کلي هم د ده له فيض او برکت څخه
گټور سي."

ډغېدونکي او سپين کالي سړي غاړي تازه کړې، او ويې
ويل:

"محتسب صاحب مو پر رب سپارلی دی، موږ له ده څخه
راضي يو."

يوه بل سړي لږ څه په ډډرغ وويل:

"پگړۍ خويې حق ده، ده هم د خداي د شريعت او دين د
روښانولو لپاره ملا تړلې ده، موږ خوبايد دومره سړيتوب ولرو چي
د ده د درناوي لپاره يو څه ورکړو."

يوه بل سړي چي په گنده کي يې سپرې غوښتې اوله دې
ټولۍ څخه لږ څه ارت ناست وويل:

"صاحبۀ! په خپله خو د هرې پوښتنې ځواب ور کولو ته چمتو یو، غران راپورې نه شته پرون ملک دنوي حاکم دراتلو په مناسبت دهغه د مېلمستیا لپاره یو یو غران سړي سر جلا کړ، غران مې نه و خوشل دانې هګۍ یې راڅخه واخیستلې، زه خو..."
محتسب:

"ته ډېر سپین سترګی او بې حیا سړی یې، چاله تاڅخه روپی غوښتې دي! چي ته ناحقه او ناروا ږغېږي. ورسه شپږه پر دامخ یې څلور څپېږي ووهه! چي لږ څه سد یې سر ته ورسې، زه خو دین په روپونه خرڅوم او نه دې ته راغلی یم چي د نورو په دود د خلکو غوښې وخورم."

شپږهغه سړی داسي کلک پر مخ وواهه چي دهغه پزه ویني سوه او تر ډېرو پوري ویني ځیني تلې. شپږ د محتسب په دا پورته خبرو خوابدی سو په زړه کي ورتېره سوه چي کوم شی به لاس ته ورنه سي، ځکه چي محتسب پاکنفسه ښکاري خويي ځان ته تسل ور کړ چي گوندي وضعیت ښه سي او دا خبري د احساساتو له مخي وي.

په دې وخت کي د کلي ملک له چاریکارو څخه راغی. دده په آس پسې دوه نور سپاره هم سته چي د کارتو سو قطار ورمې یې اچولې دي دا سپاره دده شخصي نوکران دي کوم وخت چي یوه کلیوال ورته وویل "چي محتسب راغلی دی نو دی نېغ کور ته ولاړ او هغه سړي ته یې وویل چي ورسې محتسب ته ووايي چي زما تر راتګ پوري هلته ناست اوسي."

خو دقیقې وروسته ملک چي پاک په نیلو شنبلي کالي یې اغوستي دي او دواړه نوکران په پسې دي راغی. محتسب نېغ ولاړ سو او د ملک سلام یې علیک کړ او بیا یې په غېږ روغې ورسره

وکړ او پر خپل ښي څنگ يې کښېناوه. ملک ملا او هغه بل سپين
بريږي سړي ته مخ ورواړاوه او ويې ويل:

"محتسب صاحب خو در څخه خپه سوي نه دی؟"

دی خو د شريعت سپاهي دی، دده قدر پر موږ او تاسي بايد
بېخي ډېر وي. ستاسي په ياد دي چي اووه اته کاله دمخه څه حال
و، محتسب چا په ښار کي نه پرېښود، بې ديني خورا ډېره سوي
وه، پاک الله يو داسي دين دوسته پاچار اوليږه چي هغه تل د دين
په غم کي دی او د شريعت د روښانه کولو لپاره هر څه کوي،
خدای دي موږ دده له قهره وژغوري، عمر دې ډېر سي."

وروسته له هغه چي ملک په ټول حال او احوال خبر سو، نو
يې جېب ته لاس کړ او دېرش افغانۍ يې راوکښې، داسپيني
روپۍ نه وې دانوټونه وو، چي نوي رواج سوي وو، ملک درې سره
نوټونه په دواړو لاسو د محتسب خواته ونيول او ويې ويل:

"(کم و ما کرم شما) په دې کي پنځه ويشت افغانۍ د
محتسب صاحب لپاره او پنځه افغانۍ د دغه ماسل لپاره دي خپه
کېږي به نه!"

د محتسب تندي خورا وغورځېده او ويې ويل:

"پوه خلک خو داسي ښه وي غوټه يې په لاس خلاصه کړه،
غابښو ته هيڅ حاجت پاته نه سو."

کوم وخت چي محتسب تر کلي ووت نو ملک له نورو خلکو
سره د جومات پر لوري را روان سو، پر لاري يې له سپين کالي
سړي څخه پوښتنه وکړه چي په دې مېلمستيا کي يې خور وپي
لگولي دي، هغه ورته وويل "پنځلس افغانۍ پر لگېدلې دي".

ملک سمدلاسه جېب ته لاس کړ او هغه پيسې يې ده ته
ورکړې، بيا يې ورسره کسانو ته مخ ورواړاوه:

"دالگېستونه مو په یاد اوسه د جمعې په ورځ به ټول لگېستونه چي په دې دریو هفتو کي سوي دي یو ځای کوم او پر ټول کلي به یې جلا (ونډه) کوم، بیا به نارې او بغاري نه وهی چي ملک روپی ناحقه غواړي. ماته به ښېرانه کوئ"

هغه سړي چي پزه یې شېر ور وینې کړې وه او د ملک تر شا روان او پر پزه یې خپله خپره نیولې وه وویل:

"غوا خو تاته درلنگه سوه که دي یوه روپی لگولې وي نوبه وایې چي دوې مي تللې دي، زموږ په غوښو هم ځان مړوې او هم نور لېوان خوشحاله کوې! خدای دي تاسي غله ورک کړي، ستا له لاسه موږ په هوسايی گوله نه ده خوړلې که ته نه وای دا محتسب موږ په لس افغانی هم رضا کاوه خو..."

د ملک له دوو نوکرانو څخه یو نوکر د دغه سړي ورور و، نو ملک ورته وویل:

"که د دغه ورور لحاظ دي نه وای نو غاښونه به مي در ایستلي وای، ته تل زما په غاړه کي رالوېږې او په لار کي راته ولاړ یې یوه ورځ به راڅخه ژوبل سې! ته که ډېر مړې نو د خپل سر جلا (برخه) مه راکوه خو دانور مه راته پورته کوه."

ملا چي د دوی په ډله کي را روان و وویل:

"دی خود نامه خښتن دی، څه وکړي چي دا ډول وضعیت ونه کړي په اولس کي نه سي چلېدای، خدای دي خپروړ کړي له کومه وخته چي دی په ملکي کي درېدلی دی نو دومره ډېر ماسلان او غمونه مونه دي لیدلي."

محتسب او شېر هره ورځ په دوه درې کلیو گډځي او هغو خلکو ته د غوړو پیچ ور کوي څوک چي په لمانځه اوداسه کي غږند (سست) وي، هغه خلک چي زکات نه ور کوي هغوی ته کور ته ور ځي او د زکات په شاوخوا کي د خدای امر ونه وربښي.

په هر کلي کي يو خوزليمان وږبوي او په اوبو کي يې واچوي. وروسته له هغه بل کلي ته لاړ سي. هر کلي ته چي ورسې نوملا ته وايي چي څوک په لمانځه او اوداسه کي لټان دي او چا دين ته بېخي ښاکړې ده؟. دوی دواړه اوومه ورځ بېرته گلبهار ته راغلل. دلته د بازار مولوي صاحب محتسب ته وويل چي "(چارگل) نومي سړی نه يواځي په لمانځه او اوداسه کي غږند دی بلکي دده په عقیده کي هم يوڅه زيان څرگندېږي".

محتسب د دې خبري په اورېدو (لاحول ولا قوت) وويل او له مولوي څخه يې پوښتنه وکړه:

"د ابدبخت څوک دی؟ خدای دې دا تور زړه ور سپين کړي"

"صاحبه! داسړی د تېري دورې له لاتیانو (*) څخه دی. دی په خپله وايي او خلک يې تصديق کوي چي ده اووه کاله مکتب هم په هغه وخت کي ویلی دی.

پلار يې هم خورا چورچورک سړی دی، ځيني سپين پگړي په ښکاره توگه وايي چي د لاتیانو په دوره کي ده عريضه کړې وه چي په گلبهار کي دي مکتب جوړ سي، دهمدې چارگل په مرسته دلته د مکتب د جوړېدو په کار پيل وسو، خو خدای پر لاتیانو ژر په قار سو او هغه يې ورک کړل.

محتسب شېر ته نېغ وکتل او په سترگو کي يې ورته وويل چي بايد سمدلاسه داسړی راولي. د بازار د مولوي يو چري ورسره سو او د پله خواته نژدې يې يو دکاندار چي څړه (شېرخانی) لونگی يې پر يوه سپينه غرقچينه ول-ول تړلې وه راوړل کړ او د محتسب حضور ته يې راووست. د محتسب سترگر غټي-غټي راختلې وې، سړي به ويل چي دده په سترگو

کي ٲڀخي تور نه سته نه او ٲول سپين دي، ٲه يوه خورا کلک او له قاره ٲک ٲځ يې ورته وويل:

"ووايه دشهادت طيبه کلمه!"

هغه له واره کلمه ورته وويله او بيا يې ٲه خورا ادب له محتسب څخه ٲوښتنه وکړه چي ولي داسي ورته ٲه قار دی او ولي يې ٲه ٲول د يار کي دی غوره کړ چي کلمه ورته ووايي "محتسب ورته وويل:

ٲوښتنې لاهم کوې! ويل کېږي چي عقيدې ته دي خلل رسېدلی دی او د اسلام مينه دي ٲه مغزو کي لږه سوې ده او يا مخ ٲه لږ ٲدو ده، ته نه يې خبر چي د کفر او د کفر بازي خبري دوخته ولاړې، اوس بيا د اسلام ځلانده نور دلته و ځلېدو، شريعت بيا روښانه سو، د دين وړانگې ٲه هر تور گوٲ کي و ځلېدې، نو ٲه داسي ملک کي داسي خلک چي دهغوې عقيدې غړندې وي نه ځايېږي، داسي خلک بايد خپلې ککړې و خوري. زه غواړم چي ٲه تا ايمان تازه کړم او ٲه دې دي ٲوه کړم چي که ته خپله دا وضعيت ٲسې اوږد کړې، څومره ديني او دنيايي تاوانونه به در واوړي".

چارگل ٲه ٲېر احترام او ادب ورته وويل:

"صاحبه! شکر دی مسلمانان يو ٲه دين د اسلام يو، تل خپل لمونځ او اودس کوم ٲه خپله مي د دين علم کړی دی، ٲه مکتب کي مي دينيات ويلي دي..."

"دا د مکتب-مکتب خبري له خولې وغورځوه! که نه وي غاښونه به دي وباسم، دالوی مولوي گواکي دروغ وايي؟ دا مولوي چي د علم ٲه گېنه ښکلی او خپل ٲول عمري يې د (ديوېند) ٲه مدرسه کي ٲېر کړی دی، هيڅکله له حقيقت څخه خلاف څه نه وايي. زه نور څه نه ٲه در کوم صرف يوه جزاله خپلې خوا در کوم.

يوويشت دُرې دي وهم او هم دي په دې دکانو ګرځوم چي دنورو عبرت سي، زه د دين باغچې ته هيڅکله دهیڅ ډول کنډو شته والی نه سم غملاي او نه يې شريعت غمي او نه يې شريعت پالونکي حکومت، ته هم بايد په دې خوشحاله اوسې چي خبره دي نه پسې اوږدوم او که خبره يوه پلا سره څيري او لوړو مقاماتو ته ورسېږي نو...."

چارگل چي دا خبرې واورېدلې نو يې له ډېره قاره ستونی پرله کښېناست او محتسب ته يې وويل:

"صاحبه! دغه مولوي څو نور کسان هم د اسلام دښمنی په نامه او تهمت کنډ او کپر کړل. زه نه پوهېږم چي دی ولي دغسي کوي؟ د ملا...."

محتسب بې له ځنډه پر شېرېږغ وکړ چي راغورځاري يې کړي او (۲۱) دُوري يې ووهي. په دې وخت کي پنځوس شپېته کسه نور سره راټول سوي وو. يوه زلمي په زوره ږغ کړل چي زموږ ږغېدونکي او د مخي خلګ ولي بې آبه کوي؟ خو يوه بل لږ څه په وچ ږغ ورته وويل:

"د دين په لار کي يې بې آبه کوي، وروره د دنيا لپاره خو څوک څه نه ورته وايي"

چارگل سمدلاسه (۲۱) دُرې ووهل سو او په کوچني بازار کي وګرځول سو، هر څو قدمه وروسته به دی ودرول سو او يوه طالب به داسي کړېړه کړه:

"شکر دی اسلام يو ځلي بيا ژوندی سو د چا چي عقیده خرابه سي نو دا ډول جزا به ومومي.
(فاعتبروا يا اولو الابصار).

نه خبرګی

شېر ډېره موده کور ته نه و تللی ځکه چې دی له محتسب سره په کلیو او شاوخوا سیمو کې ګرځېده. خو د ګلالی خبره دده پر زړه او دده پر مغزو داسې کښل سوې وه چې یوه ګرې نه ځنې ایسته کېده. د میزان د میاشتي په پای کې ده له محتسب څخه د اوو شپو رخصت وغوښت. محتسب ورته وویل:

"خوار سې احمقه په همدې شپو او ورځو کې یو څه په لاس درځي. بیا خوبه ژمی سې او خلګ داسې بې کاره وي چې له خدایه یو څوک غواړي چې له دوی سره په جومات کې جنجال وکړي. زموږ او ستاسې کار خو په جومات کې دی په ژمي خلګ له غران څخه په اسانۍ نه تېرېږي. دا ځکه چې دوی کوم ضروري کار نه لري چې په هغه پسې تلوار ولري او ځان خلاص کړي. بله دا چې په ژمي له یوه کلي څخه بل کلي ته مزل هم نه کېږي. نو مصلحت دادی چې دا دوی میاشتي لا څه مه وایه. د قوس پر پنځلسمه به دي رخصت کړم. آن د حوت په میاشت کې راسه، زه هم په دغه موده کې خپل کور غوړبند ته درومم په مني به یو څه د لاندې غوښتي هم مونده کړو".

خو شېر د ګلالی فکر دومره نارامه کړی و چې هیڅ شي ته یې پام نه و. په تېره چې خپله د روپو غوټه یې په پټه خلاصه کړه او هغه یې وشمېرلې. ده په دې موده کې چې له محتسب سره مل سوی دی پنځه سوه افغانۍ پیدا کړې وې. که څه هم شېر د میاشتي دولس افغانۍ تنخوا لري خو تر و اوسه پوري چا غران نه دی ورکړی ځکه چې هغه ده د حاکم میرزا او کوټوال ته پرې ایښي دي. شېر محتسب ته بیا زاری جګۍ وکړې. خو هغه یې

دې ټکي ته راووست چې څلور ورځي رخصتي ورکړي. شېر په خورابښه زړه او مينه کور ته راغی او سمدلاسه يې پلار کور ته بوت او هلته يې د لسو-لسو افغانیو سره-سره پوټونه ورته ونيول او په يوه هسکه غاړه او فاخره برغ يې وويل:

"واخله بابا اوس خوبه په مورې سې!"

مور يې پر بارخوباندي کلک ټکل کړ او په زوره يې وويل:
"مور دي ستا بلا واخلي اوس دي گلالی جانې وگتله، اوس يې داسي وېوله چې ستا په غېږ کې ده. په خپله مور روپۍ څه کوو. پلار دي سپين ږيري او زه سپين سرې يم که ستا د واده بار مې پر اوږونه وای نو ومنه چې په دغو روپو نه خوشحالم یم."
پلار يې ورته وويل:

"تاسي ما پرېږدئ چې دغه روپۍ د (سن) لالا دکان ته وروړم اوس لا لږ څه وخت شته دکان به يې نه وي تړلی."
د شېر مور پر برغ کړل:

"سړیه شېر خو مونږن مېلمه دی له هغې خوالې څه وريجي درسره راوړه چې ماښام ته يو څه ښه او په زړه پوري ډوډۍ پخه کړم. زه خو دومره د کار نه يم. خپلې نږور ته به ووايم چې راسره مرسته وکړي. گلالی تر اوسه نه ده خبره کړه نه د وخته به لا راغلې وای."

کوم وخت چې د شېر پلار دباندې ووت نو شېر مور ته وويل:

"ادې جانې که دي خوبه وي نو ښاپېری د (مدیراغا) کره ورواستوه چې د گلالی مور زما په راتگ خبره کړي او ورته ووايه چې ماښام لږ څه وختي خان راخلاص کړي او ډوډۍ له مور سره پريوه کاسه وخورې زه په دې کار ډېر خوشحالم یم او هيله ده چې هغه به هم خوشحاله سي."

د شهر مور لږ څه په ماښجن غوندي ږغ ورته وويل:

"داسي بيا درباندي گرانه سوه چي ډوډي يې له هغې خوند نه درکوي؟ مور خواران خو هيچا ور نه بللو چي راسه نن زموږ پر کاسه کښينه، زما تالي په اصل کي ښي نه دي، سره له دې هم زه خو ښه يم چي هغه خوار کي له خپل زوم سره يو ځای پر ډوډي کښيني. دې خوار کي هم ډيري خواري اونا امېدي گاللي دي. خو خبره داده چي داستا خوانښي ښه حيانا که ښځه ده پر خپلو لوڼو او دهغوي پر آب او سوات (پت او عزت) باندي ځان وژني. دې ښځي هيڅ وخت خپلې لوڼي دباندې نه دي ايستلي په تېره د مدير اغاله کاله خورا ډارېږي او وايي چي دهغه سړي خپل او خپلوان په هيڅ شي خلاص او تړلي نه دي، ډيري نجونه او ښځي يې شرمولي دي خو ځکه چي د چاروړ ورسره برابر نه دي نوناره يې هم چانه ده اورېدلې. له دې کبله ښاپېري هم هلته نه سي ورتلای. که دې دغي خبري ته ډېره خوښه او رضا کېږي نوزه به په خپله زړگۍ بوغره پر سر واچوم او ورمنده به کړم."

ماخستن ډوډي په خورا خوند سره څلورو واړو يو ځای وخورله، ښاپېري ډيري المي ووهلې (*) چي داهم له اخښي سره يو ځای ډوډي وڅوري، خو موري يې په دې ځکه راضي نه سوه چي گلالۍ بيا يواځي پاتېدله. ښاپېري په دې شرط په دې خبره رضا سوه چي شهر به د ډوډي له خوړلو څخه وروسته سمدلاسه دلته راځي او چای به له دوی دواړو سره څښي. د ډوډي تر خوړلو څخه وروسته د گلالۍ مور د شهر پلار ته د ښاپېري غوښتنه وويله، چي هغه سمدلاسه شهر ته مخ وړ واړاوه او هغه ته يې په اشاره وويل چي د خوانښي کره ورسې. شهر لا تر وره نه ووتلی چي د شهر پلار په خورا خوند او ښه زړه د گلالۍ مور ته په خبرو پيل کاوه خو ماښني يې په دې پوښتنه خبره ورغوڅه کړه (چي که چای څښي

نو دابه يې پوخ کړي) د شېر پلار لږ څه په کلک غوندي ږغ ورته وويل چې (خود يې خورو، د دې پوښتنې څه حاجت و) بيا يې د گلالۍ مور ته مخ ورواړاوه او خپله خبره يې داسې وښلوله:

"تراوسه خو ستاسي له خېښۍ او خپلوۍ څخه خورا خوند اخلو، تراوسه پوري مو هېڅ ماڼي ترمنځ نه دي راغلي، هيله ده چي وروسته له دې هم کومه دوسه (دسيسه) مو ترمنځ ونه لويږي، که مي رښتيا پوښتي زه ستاله ميراث خورو څخه خورا ډېر وېرېدم، خودوی خوراښه خلک وختل او هيڅ يې ونه خورولو او په هغه څه قانع سول چې څه موده پخوا مو ورکړل، په پسرلي د شېر موده پوره کېږي، او د ونډي له جنجال څخه خلاصېږي، ما او دده مور داسي پتېيلې ده چې سږ يعني کوم وخت چې لوی اختر تېر سي د واده سربسته وکړو. د واده په اثر به د هلک پښه بنده سي او چر تونه به يې يوې خوا او بلې خواته نه الوزي.

ستا پور خودو مړه نه دی پاتې، څه چې پاته وي هغه به هم د رب په فضل در ورسوو. هلک اوس په خوراښه ځای کي دی. خدای هم د دين دا ور جوړه کړه او هم يې د دنيا دا. ته به خبره يې چې شېر خو اوس د محتسب ماسل دی، نو په دغه سبب ويلای سو چې پاک خدای د دواړو جهانو دا ور جوړه کړه. دغسي دې خدای دهر مسلمان دا ور سموي. له تايې څه پتوو او ته خويې اوس مور هم بلله کېږي. شېر ته خدای په څولنډو شپو او ورځو کي دومره څه ورکړل چې په پخوانۍ ماسلۍ کي يې نه سواي موندلای، که مي رښتيا پوښتي نو دا هم د دين برکت دی چې د هغه د ټينگولو لپاره ده په اخلاص ملا تړلې ده." د گلالۍ مور په دې نسبت په زړه کي بېساري خوشحالي حس کړه چې د شېر پلار د دې له خپلوۍ او خېښۍ څخه رضایت څرگند کړ. نو يې په خورا روڼه او ځلانده غوندي ږغ ورته وويل:

"که مي رښتيا پوښتي نوله تا او ستاله کاله مي هم زړه خورا پوست دی. زموږ او ستاسي د خپلوی که څه هم لږه موده کېږي خو ډېر خوندونه مو پر اخیستي دي. په تېره ګلالی خو داسي په خوشحاله ده لکه پر ګل چي غوړېدلې وي. زه بل څه نه غواړم د خپلې لور خوښي غواړم. زه خو داسي مور نه یم لکه دا نوري میندي او پلرونه چي دي هغوی خپل اولاد د یو څو پیسو لپاره په اور کي واچوي او تر عمره یې ژوند ور تریځ او د ګرغ غوندي کړي. زه دومره درته ویل غواړم چي زه ستاسي هر څه منم. شکر دی دواړه هلک او نجلۍ ښه پر ځان ګرځېدلي دي (*). په تېره ستازوی شېر جان خو ځکه چي نارینه دی نو دا خو منل سوی حقیقت دی چي نارینه د (خدای نور) دی، اوس د ځان او د خپل کاله له هره پلوه خورا ښه تمام دی، زه لکه دانوري میندي له خپله زومه هیڅ ډمماي (*) نه غواړم. هر څه کالي چي راوړئ رایې وړئ. هره ګېڼه چي تاسي پر لور ږړي او له وسه مو کېږي ور وایې خلئ. زما ښه زر ګران شناخته دي، ارزانه به یې ځني واخلو که نن واده غواړئ نن یې در کوم او که یې سبا غواړئ سبا یې در کوم، مقصد دادی چي هر څومره چي ژر داد خپراو ښېګڼي کار ترسره سي نو زه به هغومره خوشحاله یم دا ځکه چي زه په خپلو میراث خورو هیڅ باور نه لرم، په تېره بیا د ګلالی یو کشر د اکازوی دی چي نه پر (هو) دی اونه پر (نه) دی، نه پر غر وځي اونه پر سمه. خدای دي ښاپېری ته هم دغسي ځای ور پیدا کړي، چي هغه هم زماله اوږو څخه واوړوي، سپین ږیریه ښه دی چي خدای لوڼي نه دي در کړې، هغه وخت به نو ته زما په زړه خبر سوی وای. ښځه خو خورا عاجزه خدای پیدا کړې ده، ډېر د زړه سوي وړ ده، دا ځکه چي داد بل تر لاس لاندې شپې او ورځي تېروي. که یې مېړه ښه و او بن یې نه درلوده او یا یې درلود خو ښه

د شپڻ مور و مسل او لڙ ڇه ڀه سو ڪه ڀڄي ورتي وويل:

"سو ڪه ڀڄي هڪ به ڀي واري او خوابه ڀي بده سي. دي دادري ڇلور ور ڇي رخصتي راغلي دي زمور ڀه لور ڀڄي خوا بدڀري. زما او ستا عمر خوب ڀي له هغه دومره خوب نه و، خواوس ددا يوه زوي زڙه مي ڀه دا خوشي خبر و مه ور خواهيني ڪوه..."

د ڳلاڻي مور خوار ڪي خوزمور له خبري نه اوري. شڪر دي خپله لور ڀي تر خپلو ستر ڳولاندي ده، ڇه ڀه هغه خونه ڪي ناسته او ڇه ڀه دي خونه ڪي. مور به مرسته ورسره و ڪڍو ڇي بناڀري هم ٻنه خاي ور ڪڍي. او دا ڀه خپله له دي ڍول ڪارو ڇڻه ڇي پر دي خوراوس ڀه دي عمر ڪي درانه دي لاس واخلڻ..."

د ڳلاڻي مور ڀي خبره غوڻه ڪڙه:

"ڪاشڪي د بناڀري هم داسي خاي ڀه نصيب سوي واي، لڪه د ڳلاڻي، خداي خبر ڇي دهغي خوار ڪي تالي ڀه ڇيري ختلڻ وي؟ زه خو ڀه دي باور نه لرم ڇي ميراث خواره دي هغه هم داسي ڀه اساني راپر ڀري لڪه ڳلاڻي، ڪه رڻتيا درته ووايم ميراث خواره له (مدير اڃا) ڇڻه ستر ڳه ڪوي (+) او ڀر ڪڻ نه راسره ڪوي. د مدير اڃا دي خداي اقبال نور هم بلند ڪڍي او خداي دي ڀي رتبتي نوري هم پسي لوري ڪڍي. ميراث خواره له دي ڀر ڀري ڇي ڪه مدير اڃا ڀه دي خبر و خبر سونو ددوي تر خولي به هيڻ ور نه سي او ٽول ولور به مدير اڃا خني و خوري. دوي ڀه دي ٻنه خبر دي ڇي ڀري ڪونڊي او پڦلي مدير اڃا ڀه خپله ور ڪڍي دي او ٽول ولور ڀي ڀه خپله خولي دي. هيڻوڪ زڙه نه سي ڪولاي ڇي له مدير اڃا سره دي وشڪلي. زما ڀه خپله نيت داد دي ڇي دده ديبينانو چوپر ڀه اخلاص ووهم او دا دوهمه لور هم دده تر سيوري لاندي ڀه سر ورسوم. وروسته له هغه به مي اڀڻ مڱي ته ورسو او دڀي غمي ڳوله به تر خولي ڪڙم..."

په دې وخت کې د شېر پلار ارمېري وکښلې او بيا يې د
گلالي د مور خواته مخ واړاوه او په داسې حال کې چې سترگې يې
د ارمېريو په اثر اوښلنې وې، وويل:

"نو خبره پر دې پرېکړه سوه چې گواکې واده به سر په مني
کوو، موږ به هم اور اوبه پر له گډوو او د دې کار د کولو لپاره به
شيان سره راټولوو..."

"خدای دې نیکمرغه کړي، خوراډېري سرگردانی لري،
والله که يې څوک په ستن او سپنسي پسې ورسېږي"

کوم وخت چې شېر بېرته خپلې نوکرۍ ته راستون سونو
يې د واده د لگښتونو لپاره نه شپه کتله او نه ورځ، هر چېري چې به
په ماسلۍ ولاړ نوله خلکو څخه به يې بسپنه هم غوښته چې دهغې
بسپنې په مرسته د واده لگښتونه پرې کړي، د محتسب هم زړه
پر وسو او تل به يې کوم بډای ته ويل چې له شېر سره مرسته
وکړي. بډايانو هم په دې نسبت چې د دين په خدمت کې ولاړ دی
ده ته به يې تل لاس نيوی. شېر د قوس تر نيمايي پورې بيا څلور
سوه افغانۍ مونده کړې او بيا يې له محتسب څخه د واده لپاره
رخصت واخيست. محتسب د پلار غوندي په مينه ور ته وويل:

"بشپړه هيله ده چې خدای به د دې شېرو مياشتو خدمتونو
اجر او ثوابونه هم په هغه جهان او هم په دې جهان ستا د نېکۍ په
تله کې در واچوي، خدای دي پر مټو بړکتونه کښېږده، ورځه ولاړ
سه هر څومره شپې چې دي زړه غوښتې تېري يې کړه. په ژمي
دومره کار نه وي، اکثر خلک جومات ته د لمانځه لپاره راځي، په
ژمي بې دينان دومره ښه نه معلومېږي."

شېر په خورا مينه او خوشحالی د کور پر لوري را روان سو
کوم وخت چې ده پلار ته وويل چې بيا يې څلور سوه افغانۍ

مونډلې دي، نو هغه پر بارخو مچ کړ او د زړه له کومي يې دعا ورته وکړه، مور يې ورته وويل:

"زويه! ما او داسپين ږيري پلار دي شپه او ورځ پر ځان يوه کړې ده، اوس نو د خدای او پيرانو په مرسته هر څه برابر کړي دي، خوابسي دي هم شپه او ورځ خوي لگوي (منگولې لگوي) چي خپلې لور ته شی می برابر کړي. تالې دي خورالوري دي هر څه ښه او په سوکه برابرېږي، مادي تل پلار ته ويل چي دولور او د واده د لگښتو پيسې له غيبه راځي، هغه زما خبره سوه دادي شکر دی هر څه برابر سول، خدای د کور خرڅولو او گروولو ته هيڅ اړ نه کړو، دا ټول زما او ستاد پلار د دينداري او دين ته ستاد خدمتونو برکت دی. ته دارا څخه ومنه زويه! چي زما په عمر زما نه په يادېږي چي مادي لمونځ قضا کړی وي او يامي دي روژه خوړلې وي، همدا ټول دي د پلار ژوند دی."

د شېر پلار د خپلي ماینې د خبري ملاتړ وکړ او په خوږه ژبه يې وويل:

"دغه لاد خدای فضل دی چي ونډه او ونډه بازي راووتله او له بلې خوا که رښتيا درته ووايم دانجلۍ اوبو را اخیستې وه، يعني وړيا په لاس راغله که د دې نجلی پلار ژوندی وای نو والله که يې په څلور زره افغانۍ ورکړې وای.

په اصل کي د شېر تالې ځکه لوړي راته خرگندي سوې چي بې څښتنه مال خدای په لاس ورکړ، دا کونډه خوارکۍ پر دې ډارېده چي لور به يې ميراث خواره د دنيا په بله څنډه کي خرڅه کړي، نوله دغه کبله يې د گلالۍ په ورکولو هله جوړه کړه. که مو چېرې له بل چا سره سرسوی وای، نو ته ومنه چي کور خوڅه کوې والله خو مو د کور وټري (لوښي کوډي) لا ټول په کې بایللي وای، دې خلکو ته نه گورې چي د يوې ناوي د راوړلو په اثر چور پر

کونه کښېناستلي او بيا هيڅ وخت پر پښتو نه دي ولاړ سوي. مور بايد د پاک الله ډېر ممنون او احسان مند او سو پر کور باندې وړيا ښکلې نجلۍ راغله."

په يو خوشپو او ورځو کې د واده ترتيبات بشپړ سول. د شپږ مور او پلار او د ګلالۍ مور په دې باندې بېخي سلا سوي وو چې بايد واده په برم او ډمامو ونه کړي، واده به ساده او بې له کښ واکښه کوي. د ګلالۍ مور تر هر څه لومړی غوښتل چې د خپلو ميراث خورو زړه په لاس کې راوړي او په دې وسيله د خپلې دوهمې لور لپاره هم په کابل کې مېړه مونده کړي. د شپږ د واده څخه خوشې وروسته د ميراث خورو له خوا يو احوال د ښاپېرۍ مور ته راوړسېد او هغه استازي چې دغه پېغام يې راوړی و سپين سرې ته وويل:

"ته خوښه خبره يې چې د ښاپېرۍ اکا د لوگر د... صاحب لاس نيوی کړی دی. دا صاحب زوی نه لري. سره د دې چې ډېري ماینې يې وکړې، خو بيا هم خدای زوی ور نه کړ، د ښاپېرۍ اکا وايي چې يوه لور (ګلالۍ) خو خپلې مور په خپله خوښه ور کړه او مور څه ورتنه ويل او س نو زموږ وار دی د انجلۍ يعنې ښاپېرۍ دغه... صاحب ته په خوږه (شکرانه) کې ور کوم. بايد د ښاپېرۍ مور له دې خيال او فکر څخه لاس واخلي چې ګواکي خپله دا دوهمه لور به هم په خپله خوښه بل چېرې ور کوي."

د ښاپېرۍ مور چې اوس اوس د مدير اغاله کوره راغلې وه او ساه يې لانه وه اچولې د دې خبرې په اورېدلو خورا غمجنه سوه، که څه هم دا وېرې وه او زړه يې غوښتل چې ژر ډوډۍ و خوري خو دې خبرې داسې مړه کړه چې ډوډۍ يې بېخي ځنې هېره کړه. د ګلالۍ مور په ژر غونکي بڼه استازي ته چې هغه هم د دې له ميراث خورو شمېرل کېده وويل:

"...صاحب خو خورا سپين ږيري او په خوله کي يې غاښ نه سته زمالور خولا مور روډني ده. هغه به دې څرنگه قبلوي؟ زه د... صاحب غيبت نه کوم او خدای دي زما غاړي هم نه په بندوي دا ځيني خلگ وايي چي... صاحب له ښځو سره ښه نه کوي.

ځيني خلگ وايي چي لوني په اوني کي له دې کبله وژني چي بيا د مېړه کره ميراث يونه سي. خلگ وايي چي ده ته خدای ډېري لوني ورکړي دي خو يوه يې هم تر پېغلتابه نه ده رسېدلې. مادي خدای دده له شره وساتي. دا ځيني خلگ دا ډول ناوړه خبري پسې کوي..."

استازي د دې خبره نابېره په قار غوڅه کړه او ورته ويې ويل:

"داسي خبري په پيرانو پسې مه کوه ږنده او کنه به دي کړي. دا خود خدای دوستان دي. ځيني خلگ خو په دې وختو کي لږ څه له لاري اوښتي هم څرگندېږي. دا خبري هغه خلگ کوي چي دوی غواړي دين ته شا او دنيا ته مخ کړي. ستانه دي په ياد چي دغسي خلگو پيرانو او ملايانو ته څرنگه په بده سترگه کتل او د دوی د نصيحت په خلاف يې څرنگه نوي-نوي شيان منځ ته راوړل، مکتبونه يې جوړ کړل او د ښځو مخونه يې لوڅ کړل. هم دغه... صاحب خوار کي غار نه سو موندلای چي په ننوځي. خون ورځ خدای په خپله خپل دوستان ساتي او د دوی دښمنان يې تار په تار کړل، ته بايد غاړه هسکه ونيسي چي ستا خوار کي لور د خدای د داسي ښه دوست په کور ننوځي. دا مشره لور دي دا ده يوه امي سړي ته ورکړه تل به خوار کي په نس وږي وي او يابه د نورو خلگو کره ټوله شپه او ورځ چوپړ وهي. ستا او ستا د لور تالې خورا هسکي دي. زما اکا دا په ټينگه پتېيلې وه چي بايد د انجلۍ يعني ښاپېرۍ په جنوبي کي څرخه سي او يو څه

پيسې په بودسي چي د پلار پورونه يې په اداسي او دهغه خوار کي غاړي خلاصي سي. دهغه خدای بخښلي پور خو ورځ په ورځ درنېږي. حاجي کوندل کا کا وایي چي له ده څخه يې پنځه سوه کابلی د کال په څلوېښتو منو غنمو وړې دي. سند او شاهدان هم لري. يو دوه نور کسان هم دغه ډول دعوه لري.

د ښاپېرۍ مور په بېړه ورته وويل:

"ښه دی ښه دی اوس دا خبره مه خپرئ نجلی خو اوس لا کوچنی ده گورو به چي موږ لا تر هغه وخته ورڅو چي دانجلی پر ځان گرځي (*). چاپخه راوړې ده؟ مړینه هر چاته گوري. گوندي تر هغه وخته پوري يا زمالور مړه سي او يا هغه څوک چي دې ته يې سترگي نيولې وي، په دې برخه کي به زه له خپل زوم او خپل بادار يعني (مدیراغا) سره هم سلا مشوره وکړم. دومره درته وایم چي (مدیراغا) پر موږ وچ ولاړ دی. که مي دا خبره ورته وکړه او دی پوه سو چي ښاپېرۍ زما بې خوشي يوه زاړه اتيا کلن سړي ته ورکوي. نو ته ومنه چي هغه به زمالوری وکړي. ته خو خبر يې چي (مدیراغا) څومره لويه مرتبه لري. خورا ستر کسان ده ته په درنه سترگه گوري. هره ورځ يې کور ته داسي غټان راځي چي والله په يوه اشاره ستا اکا يو موټی ايرې کړي...."

استازي د دې کونډي خبره غوڅه کړه:

"په مدیراغا څه نازېږي په خپله مدیراغا د... صاحب خورا اخلاصمن دی په کال کي لس پنځلس پلا دده سلام ته ورځي مدیراغا خو لا پرېږه خورالوی-لوی خلگ لکه وزیران او نور دده مريدان دي. که مبارک مازي مزغی کوږ کړي نو والله هر وزير خو به خپله لور او خور په ډېر فخر او سرلوړی دده کره په خوږه (شکرانه) کي ورولي. دا خو صرف کا کاجان داسي فکر کوي چي

ښاپېرۍ په خوږه کي هغه مبارک ته ورکړي، دا لا چاته معلومه نه ده چي هغه يې قبلوي او که يه؟"

د دې خبري په اورېدو د ښاپېرۍ په مور مزغۍ کوز وڅرېده او ساړه يې واسوېلل. د دې په سترگو کي د بېچارگۍ نخښي له ورايه څرگندي وې، په داسي حال کي چي د (مدير اغا) له کوره راوړې ډوډۍ يې پر يوه خورا غوړ جن کوندرې (دستر خوان) سره سموله ښاپېرۍ ته چي د خپل اخښي کره ناسته وه بڼ کړل چي راسي او ډوډۍ وخورې بيا يې استازي ته وويل:

"زويه ډوډۍ وخوره گورو به چي خداى لاڅه کوي؟ يو ښه به له ماسره کوئ هغه دا چي لوني به له ماڅخه نه بېلوئ هر چېرې چي ما ورکړه ور به يې کړم خو دامي درسره قول او وعده ده چي ټول ولور به يې تاسي ته درکړم. د گلالۍ خومي نيمايي ولور درکړ خو د ښاپېرۍ ټول ولور يې ستاسي، ماډېرې خواړۍ او لالهاندۍ له دې انجونو سره وړې دي، مامه په پخوئ"

په دې وخت کي ښاپېرۍ خوني ته رانزدې سوه او دا غم انگه يې څکوله:

"که مي خداى خپل امځولى يار کړ
د پزي ټيک به د وليانو نذرېدمه".

شېر او گلالۍ خورا ښې او خوږې شپې او ورځې تېرولې. شېر د پسرلي تر اخره پوري بيا ښې ډېرې روپۍ له محتسب سره مونده کړې خو ځکه چي محتسب له قاضي او مفتي سره مخالف سوې و، نو له دې جهت شېر د خپل زړه په مرضۍ روپۍ نه سوې موندلای. له دې څخه ډارېده چي کومه بيزو ورت ته جوړه نه سي

(*) اولکه هغه بل کال بیا ونه شکول سي. خو سره له دې دومره احتیاطه بیا هم شپږ د یوه روژه خوړونکي په فقره کې گیر راغی. دا فقره له دې قرار وه. دروژې په میاشت کې یو سړی په چاریکارو کې پر دې ونیول سو چې ده روژه خوړله. داسې سمدلاسه محتسب ته ور په گوته سو. محتسب د دې پېښې د جریان صورت جوړ کړ او هغه یې محکمې ته بوت. هلته دغه سړي یو څه لاس او پښې وکړې او ځان یې خلاص کړ. خو محتسب په دې قانع نه سو او خبره یې تر لوړو مقاماتو پورې ورسوله چې په پای کې متهم (تورن) یو څو درې ووېل سو او هم په څره چپه سپور کړل سو او په ښار کې وگرځول سو. ځکه چې شپږ د محتسب ماسل ونود دغه متهم او گناه کار په څره پسې و او هغه یې ښه مفصل د ښار په ټولو کوڅو کې وگرزاوله. خوشې وروسته د متهم خپلو او خپلوانو د نورو په لمسه پر محتسب عرض وکړ چې په دغه فقره کې یې روپی خوړلې دي او یوه ستره دعوه ځینې جوړه سو. د دې دعوې په پای کې قاضي او محتسب بیا سره پخلا سول او خبره بېرته سره سوه، خو تر څو چې خبره سرېده نوله شپږ څخه نژدې هغه ټولې روپی لارې چې ده د خپل واده په وروسته موده کې په اصطلاح گټلې وې. کوم وخت چې ده د خپل (خدمت) سند او ترخیص اخیست نو صرف درې غرانه ورسره پاته وو چې یوه افغانی یې هغه کاتب ته ورکړه چا چې دده ترخیص په کتاب کې ثبت کړله ده سره دومره څه نه وو چې موټر کې یې ولگوي. دی د کابل پر لور په پښورارهي سو. پر لاري باندي یې یوه موټر ته لاس ورکړ او هغه ته یې وویل:

"وروره! تقریباً اتلس میاشتي مي د دین خدمت وکړ اوس مي میعاد پوره سو. خو دومره څه نه دي راپاته سوې چې تر کوره

پوري يې په کرايه کي ولگوم، ثواب به دي وسي که مي تر کابله پوري در سره يوسي!"

موټر خورا ډک دی، په اصطلاح خلک سر په سر سره پراته دي، د موټروان زړه پر وسو او دی يې د خپل لاس خواته په تکليف کښناوه، کوم وخت چي موټروان د ده په احوال خبر سو او شپږ خپل ټول نکل ورته وکړ نو موټروان تندي تريو غوندي کړ او د پښېمانۍ په ږغ يې د خپل ښي لاس سورلی ته وويل:

"زه خو والله پر خپلو کړواو ښو کولو باندي پښېمانه يم، هغه بله ورځ په بغلان کي محتسب يو شمېر ډېر موټروانان سره راوگرځول او داسي پوښتنې يې کولې چي په عمرو - عمرو مونه وي اورېدلې، ما يو څه ژبه هم ورسره وکړه چي پر هغه باندي دی خورا په قار سو او خپل ماسل ته يې وويل چي "ما پنځه ډرې ووهي، ماسل زه خورا کلک - کلک ووهلم، تر اوسه مي اوږې خوږېږي، که زه داسي خبر وای چي داهم هماغه ډول ماسل دی نو کله مي رااخيست".

د يو څه وخت پټي خولې څخه وروسته د ښي لاس سورلی شپږ ته وويل:

"هلکه! بد عمله خونه يې؟ ښه خودي د يوه ښه سړي راڅرگندېږي، داسي ماسلان لکه خان چي گورې ډير څه مونده کوي او ډېر مي ليدلي دي چي په يوه دوو کلو کي يې ښې ډېري مخکي او باغونه رانيولي دي، داته ولي داسي خوار و زاري؟ تر خيص دي ولي واخيست؟ خو يو څه پيسې به دي تېري کړې وای او خان به دي هلته ټينگ ساتلی وای، داسي ښه او ډېر کت ځايونه خو چاته نه رسېږي، خلک پر داسي ځايونو سرونه ماتوي، زموږ يو خپل دی چي داڅو کاله کېږي له محتسب سره دی، ته ومنه چي اوس نيمايي کارېز ټول د ده دی، په دې څو شپو ورځو

کي محتسب خپله لور هم ور کړه. په اصل کي لکه چي ته په خپله بې خولې او بې ژبې سړي يې له ډکي ويالې څخه تېري راستون سوي."

کوم وخت چي شهر پلار ته ورغی او هغه يې د زړو خپليو او گوټو (بوټانو) په گنډلو بوخت وليدل. څه ژر ه غونکی سو او په زړه کي دا ورتېره سوه چي دی نه سي کولای خپل سپين بيري پلار او سپين سړي مور وساتي. شهر پر پلار باندي نابره برغ وکړ. پلار يې پرله وغورځېد او بيا يې ورته وخنډل او ورته ويې ويل:

"اوه، دا ته يې زويه خداي دي راوله که خداي کول عمر دي ډېر دی، دا اوس-اوس مي ستا چورت واهه ډېره موده دي تېره کړه په دعوه او سرگردانيو دي خبر سوم. ټول کور په تا غمجن و خوشکر و بيا احوال راوړسېد چي په خبر تېره سوه. که څه هم مور او گلالی دي ويل چي زه درېسي درس مخوز مور گاونډي منع کړم او راته ويې ويل چي خبره خلاصه ده نو ولي زه بې ځايه لگېستونه وکړم. دا بڼه دي ولي سپېره او ژېړ بخونه ده؟ وړي يې زويه او که بل څه ناروغی لري؟"

شهر پلار ته دخپلې روغتيا ډاډگېر نه ور کړه او بيا يې يو څو پيسې ځنې وغوښتې چي کور ته يو څه خواږه يو سي، پلار يې دوه نيمي کابلي ور کړې او پر بارخويې مچ کړ او ډاډگېر نه يې ور کړه چي په دنيا کي داسي کارونه ډېر پېښېږي. دی بايد په دې ناوړو پېښو ډېر خوابدي نه سي. کوم وخت چي شهر په کور راتووت گلالی وليد او په خورا مينه يې دده خواته ورمنډه کړه او ځان يې د شهر په غېږ کي وړاړتاو کړ او دواړه لاسونه يې دده په غاړه کي وروښي کړل. يعني تر چاپېري يې کړل. په همدې وخت کي د شهر مور ددوی خوږ واوړېد او له خوني ورته راووته. د شهر چي سترگي پر خپله مور ونښتلې نو يې گلالی سو که يوې خواته

وښويوله او د مور په غاړه کي يې لاسونه ورتاو کړل. مور پر يوه بارخو او بل بارخو مچ کړ او سوکه يې په غوږ کي داسي ورته وويل چي گواکي گلالی يې لا وانه وري:

"زويه! زېری مي درباندي. گلالی اميندواره (حامله) ده، خدای دي دنوي کوچني قدم راپوري بختور کړي زويه اوس نو پر دنيا هيڅ ارمان نه لرم."

له دې خبري وروسته يې گلالی څنگ ته ور وڅکوله او کلکه يې پر بارخو مچ کړه او په داسي حال کي چي گلالی يې په غېږ کي نيولې وه، شېر ته وويل:

"زويه! دامخ دي ولي داسي تک ژېړ سوی دی؟ په گلالی پسې خپه وې او که بيا هغه دعوي داسي څېښلی يې؟ ستاله ټولو تکليفونو او خواريو څخه خبر سوو، خوڅه مو کړي وای لاس مونه در رسېده. پلار دي او ما بې له دې چي خپل زړونه وخورو بل څه مونه سو کولای. ما پخوا لا دادرته ويلي وو چي پر ما او پلار دي مرداره دنيانه ځي، که يوه روپی له چاڅخه په ناروا وخورو نو ته ومنه چي پنځه روپی تاوان را اوړي. خدای پاک خپل دوستان خوروي. خو پر دانورو خلکو بيا داسي ښه ځي، که هر څومره روپی په ناروا سره راټولي کړي بيا هم ورځ په ورځ چاغېږي او پيسې مزي کېږي. پلار دي خو پلا حاجي صاحب ته ورغی او هغه ته يې زاری وکړې چي تاله دې بيزو څخه خلاص کړي. هغه به هوکي ورته وکړل خوياب به يې پته ونه لگېدله. د شېر مور دا خبري په داسي حال کي کولې چي يو لاس يې د شېر او بل لاس يې د گلالی په غاړه کي وراچولی و او درې واړه ورو-ورود خوني دوره خواته تلل.

په دې وخت کي شېر د گلالی د دروندوالي سبب معلوم کړ او يو ډول پيساري خوښي او ډاډگېر نه يې حس کړه.

شېر بله ورځ سهار خپل تر خيځ حاجي صاحب ته وروږ
او هغه ته يې هغه خواړی وژلې چې پر ده باندي په چاريکارو کي
ورغلي وې او ټولي هغه روپۍ ځني خلکو خوړلې وې چې ده
(گتلي) وې. د حاجي صاحب زړه پر وسو او يو سلگون نوټ يې په
لاس ورکړ او تر خيځ يې په تجری (د پيسو په صندوق) کي
کښېښود. شېر يوه گړۍ هلته ځای پر ځای ودرېده تر څو چې
حاجي صاحب په ټيليفون کي خبري خلاصې کړې، وروسته له
هغه چې له خونورو کسانو سره يې دنرخ اونوا خبري وکړې او د
گمرک د محصول په شاوخوا کي يې ورسره مرکه خلاصه کړه نو
يې شېر ته مخ وړ و او اوه:

"وروره! ته خومي په حق ورسولي نور څه خوبه دي
رabanدي پاته نه وي؟ څه په مخه دي ښه".

شېر په ډېر عجز او کاره مغزي ورت ته وويل:

"ډېر به خوشحاله سم که مي له ځان سره مزدور کړې، ته
يونيت په خيره سړۍ يې، ستاله برکته مي واده وکړ او د ولور او
نورو مصارفاتو ټول لگښتونه مي پرې کړل. ستا مزدوري ماد
نېکمرغۍ په څرک نيولې ده".

حاجي صاحب چې دا خبري واورېدلې سره وغوړېده او په
يوه خواړه غوندي بزغ يې ورت ته وويل:

"هلکه! ته به د ماسلۍ په ډوډۍ روږدی سوی يې، له موږ
سره به دي گوزاره ونه سي. دلته خو ډېر اخلاص او صداقت په
کار دی. له موږ سره يواځي هغه خلک ښه چلېږي چې له خدايه
ډار ولري او د چا مال ته يې سترگي نه وي برکې کړې خو سره له
هغه هم ځکه چې په ښو پوهېږي، نو سبا راسه، ناظر ته به ووايم
چي يو کار په لاس درکړي. که دي له موږ سره صداقت وکړ او
زما مال ته دي په بده ونه کتل نو ته ومنه چې خداي به د دواړو

جهانو بنيادي او خوشي در کړي، هغه وخت به ښه سړی سې او د چا حق به نه خوري چي د دين رسي ټينگه کړې او پنځه وخته خپل لمونځ او اودس کوي او خپله روژه ښه ترانيسي".

د شېر مور او پلار هم په دې خورا خوشحاله سول چي شېر له حاجي صاحب سره مزدور کېږي. شېر په خورا مينه او مېړانه په کار پيل وکړ. شېر په لږه موده کي د کار د ښه اجرا کولو په برخه کي خپل ښاغليتوب څرگند کړ.

حاجي صاحب په شېر ښه کالي واغوستل او تل به يې دهغه بکس ورسره اخيستی و او په بگۍ کي به ورسره سپور و. په تېره بيا شېر په دې برخه کي خورا پياوړی سو چي له حاجي صاحب څخه به يې لوی-لوی سوغاتونه د ځينو لويو او غټو مامورينو کره وروړل، او په يوه اشاره به يې هغه تحفه او سوغات د غټو خلکو تر نظر داسي په ادب او مهارت تېر کړ چي ټول به يې خورا خوشحاله کړل او سوغات به يې خورا غټ او دروند وښود.

لږه موده وروسته حاجي صاحب پر شېر باندي په دې په قار سو چي ده به د حاجي صاحب د کارو اسرار هر چاته وايه او هم کوم وخت چي يې ده ته خواب ورکاوه نو حاجي صاحب ورته وويل:

"وروره ما په تا کي دوه ستر عيونه وليدل، لومړی او لوی عيب خودي دادی چي د ديندارۍ خواته دي پام ډېر نه شته اکثره وخت لمونځ قضا کوي، نو ته چي د خدای حق او امر نه عملي کوي نو زما دنيا به څرنگه وساتي، دوهم لوی نقص دي دا دی چي ته زما د کارو په برخه کي له هر چا سره خواله کوي. هغه بله ورځ مایو سوغات درکړ چي د گمرک رييس صاحب ته يې ورکړه، خو تا دا خبره هر چېري کړې وه چي په پای کي نور غټان خبر سول او ماته يې لوی او دروند تاوان راواوښت، هر څه مي د

لاسه کېږي چي درسره ويې کړم او حتی داسي دي بندي کولای سم چي بيادي والله که څوک پوښتنه لا وکړي، خو ځکه چي څه موده دي زموږ خدمت کړی نور څه نه درته وایم. شېر ډېر کښته او پورته سو خو هيڅ کار يې مونده نه کړ پلار يې ورته وويل:

"هغه خپل پخواني کار ته لاس ورته کړه، اوس د بادرنگو وخت دی هغه خرڅوه، بيا به توت او انگور خرڅوې، کوم وخت چي بيا حوت رانزدې سو، نوبه بيا هغه خپل کار کوي يعني د وڅکو اوبه به خرڅوې".

شېر لومړی تردې چي د پلار په قول وکړي، د بي بي مهر و حکومت ته ورغی چي بې تنخوا يې په ماسلی کي واخلې بيا د بگراميو حکومت ته ورغی. د هغه ځای سر کاتب ورته ويلي وو چي که پنځه سوه افغانی نغدې ورکړي، دی به يې د خپل او خپلوانو په نامه په دې کار کي ولگوي. شېر ډېرو کسانو ته ورغی چي داروپی په سود ورکړي خو هيچا يې د کور له گروې څخه دا ډول پور ورنه کړ. کور يې پلار نه گروواوه او هغه ويل چي که له لوږي مړ سم دا کوچنی ټاټوبي به گرو نه کړم. که څه هم د گلالي او شېر ژوند بېکاري او مفلسی خورا ور تريخ کړی و خو سره د هغه دوی دواړه د خپل وړو کي دراتلو په خواږه او په زړه پوري انتظار کي شپې او ورځي تېرولې ځکه چي بېکاره و، نو شېر به تل له خپل پلار او مور سره په دې سبب ناندري کولې چي دوی ولي کېور گرو نه کړ او ده ته يې پنځه سوه افغانی ورنه کړې. شېر په دغه توگه خپلې شپې او ورځي گوډولې. کله به يې هيڅ نه کول او کله به يې يو څه توت يا بادرنگ خرڅول، خو په دې کار کي هم څه شی لاس ته نه ورته. د مني په منځ کي د شېر کره زوی وسو. د شېر د مور او پلار او خواښي د خوشحالي کرېږي تر اسمانه ولاړې

دده پښې له ډېرې خوشحالي مخکې ته نه ورتلې، ده یوه ورځ مورت ته وویل:

"ادې! اوس ځان بل ډول راته برېښي، زه دانه وایم چې زه خوار کوټی او پیکاره یم، زه دا وایم چې دا ټوله دنیا یې ماته راکړې ده."

مور یې په خورا پرېکړې او غښتلي ږغ ورت ته وویل:

"الحمد لله، خدای له دې حمد ثناوي شکر دی چې خدای میراث خور راکړ، اوس نو که مړه سم هم خورابه ارامه یم، سترگې به مې ستا خواته کړې نه وي، زویکه پلار دې هم بېرته ځوان سوی دی په مخ کې یې وینه گرځېدلې ده، ولې به نه وي خو خدای ملا تړلی زلمی ورکړ، هغه بله ورځ مې گلالي پر بارخو مچ کړه او ورت ته ومي ویل چې تر تادي قربان شم ته خوزرغونه سوې او موږ ټول دي زرغونه کړو، پرون مې کوچنی عاشقانو او عارفانو ته یو ورځ خورده مې په پورې کړه، د حضرت صاحب مبارک جومات ته مې هم ور وور هغه مبارک په خوله کې ورتو کړل، او راته ویې ویل چې د هلك په غوږ کې اذان چاور کړی دی؟ باید ده مبارک ته مو ور وړی وای، کوم وخت چې مې مبارک ته وویل چې زموږ د جومات ملا هم دده خلیفه دی او هغه په غوږ کې اذان ور وکړ نو تندي یې بېرته سره وغوړېد، لوی پیر دی خدای دې موږ له بده نېټه وساتي، داسې نېټ لرم چې د نقیب صاحب مبارک دربار ته یې هم ور وړم او له هغه څخه هم یو تاویز ورواخلم..."

د شپږ زره په دې زوی خورا پورته سوی و او دده مینه او فعالیت تر پخوا خورا ډېر سوي و، ده به کله کله بیا تازه توت خرڅول، په دوبي یې سړې اوبه خرڅولې ده به یو څه واوره له یخدان څخه رانیوله او دوه درې سپین خو څیرن پیتلي (حلبی) گیل سونه به یې پر تخته ورت ته ایښي وو، او په ټکنده

غرمه به يې نارې وهلې (سرې اوبه سرې اوبه، زړه په سوړ کړې خواره غريبه)

شېر چي به هر څومره فعاليت وکړ او هر څومره منډي ترې چي به يې وکړ بيا هم په اصطلاح خوله او لاس يې نه سره ور تلل. د پلار کار يې هم په دې سبب غږند (سست) وچې دوبي سوي و او چا خپلو پښو ته دومره پام نه کاوه اکثره خواران او کار کوونکي به يې پښې گرځېدل. په دې موسم کي د کار غږند والي د شېر پلار او دهغه دنور کاله ته يو عادي او مسلم شي و. بل دا چي د شېر پلار هم په سترگو ضعيف سوي و. اوله نېرې (رينې) څخه يې بڼه کار نه سوي اخيستلای تل به يې خپله گوته په نيره تپي کړې وه. که به يې کار ونه کړ نو شېر يواځي د کاله سپېره خرڅ نه سوي پوره کولای. شېر دوبي او مني په هوکه او يا سوکه (*) تېر کړ. د (۱۳۱۸) کال په ژمي کي يې بيا لکه د څو تېرو کلو په شان يو څه وچ توت او چارمغز په يوه زړه ټوکړي کي اچولي دي او کوڅه په کوڅه يې پر سر گرځوي. او (توت) او (چارمغز) نارې وهي. شېر سر کال يو څه زېغوزي هم په يوه کاغذ کي د توتانو پر سر ايښي دي. خو سره له دې ټولو کارو بيا هم دی په زړه کي چرت وهي چي "دوڅکو اوبه" تر هر څه گټه لري او د دلوي پنځلسمې ته گوري چي بيا هغه کار شروع کړي. شېر او گلالي اوس په هغه خونه کي اوسي چي دوی غوښتل هغه په کرايه ور کړي. شېر د پخوا په شان ناوخته نه راځي. کوم وخت چي د حمام پورندي راوړي نو بيا د باندي نه ځي اوله گلالي سره په خپل کوچني زوی لوبي کوي. د دوی دواړو سات په هلک خوار تېر دی. يوه ورځ گلالي ورته وويل:

"سپين سرې مور مي تر اوسه لا پردی چوپړ وهي. کاشکي زه ښځه نه وای. ما خوبه خپلې مور ته هر څه راوړای او دابه مي

هيڃڪله ڏي ته نه وای اڀه ڪري چي ڊپر ڊوپه ڪور ڪي تر تهر
ماخستنه پوري رڀونه وگالي. تابه تل ويل چي خپله خوانبي به
له مور سره يو ڄاي ڪينهنوي اوله دومره خواريو او رڀو به يي
وڙغوري خو تر اوسه تاپه خپله وعده وفاونه ڪره اوس يي بيار
په يادوم چي خپله ڙبه پر ڄاي ڪره..."

شهر په يوه غرنده او غمجن غوندي برغ ورت ته وويل:

"ته وايه زه نو په ڏي نه پوهېرم چي د خوانبي ساتل اوله
هغي سره مرسته ڪول ښه ڪار ڏي؟ پاڪ خداي مي په زړه خبر
ڏي چي دامي يوه گري هم له زړه نه ده وتلي. خوڅه و ڪرم؟ په
خپلو غوښو خو اور نه لگول ڪېري. درته مي وينې چي له سهاره تر
مانڀامه پوري منڊي ترري وهم، خو هيڃ په لاس نه راڃي. دوي
ڪابلي مي ساتلي وي چي يوه ورځ به مو په ڪار سي خو هغه تا
وليدلي چي مور مي په زور راڅخه واخيستلي او د نقيب صاحب
خليفه ته يي په خوږه (شکرانه) ڪي ور ڪري. او سدو جان (د دوي
زوي) ته يي تاويز په راوړو. خداي دي سدو جان ژوندي لري. زه
او ته به سره جوړه سو. مور به دي هم له ڏي رڀو څخه خلاصه
ڪرم. پر ڪال مي نيت ڏي چي ڪلنري ته ولوېرم او په لږه موده
کي به مو تروان سم. گوندي له ڏي لاري يوڅه په لاس راسي..."

گلالي دده خبره غوڅه ڪره: "يه! ڪلنري ته دي نه
پرېرم. هره خواري مي قبوله ده خودا ڪار به نه ڪوي. ځکه
ڪلنري له غم او خطر سره تڙلي يو ڪار ڏي. موږ چي په شور بازار
کي اوسېدلو نو زموږ د گاونڊي يوزوي په ڪلنري ڪي و. دده له
موڙه يو سري لوڀډلي او مڙسوي و خو همدا ڪلنري يي په غم ڪي
پاته و او مور او پلار به يي تل ٽڙل. هر څومره منڊي ترري چي يي
و ڪري ڪومه گته يي ور ونه رسوله. خداي دي موږ له ڏي ډول غم

څخه وڙغوري."

لسه خبر کی

د دلوي د میاشتي په پای کې شپږ ییاد وڅکود او بو په خرڅولو پیل وکړ. شپږ به په هماغه پیتاوي کې ناست و چې درې کاله پخوا به ورته ناست و. ده د ورځني یو غران او یا (۷۵) پوله گټل. د پلار د کار سره دوی ایله دومره کولای سول چې د کور ټوټې برابرې کړي. د کور په ټوټې کې خود گلالی مور هم یوڅه مرسته ورسره کوله. یوه ورځ شپږ د پخوا په خبر غټ مازیگر غوندي کور ته راغی چې له حمامه پورندې کور ته یوسي. څرنگه چې په کور راتنووت په خونه کې یې خوږ واورېده د مور دا خبره یې واورېده.

"اوس لاړنه ده زه به ورسم د حضرت صاحب مبارک څخه به تاويز راوړم. که خدای کول یک په یکه به یې داروسي."
د شپږ زړه غورځار سو او وپوهېده چې په کور کې یې کوم ناوړین (مصیبت) لوېدلی دی. په بیرې په خونه ورننووت ټولې بنڅي پټې خولې سوې ښاپېرۍ ورته وویل:

"د سدو جان له سهاره را ایسته لږ څه تبه ده..."

د شپږ مور د ښاپېرۍ خبره غوڅه کړه او ورته وویل:

"د هلک تبه ده له سهاره را ایسي تې هم نه روي. زړه دا

راته وایي چې مور یې پر کوم درانه ځای خټلې ده او پېریان ورته خښمېدلي دي، اوس دستي زه ځم تاويز ورته راوړم..."

دې خپله خبره لانه وه تمامه کړې چې پر خپلو سپرو او په کابل کې جوړو شوو موچنو يې په وراختايي سره حمله کړه او هغه يې په پښو کولې په دې وخت کې شپږ ورته وويل:

"په دې وخت کې اوبښ په هغو کوڅو کې نه سي تېرېدلای. ته به په دغه سپين سر چېرې په کې ولاړه سي. زموږ جومات ته نوی ملا راغلی دی هغه هم د حضرت صاحب مبارک مريد دی. زه به ورشم له هغه څخه به تاويز ورته راوړم، گوندي په هغه ښه سي، که چېرې په هغه هم نه سو ښه نو سهار وختي به د حضرت صاحب مبارک تاويز ورته راوړم. تاسي مه وار خطا کېږئ. خدای به هر څه اسانه کړي..."

په دې وخت کې شپږ وليدل چې د گلالي سترگي سرې سوې دي او له هغو څخه په څرگنده ډول ښکاري چې گلالي ټوله ورځ ژړلي دي، کوم وخت چې شپږ ډاډگېر نه ورکوله او ورته ويل يې چې سدو جان به خدای جوړ کړي نو گلالي ته لا غريبې ودرېده او تر سترگو يې اوښکي وټ-وټ راتوی سوې. شپږ بې له دې چې د پورندو په سطلونو پسې وگرځي په بېرته له کوره راووت او د جومات خواته رهي سو. په جومات کې ملا په تاوځانه کې ناست دی او له يوه بل ښه لوستي طالب سره په بحث بوخت دی چې شپږ يې وليدنو پر يوه انډي او بل انډي سو او لومړی تر هغه چې شپږ څه ورته ووايي ملا ورته وويل:

"هکله! ته يو څه په لمانځه او اوداسه کې غږ ند راته اېسي. نن ماسپښين لا محتسب صاحب راغلی و او د بې دينانو او د هغو خلکو پوښتنې يې راڅخه کولې چې په لمانځه او اوداسه دومره غوږ نه باسي، مادي د پلار لحاظ وکړ او ستانوم مي نه ور واچاوه. بله ورځ که د ماخستن او سهار لمانځه ته نه وې راغلی نو ومنه چې محتسب صاحب ته به دي په گوټو ورکړم، د مرداري دنيا ميني

اخيستی يې. ټوله ورځ دوري او رادوري خغلي خدای دي پر منډو او ترړو هيڅ برکت هم نه ېږدي. ته يو څو وخته خدای ته مخ کړه، گوندي ډېر پر کتونه ووينې...

شېر په ډېر احترام او مينه ورته وويل:

"صاحبه! خواريو او غريبو والله روځی (پلو) راڅخه ورک کړی دی. يوه مې نه دوې کېږي هر څومره چې ډېري منډي وهم هغومره نيستي راباندي زوروره کېږي. رزق د مخه اوزه ورپسې خغلم، دا خواري لالږې وې چې زوی مې هم راته ناروغه سو. اوس تاويز ته راغلی يم. ملا صاحبه! د خواښي او د خپل کور د پورندو سطلونه مې په کور کي وغورځول اوزه تاته راغلم چې ژر تر ژره تاويز راکړې او بيا په منډه په پورندو پسې لاړ سم که داسي ونه کړو، ماښام به ټول له يخه وچ کلک سو او لا به د بشپړ غران سکاره له بازاره اخلو..."

ملا په داسي حال کي چې په خپل د تخرګ په جيب کي يې لاس واچاوه اوله دې کار سره يې مزغی يوڅه کوږ کړ ورته وويل:

"هلکه! خوږه خوبه دي راوړې وي. ته خو خبر يې چې زموږ د سلسلې تاويز ونه بې له خوږې نه جرېږي (اغېزه نه کوي). دا خبره چې يې خلاصوله نويې د ده خواته لاس ونيو او يونغېستی کاغذ يې په لاس ورکړ. او ورته ويې ويل:

"ها! واخله درې سپين پوښونه ورکړه. اوله درو (قل هو الله) ويلو څخه وروسته يې ور په غاړه کړئ. خدای لوی دی گوندي روغ سي. تاويز به په اوداسه ور په غاړه کوئ ته هم که اودس نه لرې نور ورسه اودس تازه کړه بيا يې درسره يوسه. د پاک الله نومونه دي بې طهارته د هغو کېښته او پورته کول ښه کار نه دی.

شهر په بيره تاويز بير ته ملا صاحب ته ور كړ. او په منډه لاړ
د جومات له شاه څخه يې اوږه راو كښې او ژر-ژر يې اودس په
و كړ او بيا يې تاويز په بسم الله له ملا څخه واخيست اود كور پر
لوري په منډه را روان سولومړۍ تر رارهي كېدو شهر ملا ته پنځه
(پنځه يكي) د خوږې (شكرانې) په توگه ور كړې چې ټولې يوه
پنځه ويشت پولۍ كېده.

ماښام په ټول كاله كي چوپه چوپتيا ده، د شهر پلار تر ټولو
يو څه ښه دۍ خو كوم وخت چي د شهر خوانبي راغله او د ډوډۍ
نه ډك تال يې يوې خواته كښېښود او په خوراوار خطايۍ يې د
كيفيت په خوا او شا كي پوښتنه وكړه. د شهر مور په خورا
خواشيني ورته وويل چي هلك ناروغه دۍ او درنه تبه يې ده، له
سهار را ايسي يې تۍ نه دۍ رودلۍ اوس هم پېسده غوندي پروت
دۍ شهر مازيگر تاويز ورته راوړ خو تر اوسه پوري يې څه ښه په
سوې نه ده.

د شهر د خوانبي سونكۍ سو او په ژړا كي يې وويل:
"يا خپلو پيرانو راوړسېرئ كه خداۍ سدو جان راجوړ كړ نو
پنځه غرانه په ستاسي د ارواح په خوښۍ خير اټوم".
د شهر پلار له يوه اسوېلي څخه وروسته وويل:

"تاسي د غفور جان اناور ته راوئ هغه ښځه پوهه ده
گوندي دهلك په ناروغۍ وپوهېږي. او يو څه داروبه ورته
ور كړي، هغه ښځه په دې برخه كي ښه نوم لري. هر څوك يې ډېر
صفت كوي، كه په هغه نه وسول نو د حضرت صاحب مبارك
تاويز ورته راوړئ هغه يې يك په يكه دۍ".

ټپر ماخستن د شهر پلار په سندلۍ كي ډډه ووهله او پسې
ويده سو. يوه كړۍ وروسته د شهر خوانبي هم خپلې خوني ته
ولاړه او د ولاړېدو په حال كي يې وويل:

"بڻاپيري يواڻي په خونه کي پرته ده. پيريان يې ونه وپروي، زه بايد ژر ور ولاړه سمه. گوندي سدوجان سهار ته بڼه سي. خدای خو مهربانه دی."

شېر او گلالي دواړه سره ناست وو او هره گړۍ يې سدو ته کتل چي سترگي راروڼي کړي خو سدو به کله-کله په ډېر زحمت د خپلو سترگو بانوگان سره پورته کړل او ژر به يې پېره سره واچول، په دې وخت کي به گلالي په بېره په خورامينه او پاسته برغ ورته وويل: "زوکيه".

شېر به هم د سدو خواته رابېرته سو او په دقت او مينه به يې د هلک خواته وکتل دوی دواړو د شپې تريوې بجې پوري سره ناست وو. د شېر مور به هم کله ويښه او کله ويده له دوی سره د شپې تر تقريباً دوولسو بجو پوري ناسته وه، خوييا يې سندلی ته تکیه وکړه او ويده سوه بيا شېر هم ويده سو او يواځي گلالي هلک ته ويښه او ويده ناسته وه. سهار په سپېدو باندي گلالي هم ويده سوې وه او د شېر پلار راکښېناست. د سدو له مخ څخه يې تلک بېرته کړ او د کوچني تيلي ډيوې په رڼا کي يې د سدو مخ وليد او د ده په زوره سونکي يې واورېده، په دې چي سدو ژوندي دی خوشحاله سو او په دې چي په زوره-زوره سونکي کوي، وار خطا غوندي سو، او خپله ماینه يې سوکه وښوروله او ورته ويې ويل:

"گلالي او شېر ويده سوي دي ته دې هلک ته کښېنه چي پيريان پرې باندي رانه سي، زه چي اودس او لمونځ وکړم نو د حضرت صاحب مبارک حضور ته ورځم چي تاويز راوړم، وختي ورتگ بڼه کار دی ځکه بيا ځی ويلي کېږي او ډېري ختي او چکړې به جوړې سي."

د شپږ پلار چي دباندې راووت د ملا اذان يې واورېد او په زړه کي يې سره غوټه کړه چي ښه دی د سهار لمونځ د حضرت صاحب په جومات کي وکړي او څرنگه چي لمونځ وسي سمدلاسه به د تاويزه دا ورته ووايي او په دې توگه به د خپل کار وخت ته هم راوړسېږي. په خپل دې فکر باندې خوشحاله سو او د شور بازار خواته رهي سو ځکه چي خټې نه وې دی ژر په داسي حال کي چي يو زوړ استالفي پټوي يې پر غاړه و او هغه يې پر ځان باندې خپور اچولی و د حضرت صاحب جومات ته ورسېده او په بېرته يې له شاه څخه د نورو خلکو په دود اوبه راو کښي او په کوزې يې اودس تازه کړ.

ډېر وخت نه و تېر سوی چي په خپله مبارک جومات ته راغی او نيغ د مېر اب خواته تېر سو، لس دقيقې وروسته اووه قطاره خلک يو په بل پسې ودرېدل، او لمونځ شروع سو.

د شپږ پلار کونښن وکړ چي په لومړۍ ډله کي ودرېږي خو بريالۍ نه سو او ايله يې ځان په دويمه ډله کي ځای کړ. څرنگه چي لمونځ خلاص سو او دعا وسوه د شپږ پلار سمدلاسه را ولاړ سو او د مبارک خواته يې پښه ايښودله چي يوه طالب چي د مخ په ډله کي ناست و تر مټ ونيو او سوکه يې ورته وويل:

"مبارک اوس له چا سره خبري نه کوي، ځکه چي وظيفه دی، لمر چي ښه راوغوړېده وروسته له دې خلک گوري او له هغوی سره خبري او اتري کوي".

د شپږ پلار دا غوره کړه چي تر هغه وخته پوري وظيفه سي او په دې توگه هم ثواب او هم خرما وگټي، خو چي د کار وخت يې راغی نو مخکي ځای نه ورکاوه او هره گړۍ به يې سر له خپلو لېڅو راپورته کړ او په تمنا به يې د مبارک لوري ته وکتل. له ډيرو داسي کتلو څخه وروسته چي نه بچي نژدې سوې مبارک سر پور

ته کړ او په ارامۍ را ولاړ سو، په دې وخت کې نور خلګ چې
وظیفه یې کوله هم پر پښو جګ ودرېدل. د شېر پلار ور دمخه سو
او پر لاسو ور پرېووت او وروسته یې ورته وویل:

"صاحب! لمسی مې خور اسخت ناروغه دی که به دي
خدای مهربانه کړي او یو ښه او په زړه پوري تاويز را کړي، چې
غوندي خدای یې را روغ کړي."

یوه خلیفه چې په عمر پوخ غوندي ښکاره کېده ورته وویل
چې ورسه په هغه پوري ډله کې کښېنه څکه چې هغوی ټول د
تاويزو لپاره راغلي دي. لسو بجو ته نژدې دده یعنې د شېر د پلار
وار راغی او دننه وراغی په خپله مبارک نه و خو تاويزونه یې خلګو
ته دده په زړه پوري او ورنژدې خلیفه ور کول. د شېر پلار
غرمبۍ کړ چې ده هیله درلوده چې په خپله له مبارک څخه
تاويز واخلي خو یوه سپین ږيري غوندي سړي چې د خلیفه تر
څنګ ناست و په یوه ملامت ناکه لهجه ورته وویل "چې په خپله
مبارک دغه خلیفه صاحب ته واک ورکړی دی چې خلګو ته
تاويزونه ورکوي، نه وينې چې څرنګه شنه او زرغونه تاويزونه دي
او ټول پخوا لا په لاهور کې چاپ سوي دي؟ دا کار د مبارک په
اجازه کېږي. که نه وي نو ته وایه دې تاويزو به داسې ښه اثر
کاوه؟. که دي زړه ته زما خبره نه لوېږي نو کښېنه په خپله به
مبارک پر یو لسو بجو راسي او په خپل لاس مبارک به تاويز
درکړي."

د شېر پلار دا غوره وگڼله چې تر یو لسو بجو پوري کښېني.
دهغې حجرې دمخه چې مبارک په کې کښېني خورا ډېر خلګ نور
او ښځې ناست دي. د اکثر و خلګو کوچنیان په غېږ کې دي، ځینو
کوچنیانو سرونه کاره نیولي دي او ځیني بیاله ژړا شنه تللي دي

خيني خلگ پر لنده مخکه باندي پيتاوي ته ناست دي. او ځيمي ولاړ دي.

مبارک لانه وراغلی چي شېر په پلار پسې راغی کوم وخت چي يې سترگي پر ونښتې نو يې لږ څه په کلک ږغ ورته وويل:

"نه وينې چي درباندي ټکنده غرمه سوه؟ اوس به په دې خټو کي څه ډول تېرېږي؟ بې خولې او بې ژبي يې چاته پر مخ نه شي ورتللی. لومړی به دي خوي لگولې وای او خپل کار به دي خلاص کړی وای..."

لومړی تر هغه چي دشېر پلار خپل زوی ته خواب ورکړي. يوه بل سپين ږيري سړي چي يو کوچنی هلک يې په غېږ کي و پر راږغ کړو:

"دې سپين ږيري ته ولي داسي په کلکه خبري کوې؟ د پيرانو ديدار او د پيرانو مرستي خو داسي وړياشی نه دی. هر څومره چي په دې لاره کي خواري او زحمت وليدل سي هغومره يې گټه ډېره وي. ته نه وينې چي موږ دا وړو کي په غېږ کي له سهاره را ايسته ورته ولاړ يو. په زړه يې د يوه وېښته غوندي غچ هم نه راتېرېږي."

پوره پر يولسو بجو خورا غوښن گړ دی سړی چي سر او پښې يې دومره نه تر له معلومېږي دلمر خاته کونج له خوا راڅرگند سو. په ده پسې يوه خورا لويه ډله خلک را روان دي. ډېر خلک سپين پگړي دي. خولی او درېسي والا هم په کې دي.

حاضرین چي د جومات په غولي کي د حجرې مخ ته او شاوخوا ناست ووتول ولاړ سول، دا حضرت صاحب مبارک و چي له سباناري نه وروسته له حرم سرای څخه را ووت.

په دې وخت کي يو جگ نری سړی چي خورا ښه او په زړه پوري درېسي يې اغوستې وه او يو بل گڼ څه پنډ غوندي سړی

ورپسې و، د جومات په انگرې د شمال شرقي وره له پلوه رانه وتل. او په خورا اوږدو گامونو د مبارک لوري ته ور روان دي دوی داسي په بېرته درومي چي ته به وايي چاپسې اخيستي دي. دا دواړه سړي چي مبارک ته ورنزدې سول نو جگ نري سړي په خورا بېرته او تلوار د مبارک پر لاسو حمله کړه او هغه يې خپلې خولې ته د مچولو لپاره ورنزدې کړل. کوم وخت چي دا دواړه کسان د مبارک خواته نزدې کېدل نو نور خلک سره بېرته سول او بڼه اړته لاړه يې دوی ته پرېښودله چي د مبارک خواته ورسې.

کوم وخت چي جگ نري سړي د مبارک لاسونه مچول او هغه يې يو وار پر يوه او بيا پر بله سترگه ښوول. نو د خلکو شخول (خوږ) او غړيو پورته سو جگ نري سړي چي د لاسوله مچولو څخه خلاص سو او د ده ملگري د مبارک لاسونه خولې ته ونيول نو لږ غوندي کوږ ودرېده او هر چا داسي حس کاوه چي ده به له ډېره احترامه او تعظيمه ساه اوچته نيولې وي. په دې وخت کي هغه پخوانی سړی د شېر خواته رانزدې سو او د تحکم په ږغ يې ورته وويل:

"اوس يې وگوره د پيرانو او د خدای د دوستانو مرتبې دومره لوړې دي! دا دوه نوي راغلي کسان دي وپېژندل؟ دا د... او د... وزيران دي. تا خوار گيله کوله چي پلار دي ولي دومره خنډېدلی دی. په دې دربار کي خورا غټ-غټ کسان لکه د دا نورو خورانو غوندي ولاړ وي. د خدای د دوستانو ناز خو تر هر چا اوچت دی. مبارک برسېره تر دې چي پر خدای گران دی. پر پاچاهم گران، مبارک دونه پر پاک خدای گران دی چي (تاج) له يوه سره اخلي او پر بل سري يې ږدي. کفار لا پوهېدلي دي چي مبارک د پاک الله رښتني دوست دی، پرون ما په دا خپلو گناه گارو سترگو وليدل چي خورا سره-سره خارجيان چي خلکو ويل

له لېري ملکوده ته راغلي وو، دلته داسي ولاړ وو، تابه ويل سږي دي. اخره زمانه سوه خدای مودي ايمان ته خېر کړي. اوس تر موږ کفار د خدای له دوستانو سره ډېره مينه لري."

مبارک په اشاره هغه دوه غټ کسان پوه کړل چي حجرې ته ولاړ سي او په خپله پر يوه معمولي څوکی کښېناسته او له خلکو سره يې په خبرو پيل وکړ. د ځينو په سترگو او ستوني کي يې ورتو کړل، چاته يې د ژپړي دم وړ وکړ، د چالپاره يې د تبود پرېکړې لپاره سپنسي دم کړل، ځينو نورو ته يې دعا کوله او ډېرو خلکو ته يې تاويزونه ورکړل، دا تاويزونه هم له پخوا څخه اماده سوي وو. له ځينو نورو خلکو سره يې خبري کولې او پر ځينو وزيرانو او يا غټو مامورينو به يې د سپارښتي ليکونه ورکول. وروسته تر دې بل ډول خلک راوړاندي سول، يعني هغه کسان چي په محکمو کي يې دعوي وې. په دې وخت کي يو درېښي والا پنډ غوندي سړی د مبارک پر څنگ ودرېده او پر عريضو باندي يې حکمونه ليکل او بيا به يې مبارک ته د لاسليک لپاره ورکړې. داسې هر چا پېژانده چي د عدل د وزارت د تحرير اتومدير دی څو وخته دمخه په خپله مبارک د دې وزارت چاري اجرا کولې خو اوس د ده زوم دا کار کوي، خوييا هم مبارک په غېر مستقيم ډول په عدلي چارو کي مرسته کوي.

شېر او پلار يې غوښتل چي دا ټول خلک خلاص سي بيا خپل مقصد او دا چي سدو خوراسو څنډه تبه لري "مبارک" ته ووايي او په دې توگه د ده مخصوصه توجه ځان ته واړوي.

لس بجې نژدې دي او يواځي يو سپين ږيري سړی پاته و چي هغه هم خپله عريضه د "مبارک" په مخ کي کښېښوده او په ژبه يې ورته وويل:

"صاحبۀ! زه خو ستاد وره پخوانۍ خاورې يم او نوم مې ملا... دی. په پخوا وختو کې تاسې زه په میمنه کې قاضي مقرر کړی وم. خویامې دا کار د ځینو شخصي عذرونو په نسبت پرېښود، اوس بیا دې ته اړ سوی يم چې قضاو کړم. ځکه زامن مې سپي وختل او خپله ډوډۍ نه سې موندلای نو که به دې خدای مهربانه کړي او بیا مې یو ځای ولېږي، ستا او ستاسې د کاله په حق کې به تل دعا کوم".

وروسته له هغه چې د دې سړي پر عریضه یې یو څه ور وکښل نو یې مخ د شېر پلار ته ور واړاوه، د شېر د پلار سمدلاسه په سترگو کې اوبښکي وگرځېدې او په یوه ژړ غونکي ږغ یې ورته وویل:

"صاحبۀ! خور ارباندي گران لمسی مې زښت ډېر ناروغه دی، که به دې خدای مهربانه کړي او یو ښه تاویز به را کړي، دغه مې زوی دی زه او دی دواړه تر اوسه پورې د همدې مقصد لپاره دلته ناست وو".

(مبارک) په ډېره حوصله او ښه د مینې په ږغ خلیفه ته وویل "زما له پلوه یو تاویز ور وکاره".

د دې ویناله کولو وروسته سمدلاسه ولاړ سو او دننه حجرې ته ورغی، خلیفه له جیبه قلم راواخیست او په یوه ټوټه کاغذ باندې یې څو کرښې وکښې او سپین ږيري ته یې په لاس ورکړ او ورته وېي وویل:

مبارک خور ارباندي مهربانه دی، ټولو خلکو ته یې چاپي تاویزونه ورکړل خو تاته یې د ده په امر لیکل سوی تاویز درکړ، که څه هم دا تاویز او هغه تاویز هیڅ توپیر نه سره لري خو بیا هم ستاد سپیني ږيري لحاظ یې وکړ او دا دومره ښه یې درسره وکړل".

په دې وخت کې شېر پنځه غرانه له جېبه راوايستل او خليفه ته يې ونيول، او ورته ويې ويل:

"که خدای سدو راجوړ کړ، ته ومنه چې يولوی تور مېر به دلته خيراتوم چې د بل څخه بسپنه راټولوم هم دا خپل قول او لوز په پر ځای کړم، که مې څه هم د دين لپاره ډېر چوپړ وهلی دی خو بيا هم ځان د دغسې ښو خلکو او پيرانو دوره توري خاوري گنم".

د غرمې توپ غم مې وهل شېر او پلار يې د جومات له انگره راووتل په کوڅو کې خټي خورا ډيري دي. شېر ځای پر ځای مجبور يږي چې خپل پلار په شا کړي او تر ډېرو خټو او اوبلنو ځايو يې پوري باسي. د شېر زړې په کابل کې جوړې سوې موچنې داسې په خټو لږلي سوې دي چې هيڅ نه معلومېږي چې دا موچنې دي او که بوټونه حتی لينگي يې لاهم په خټو لږلي دي. زوی او پلار دواړه هلاک په انگر راننوتل، د گلالی مور هم غرمه راغلې وه او له نورو ښځو سره يو ځای د زړو کې د ځانگو خواته چې په هغه کې سدو پروت دی ناسته ده، د ټولو ښځو شونډان وچ کلک دي کوم وخت چې شېر او پلار يې په انگر راننوتل نو د شېر پلار په زوره او د خوشحالی په ږغ وويل:

"دادی د حضرت صاحب څخه مو تاويز راوړ، زما بشپړ باور دی چې که مرض وي او که هر ډول پيريان پر ناست وي بيا هم چې دا تاويز په پوري سي سمدلاسه به روغ رمت سي".
د گلالی مور وار له واره وويل:

"اوه - پر خوله دي برکت سه! څومره ښه زېږی دي راوړ"

له دې خبرو سره په نورو ښځو هم سائنوتله او تاويز يې گلالی ته ورکړ چې ژر پوښ ورکړي. گلالی چې تاويز په بسم الله ور واخيست نو يې له خسر څخه پوښتنه وکړه چې څو پوښونه ورکړي؟ خسر يې شېر ته وکتل او بيا يې په ډېره ناامیدی وويل

چي د پوښو ترتيب يې نه دی ځني زده کړی، خو شپږ له واره ورته وويل چي بايد درې پوښونه ورکړي، ځکه چي تاويز ته عموماً درې پوښه ورکوي. خود شپږ مور پر رادرسته کړه چي هر څوک بايد له خپلې گېډي ونه رغېږي ځيني تاويزونه ماليدلي او اورېدلي دي چي اووه پوښونه غواړي، شپږه زويه دومره خواري لا نوره هم پر ځان راوړه او يوه پلا بل هم ورمونده کړه او په خپله له مبارک او ياله خليفه صاحب څخه پوښنه وکړه، چي څو پوښونه بايد دې تاويز ته ورکړو؟، زويه له هر څه سره لوبي په کار دي خو د الله له نامه سره بايد ډېر احتياط وسي. مور او تاسي خواميان يو په حقيقت موښه سر نه خلاصېږي."

شپږ خپلې پښې په يوه زړو کي وچي کړې او بيا يې په سندلي نه ايستلې چي تودې يې کړي. په دې وخت کي د شپږ پلار په يوه ډېر غ وويل:

"ناجوړ تيا خود خدای له لوري ده. خود سدو په ناروغی ټول کور داسي خواشيني يو چي دهیچا په خوله گوته نه ننوځي ورسه شپږه يوه گوله ډوډی له دانست څخه راوړه چي والله له لوږي مي د سترگو تور راځي او سپين مي ځي ته هم د شپږ مورې! ورسه يو څه چای پوخ کړه د ازل کړه هيڅوک نه سي اړولای، خدای مهربانه دی تاويز به وجرېږي (اثر به وکړي)."

له چای او ډوډی خوړلو څخه وروسته شپږ بيا پر دوه بجې د (مبارک) جومات ته ورغی ځکه چي ټول خلک پر لمانځه ولاړ وو. نو شپږ تر دريو بجو پوري هلته پاته سو. خليفه ورته وويل چي اووه پوښونه ورکړي، درې تور، درې سره او يو زرغون پوښ ورکړي. دې تاويز هم گټه ونه کړه شپږ په بيمه ولاړ او د گلالي د مور له لارښوونې سره سم يې د لوگر د موسي صاحب زاده صاحب څخه تاويز ورته راوړه، خو هغه هم ونه جرید او ټول کهول

په خور او خطايي او نارامۍ کي دي. په تېره په څلورمه ورځ د سدوجان په تېر کي خبر کي واورېدل سو. ده به په ډېر تکليف ساه شړله. پنځمه شپه د هلک وضعیت خورا ويجاړ سو، شېر او گلالۍ به ټوله شپه ورته تېروله، د دوی سترگي خورا سړې-سړې او بښتي دي مخونه يې تک ژړ دي، د شېر پلار او مور هم خورا ډنگر سوي دي، که څه هم د شېر پلار هره ورځ کار ته درومي خو هيڅ کاري يې دمخه نه کېږي، دا ځکه چي دى خوار په لمسي خورا زهير دى. پر شېر چي بله هره خوا ودرېده او هيڅ تاويز کار ونه کړ نويې قرآن شريف راواخيست او د سدو تر سري يې کښېښود او تر زړه يې دا وايستل چي که خداى سدو جوړ کړ نو يو تور مېر به خير اتوي، يوه گړۍ وروسته چي د سدو وضعیت نور هم خراب سو نو شېر قرآن شريف په ډېر احترام راواخيست او په داسي حال کي چي ښکل يې کړ او په دواړو سترگو يې کښېښود وويل:

"اې د پاک الله کلامه، پاک خداى دي ستا په برکت زما يواځيني ښکلى او په زړه پوري سدوجان را جوړ کړي، يو تور مېر به د خداى په رضا سمدلاسه حلالوم، اې قرآن شريفه! ته مي پاک خداى ته شفيع کړى يې هيله ده چي ستا په برکت او ستا په حرمت سدوجان له مرگه څخه راوگرځول سي. برسېره پر دې د وځکو د اوبو پنځو شت پيالې به وړياد خداى په خوښۍ هغو خوارو او پېوزلو ماشومانو ته ورکوم چي دوى تل په دې وځکو کي سترگي ښځي نيولي وي، اې قرآن شريفه د سدو د جوړ تيا لپاره تر هر څه تېر يم..."

د شېر مور د خپل زوى پر دومره غم او خواشيني باندي خورا خوابدې سوه او يوه لويه کړيږه يې وکړه او پلنه راواوښته او په زوره-زوره يې ځگېروي شروع کړ. د گلالۍ مور هم وروسته له غرمې رخصت راواخيست او کور ته راغله، ښاپېرۍ او گلالۍ

دواڀي وار خطا سوڀ دي دشهر دمور خرهاري دومره اوچت سو
چي شهر يي هم و ويراوه، د گلالی مور يو څه اوبه پر مخ وړ
وشندلي او د سندلي د تلک يوه څنډه يي پر و اچوله. د گلالی
مور هم دشهر دمور په دغه وضعيت خوابدي سوه او خپله
خواشيني يي په دغه برخه کي نه سواي پتولای خوشهر په خورا
خوابدي او غرندي رغ ورت ته وويل:

"دا خودادي خوی دی کوم وخت چي يي خواډپره بده سي
نو داسي له سده وځي، اوس به بېرته سمه سي، خو چاته چي د
سمېدو څه هيله نه شته هغه سدو دی، د سدو جان حال تر سهار
نور هم پسې خراب سوی دی، کاشکي کوم طبيب ته مو وړي
واي، چي دوايي ور کړي واي. ويل کېږي چي ملا (امو) اخوند
خورا ښې دواوي ور کوي، ستا خوښه نه ده چي له هغه څخه دوا
ورته راوړم؟ هلک خود وړ وړ لونه دی زه به په خپله ورننډه
کړم!..."

په دې حال کي د گاونډي د کور مېرمن راننوتله، دا يوه
پوهه شپېته کلنه ښځه معلومېږي، دا ښځه برسېره پر دې چي په
تاويزو او دهغوی خورا اثر باندې کلک اعتقاد لري د دوا او
درمل په خوا او شا کي هم لاس وهي، مثلاً د سدو د ناروغی چي
دوې شپې سوې وې همدغي ښځي يو څه جوانه (سپېر کی) او
خواډه ولني (باديان) او څه پلوس وړ وفرمايل، د هلک له ناروغی
څخه چي څلور ورځي تېري سوې دا مېرمن يوه پلا بيا راغله او د
سدو تبه يي وکتله نو يي ورت ته وويل چي دې هلک ته بايد يو څه
گوره او يو څه شونډ وړ واېشول سي او بيا خوله کړل سي، خود
شهر خوانبي له دې کار سره مخالفت کړی و او ويلي يي وو، چي د
هلک کولمې ناز کې دي، گوره او شونډ دواډه خورا گرم دي، دا
گرم شيان به د هلک لېمون وړ سوري - سوري کړي. اوس چي

دغې پخې اوسپنې سرې مېرمنې د سدو لاس په لاس کې ونيو او د هغه د تېر خړندۍ يا خيږ کې يې واوريده نو يې سر وښور او ه شېر ته يې وويل:

"ښه ده چې دغه خوار کې ته حق ور پيل (عفو) کړې چې خپله ساه ور کړي. دا تاسې نه ايله کوي، خوار کې خورا په عذاب دی هيڅ طبيب او يا پير ته مه ور ځه ورسه ملا صاحب راو له چې کوچنی مومن بې يا سينه تېر نه سي. "چې نه کوي حبيب، څه به وکړي خوار طبيب" داسې څرگندېږي چې دا هلک د خداي په کار دی."

د دې خبرې په اورېدو د ټولو حاضرينو کرېړه سوه. د شېر مور هم تازه له خپلې بې سدي را پر سد سوې وه. هغې هم لوی - لوی سوتونه "انگولاوې" ويل. شېر په داسې حال کې چې پر خپل سر باندي يې څيري - څيري خورا زړه خولۍ سموله د خپلو سترگو او ښکې په لاس پاکي کړې او تر وره د باندي را ووت او نېغ د جومات خواته ولاړ. ملا صاحب چې په عين حال کې د (مبارک) مريد هم دی د شېر په ليدلو وپوهېده چې ناروغه زوی يې سخت دی. بايد د ياسين لپاره ورسره ولاړ سي. سمدلاسه يې خپل څادر را واخيست خپل طالب ته يې وويل چې جمه سوې ده ستاسې سبق به بيا درته ووايم. زه اوس د موخي کاکاله زويه سره ځم. هلک يې سخت ناروغه دی چې بې ياسينه پور پرې نه کړي.

د ملا دا خبرې پر شېر خورا درنې ولگېدلې. زړه يې راټول کړ چې بايد ځواب ور کړي چې ده ته ضرورت نه شته خو په ډېر زحمت يې خپل د افکر وگرځاوه او خپله خبره يې د زهر و غوندي تېره کړه. ملا د هلک سر ته کښېناست او په بيمه يې ياسين شروع کړ. دده د ياسين له شروع کېدو سره د ښځو کرېږي پورته سوې ژړا او انگولاوي تر اسمانه ورسېدلې. شېر په زوره -

زوره ژړل، ملا تر نیم ساعت پوري یاسین ووايه چي سترې سونو
يې شپږ او د کاله نورو غږيو ته مخه ور وړاوه:

"داسپېڅلی هلک دی، د پاک خدای په کار سوی دی
ستاسي ژړا ناشکري ښيي. تاسي باید د خدای په کړوېښخي
خوشحاله او راضي اوسئ، هغه څه چي خدای کول بنده گان يې
مخه نه سي نیولای. که تاسي دومره ژړا او واپلا کوئ نو خدای به
در څخه ناراضه سي په هغه جهان به هلک خپل مور او پلار مونده
کړي او د خدای حضور ته به يې ورولي، دی به خدای ته وايي چي
(زه تر هغو پوري جنت ته نه ډروم تر څو چي زما دغه مور او پلار
له ماسره نه وي پرې ایښودل سوي. د دوی تر گناهو به بې له
کومه شرطه ور تېرېږي)، الله به سمدلاسه د ده مور او پلار ور
وبخښي او امر به وکړي چي دوی د دې وړو کي په مخ خلاص دي
او ټول گناهونه دي ور معاف سي، نو په اصل کي خو تاسي لویه
گټه کړې ده تر تاسي بختور به نور څوک نه وي. برسېره پر دې
تاسي دواړه اوس لازميان یاست، خدای به نور د خیر اولاد
در کړي، ولي ژاړئ صبر خوراښه شی دی، ډېر اجر ونه لري پاک
خدای دې عوضونه در کړي".

د ملا صاحب دې خبرو دوی لږ څه په کرار کړل، اوله لږ
گډې څخه وروسته ملا بیا په یاسین پیل وکړ ملا صاحب تر
مازیگره پوري په یاسین ویلو بوخت و، کوم وخت چي د مازیگر
اذان وسونو ملا بیا لمانځه ته لاړ، وروسته له لمانځه ملا صاحب
بېرته راوگرځېده په دې وخت کي ښاپېری د شپږ د مور بوغره
پر سر کړه او سطل يې واخیست او د حمام په پوړندو پسې لاړه، د
شپږ خواښي لا وختي د مدیراغا کره تللي وه د ماښام تر لمانځه
پوري ملا په یاسین ویلو بوخت و، بیا يې شپږ ته وویل:

زه به لمونځ وکړم زه نن د حبيب جان دکاندار په واري یم.
 چي لمونځ مي خلاص کړ نو هلته ورځم هلک تر اوسه پوري.....
 که چېرې سخت سونو ما خبر کړئ بې ياسينه بايد تېر نه سي".
 د ماښام لمونځونه به لانه وو سوي چي سدو پور پرې کړ،
 کوم وخت چي دوی په وپوهېدل نو ټول کور پر سر واخيستل سو،
 شېر او ګلالی خور ابدې ورځې کولې، کالي يې شکول وېښتان يې
 شکول، د شېر پلار هيښ پاته سو، هيڅ ژړانه ورتله. شېر په ژړا-
 ژړا کي خپل پلار ملا متاوه چي ولي يې طبيب ته له لومړي سره نه
 ورووست او ولي يې په دې کار کي ځنډ کاوه شېر له ډېرې
 خواشيني هر چاته ښکښل کول.

پولسه خپرکي

سهار پر لسو بجو چو کچوک (اوازه) سوه چي شېر قرآن شريف په غولتون کي اچولی دی، او په دې ترتيب يې خان د سنگسار وړ کړ خولی دی، په لږه موده کي دا اوازه په ټول کابل کي خپره سوه هر چا به د دې نکل کاوه. او هر يوه به په دې برخه کي له ځانه او ياله نورو تبصرې کولې، سمدلاسه لوړو مقاماتو هم د دې خبري د خپرلو او د شېر د نيولو امر ورکړ. د شېر گاونډيان او يوڅو نور د ده لېري او نژدې خپلوان د دې لپاره راغلل چي د هلک د ښخېدو تېري وټمري (*). نه نيمې بجې وې چي يوه ډله خلگ راغلل، دوی اکثرو ښه-ښه کالي اغوستي دي. څو کسه يې درېشي هم لري، درې څلور کسه يې سپين کالي او سپين پگري دي درې کسه يې ماسلان هم دي، په لومړي پلا به چا فکر کاوه چي دا سپين پوښي او معتبر خلگ چېري درومي؟ ځکه د شېر کهول خو دومره د نامه څښتن نه دی چي دغسې خلگ ورته ورسې. په تنگه کوڅه کي به هر چا چي دغه ډله وليدله نو حيرانېدل به. دا ډله نېغه د شېر د کور مخې ته ودرېدله، د شېر په کور کي خورانارې او انگولاي دي، بې له ژړا او لويو-لويو سوتو بل هيڅ نه اورېدل کېږي، د گاونډيانو ښځي او د شېر خپل او خپلوان له شور بازاره سره راغونډ سوي دي. له دې ډلي څخه دوه په عمر پاڅه خلگ په وره ورننوتل دوی مجبور سول چي په انگړ بې له اجازې ور ننوځي. ځکه دوی ور ډېر وټکاوه خو چا دومره غوږ

په ونه ايست او هر چا د ویر سندرې بللې. په انگرې کي ټولي بنځي لوڅ مخ وې، کوم وخت چي دوی داسې وليدل نو يوې خواته سوې او ځينو خونو ته منډه کړه. په څو دقيقو کي څرگنده سوه چي دا خلک د کابل له ولايت څخه راغلي دي، دوی د دې لپاره راغلي دي چي شېر ونيسي او بندي يې کړي. شېر چي په خونه کي پر زوی ژړل او له ډېري ژړا څخه بېنځي هېښ پاته سوی و راوايستل سو کوم وخت چي هغو دوو کسانو ده ته يو څه ويل دی په ځان نه پوهېده چي څه ورته وايي.

په دې وخت کي يوه سړي ماسلانو ته برغ کړل چي:
"راشي داد رب دشمن ونيسي".

له دې وينا سره سم يې شېر پر څپېره پر مخ وواهه. داسي يې پر زوره او د زړه په اخلاص وواهه چي د شېر تر سترگو بڅر کي غورځار سول، د غونه وو چي ماسلان راننوتل او د شېر لاسونه يې تر شاوړ وتړل. په دې وخت کي د شېر مور او گلالي را ووتلې او په زوره يې کړې چي شېر ولي او چېري بيایي؟ خو ژر يو چا په کيفيت پوهه کړې چي د څه لپاره يې بيایي. د شېر پلار راووت او د ماسلانو سره بوخت سو او کوبښن يې وکړ چي شېر د دوی له لاسه ايله کړي خو هغوی يوې خواته پوري واهه. يوه سپين پگړي سړي يې سر خپلې خواته ورنزدې کړ او په غوږ کي يې داسي ورته وويل:

زوی دي زندیق سوی دی بايد پلو پر وانه چوې پرېږده چي د پاک الله له شريعت سره سم داسي جزا وويني چي يوه مسلمان ته په دغسي حال کي لازمه ده. ځان په دې مه گناه گار کوه چي د خدای يو دشمن د شريعت له منگولو څخه خلاص کړي. په داسي عمل د دوزخ اور ځان ته مه واجب کوه، ته هم بايد د شريعت لوری وکړي او په دې توگه د نبي دين روښانه کړي".

په دې وخت د ده يوه بل ملگري ورته پرغ کړه:

"راځه کنه زموږ ملگري ټول لاپل اوس ته دې خړه ته څه شپېلۍ وهې؟ اصل زندیقي خو په لاس کښووت اوس د خدای له قهره او دهغه له درنې جزا څخه نه سې خلاصېدای، د خبرو لپاره ډېر وخت لرې".

د شپږ ټول تېر هېښ پاته سو، دانور چي د ویر لپاره ورته ورغلي وو هم حیران پاته سول. د شپږ له تېر څخه ویر هېر سو او ټول وام او وېري واخیستل، گاونډیان او د شپږ نور خپلوان یو-یو ووتل په خو دقیقو کي صرف یو څو ښځي پاته سوې چي هغه هم دوولسو بجو ته نزدې کورو ته لاړې، د سدو مړی ځای پر ځای پاته سو. بې له ښاپېری نور ټول ویده او یا بې سده غوندي سول، د دریو بجو خواته د شپږ مور خپل مېړه ته په خورا زحمت وویل چي ورسې او د شپږ حال راوړي چي هغه یې څه کړ؟ د مړي د ښځېدو یو څه بند او بس وکړي، دا خورا لویه گناه لري چي مړی په کور کي وساتل سي. د شپږ پلار په مټي تر جوماته پوري را ورسېده، هلته یې یو طالب ولید او له هغه یې د کیفیت پوښتنه وکړه. طالب په داسي حال کي چي سپینه پگړۍ یې پر خپل سر چي په تور وڅنوپټ و راتوله ورته وویل:

"اوس-اوس ملا صاحب له قومندانۍ څخه راغی، هغه وایي چي تحقیقات به سبا ته شروع سي، ځکه چي زوی دي خورا درنه گناه کړې ده، او زندیقي بلل کېږي، له دې جهته به دی خورا ژر محاکمه سي او جزا به ورته وټاکله سي، ته خو ښه دینداره سړی یې..."

په دې وخت کي ملا راووت او طالب ته یې وویل:

"نن د چا په واريو؟ هغه کور ته حال ورکړه چې یو څه شوله راپڅه کړي دا ځکه چې له سهاره راييسي مي نس ښه نه دی او کلک شی نه سم خوړلای".

بيا يې د شېر پلار ته مخ وروړاوه:

"سپين ږيريه! نور به په زوی پسې نه گرځي او..."

په دې وخت کي عبدالفتاح نومي چې د کانوپه وزرات کي يې د سر کاتب په حيث کار کاوه او يوله هغو درو کسانو څخه و چې د شېر د جرم د اثبات لپاره يې ملا ټينگه تړلې وه رابښکاره سو. کوم وخت چې يې ملا او د شېر پلار يو ځای سره وليدل نويې ملا يوې خواته کړ او هغه ته يې وويل:

"له دغه سپين ږيري سره مه ږغېږه، له ده څخه سبا پوښتنه کېږي، د دې لپاره چې دا زنديقي ژر په جزا ورسېږي لازمه ده چې موږ او تاسي يې پلار هم له خپلې خوا کړو او د شېر پر ضد د ده شهادت حاصل او يالېر تر لږ په دې کيفيت کي دی بېطرفه کړو، پر ده باندي بايد ښه لاس تېر سي، دا ايماندار سړی معلومېږي، گوندي چې تشويق سي نوبه د شېر د دې ناوړه کار پر ضد شهادت ورکړي او په دې ډول به په يو خوشپوړو څو کي د ظالم او درېښمن تر تېرو لاندي مردار سي.

فقير محمد نومي او د ده ورور هم په دې برخه کي زما ملگري دي او په محکمو کي کښته پورته کېږي، په هره توگه چې کېږي موږ او تاسي بايد د نبي د دين بيرغ يوه پلا بيا اوچت کړو او ټولو دنيا والو ته وښيو چې يو اسلامي مملکت څه معنالي او څرنگه وي، ما په دې برخه کي (حضرت صاحب مبارک) هم وليد او نن ما ښام بيا ورځم. مبارک په دې ناوړه کار خورا خوابدی سوی دی، که څه هم له خدايه او پاچارانيولې بيا تر عادي خلکو پوري ټول د دې زنديقي دښمنان دي او ارو مرو به په خپله جزا

ورسپري، خوبيا هم احتياط په کار دی بايد داسي شرعي غاښي ورته برابر کړل سي چي بيا هيڅ ځان ونه ښورولای سي...

په دې وخت کي د شېر پلار ملا ته ور برغ کړل:

"مړی پر تخته راته پروت دی، دومره څوک نه شته چي هغه تر اديرې پوري راسره ورسوي، يواځي د ماشين ځانې څخه يو دوه کار کوونکي راغلي دي، ته راسره مرسته وکړه چي شېر د يوې او يا دوو ورځو لپاره را ايله کړي چي دا د غم او وير مراسم پر ځای سي، بيا دي يې بېرته بندي کړي، که دانه سي کېدای نو څو نورو کسانو ته ووايه چي دامړی تر اديرې راسره يوسي."

ملا تندي تريو کړ او په وچ برغ يې ورته وويل:

"دا د زنديقي زوی به هيڅ يو ښه مسلمان ښځ نه کړي، او نه زما زړه غواړي چي د دغسي ناروا سړي د زوی د ښخولو لپاره چاته ووايم، څه په خپله چي هر څه کوې ويې کړه گومان نه کوم چي خداي دي له تانه هم راضي سي."

د شېر پلار په خورا خواشيني او مايوسي بېرته کاله ته راغی او ښځو ته چي له ډېره غمه هېښې او بې سده غوندي وې، وويل چي شېر نه را پرېږدي او ملا په کلکه وويل چي هغه کافر او زنديقي دی موږ بايد په خپله د سدو جان د ښخولو اقدام وکړو.

دوو کسو کار کوونکو او په خپله سپين ږيري په څه خواريو مړی اديرې ته ورساوه، ده ډېر کوبښښ وکړ چي په شاوخوا کي يو ملا پيدا کړي چي مړی په مذهبي مراسمو ورسره ښځ کړي خو هر چا چي به د ده وضعي ته وکتل نو ځان به يې په يوه بانه او بله بانه ځنې خلاص کړ.

د شېر پلار د خپل لمسي له ښخولو څخه وروسته ښځ جومات ته ورغی چي د شېر په باره کي معلومات تر لاسه کړي په جومات کي يې (فتاح) او د ده خونور ملگري وليدل چي د شېر په

باره کي په ډېرو تودو خبرو بوخت دي، د فتاح چي سترگي پرو نښتلي نويې پر بڼه کړې:

"د شېر زندیقي توب ثابت دی، اوس تاته ښه موقع په لاس درغلې ده چي ایمان وگټي او یا ایمان وبایلې او د تل لپاره مخ توری اوسي، اوس واک ستادی چي د زندیقي لوری کوې او که د خدای او رسول. زما غوښتنه او هیله له تاڅخه دا ده چي په ډېر جرات او سرښندنې د خدای او د رسول لوری وکړه. د خدای اراده داسي تللې ده چي د ده شریعت په تاروښانه کېدای سي. په دې کي شک نه شته چي شېر ستازوی دی خونن ورځ داسي ناوړه کار ځنې ختلی دی چي د اسلام او مسلماني تور داغ بلل کېږي، نو که غواړې چي د اسلام مقدس دین ته خدمت وکړې نو باید زوی تر پښو لاندې کړې او د حقیقت په شاوخوا کي شهادت ورکړې!"

اوس راځه جومات ته لاړ سو هلته خورا ستر او لوړ علما راغلي دي، سرمامور هم راغلی دی چي د دې پېښي په شاوخوا کي څېړنه او تحقیقات وکړي. اوس ټول ستا ایمانداري ته گوري او سترگي په لار دي چي ته به د داسي ښویدلي زوی پر خوا سي او که به د خدای او د هغه د سپېڅلي دین لوری وکړې، دا خوراد ازموینې وخت دی، زوی؟ او که دین؟....."

د شېر پلار په خورا پېډلي او ژړ غونکي بڼه ورته وویل:

"فتاح جانه! د خدای روی دروړم که به حقیقت نه راته وایې! خبره څه ده؟ او پر څه باندي مو شېر پروښانې ته وځکاوه؟ زموږ خپله غم لږ و چي داناوړین هم راباندي ولوېد، دا اواز مه پرون تر غوږ سوه چي گواکي شېر قرآن شریف ته په سپکه کتلي دي. زه نه وپوهېدم چي شېر نوڅه وخت قرآن

شریف ته په سپکه کتلي دي. دا خوهر چاته خرگنده ده چي
شېر..."

فتاح دده خبره غوڅه کړه او ورته ویې ویل چي "اوس
جومات ته لاړ سې او هلته د پوښتنو ځوابونه ووايې، کوم وخت
چي په خبره پوه سې نو بیا به خپله پرېکړه وکړې".

د حوت د میاشتي لومړۍ شپې او ورځي دي. کومه ورځ
چي اسمان شین وي نو د لمر وړانګي خوراښې تودې او په زړه
پوري لګېږي. په همدغه ورځ د جومات په برنډه کي خوراښه او
تود پیتاو دی په برنډه کي ست رنجی ویږي دي او شاوخوا
نیالۍ پر ویږي دي. دانیالۍ خورا اوږدې او د شنه بڅمل دي د
جومات د دېوال او نیالیو تر منځ ښه ګډ دي ښکلي بوغبنډونه هم
ایښودل سوي دي پر دې نیالیو باندي او دې بوغبنډو ته د پلټني او
څېړني د هیت غږي ناست دي. په دې ناستو کسانو کي د محکمې
غږي، سپیني پګړۍ لري. سرمامور عسکري درېشي کړې ده.
عبدالفتاح د قره قل خولۍ پر سر ده. فقیر محمد خان او ورور یې
هم شنې لنګۍ تړلې دي. ماسلان هم دهغې زینې شاوخوا ته
تیارسی ولاړ دي چي برنډې ته خېژي.

د شېر پلار له سلام اچولو څخه وروسته ښځه د قاضي خواته
ور تېر سو او دهغه لاسونه یې ونیول، ده غوښتل چي هغه ښکول
کړي خو قاضي هغه ځیني کښېکښل او ځیني خلاص یې کړل. بیا
یې د مفتي لاسونه ونیول ورپسې د سرمامور خواته ورغی او په
دې توګه یې له ټولو سره روغې وکړ او بیا د برنډې په هغه برخه
کي کښېناست چي زینې ته نژدې وه. د جومات ملا د قاضي له
څنګ سره ناست دی. وروسته له یوې چوپتیا څخه د قاضي په
اشاره فتح د شېر پلار ته وویل چي ښه به وي چي د مفتي صاحب

او د سرمامور صاحب تر مخ کښېني او هر څه چي دوی ځني وپوښتي دهغو ځواب دي ووايي.

د شېر پلار مفتي ته مخامخ گوندې ووهلې او خپل دواړه لاسونه يې پر ځنگنو کښېښودل، له څو ثانيو وروسته مفتي غاړي تازه کړې او د شېر پلار ته يې وويل: سپين ټيريه! په صورت څنگه يې؟ په غوږو ښه اورې؟

کوم وخت چي د شېر پلار د خپلي روغتيا په خصوص کي خبري شروع کړې او دا يې ورته وويل چي برائي يې ډېره درنده تبه تېره کړې ده او اوس هم په ځان خورادروند دی نو يې سرمامور خبره غوڅه کړه. چي دغومره څو کولای شې چي د پوښتنو ځوابونه ورکړې. له يوې کوچنۍ گړۍ څخه وروسته مفتي ورته وويل:

"ستازوی په دې تومتي دی چي ده قرآن شريف يې په غولتون کي غورځولی دی او په دې توگه يې د خدای او د اسلام مقدسو شعایرو ته په سپکه کتلي دي. ويل کېږي چي ده قرآن په غولتون کي غورځولی دی يعني شېر قرآن شريف د خپل زوی سر ته ايښی و او قرآن ته يې په لوړ برغ ويلی و چي که دي زوی را جوړ نه کړ نو سمدلاسه به دي په غولتون کي وغورځوم، کوم وخت چي د ده زوی مړ سو نو شېر دومره په قهر سو چي سمدلاسه يې قرآن شريف د هلک له سره راواخيست او پاني-پاني يې کړ او بيا يې دهغه څو پاني په غولتون کي اړتاوې کړې دا چي قرآن شريف د هلک سر ته پروت و د دې جومات ملا صاحب هم ليدلی دی، اوس ته خپل خدای حاضر او ناظر وگڼه او رښتيا ووايه چي شېر څه ډول او ولي د خدای مقدس کتاب په غولتون کي واچاوه؟"

د شېر پلار خپلې سترگې پټې کړې او په خبرو يې پيل وکړ:

"الحمد لله - له پلاره نيکه او له هغه وخته چې را ولاړه کړې موده مسلمانان يو، دا کار خوپه زړه تور کفار هم نه کوي، زه دا ويلای سم او وایم چې شېر په دې برخه کې بېخي بې گناه دی. يو شی دی هغه دا چې کوم وخت هلک پور پرې کړ نو د کاله ټولو غړو کور پر سر واخيست او خور او زړا او انگولا په گډه سوې وه. تېر ماخستن ما د خپلې نېرور خور ته وويل چې سبا وختي خلک د هلک د ښخېدو لپاره راځي نو ښه داده چې خونه سره ټوله کړې او پر غولي باندي جاړو تېر کړې، هغې نجلی زما په خيال په خطايي سره به يې"

مفتي دده خبره غوڅه کړه:

"دا د خطايي او سهوي کار نه دی داسي څرگندېږي چې دا کار په قصده سوی دی، رښتيا - رښتيا ووايه او بايد ټول کهول يې په کړو باندي توبه وکاري او کفاره ورکړي..."

فتاح او فقير محمد مفتي ته وويل چې دوی ته اجازه ورکړي چې له دې سپين ږيري سره جلا خبري وکړي، بيا به ستاسي حضور ته راسي، د شېر پلار د مفتي په اشاره ولاړ سو او له هغو دوو کسانو سره د جومات تاو خانې ته ننوتل. فتاح سره د دې چې ږيره خريي خوييا هم ډېر ديني سبق يې ويلی دی او ښه ملا شمېرل کېږي. د شېر پلار ته يې له دې خوا او له هاخوا د مارانو سرونه او بيا ژغورني لاري ښکاره کړې او ورته وېيل:

"زوی دي داسي کفر کړی دی چې بڅرکي يې تا ته هم درغورځي، دا د دنيا سوال او د دنيا خبره نه ده، دا د دين خبره ده، ته بايد د خدای د خوشحالتيا لپاره تر خپل سر او د زوی او د ټول تېر تر سر تېر سي، که نن ورځ ستا يو زوی ځي او له هغه څخه

ستالاس خېزي نو ته ومنه چي د اسلام دين به روښانه سي او پاک
خداى به در څخه راضي سي، نو ته هم بايد له موږ سره لاس يو
کړې، او عريضه وکړې چي داشېر دي سنگسار سي. دا ته نه يې
خبر چي د خداى دوستان د دين په لار کي تر څه نه دي تېر
سوي؟ سرونه مالونه او کهولونه يې په کي ورکړي دي. نن ورځ
چي د دين د روښانه کولو فخر او قرباني ستا په برخه سوې ده نو
ته يې ولي...!"

بيا فقير محمد نومي دده خبره پسې اوږده کړه او وروسته
له يوه ساعته يې په خپله دشېر پلار ته شک ور واچاوه چي شېر
به رښتيا داسي کار کړى وي، خو بيا هم په دغه ورځ دخېرنې د
هيت په لاسه ورنغلل.

په دابله ورځ بيا هيت سره راغونډ سو، فتاح خورا خواري
کاري چي دشېر پلار هم د ځان ملگری کړي او دهغه شهادت په
دې برخه کي حاصل کړي، وروسته له هغه چي هيت کښېناست
قاضي صاحب حاضرينو ته مخ ورواړاوه او په يوه د خواخوږۍ په
لهجه يې ورته وويل:

"خداى دي دين بې خپلو غاورانو نه کوي، پرون چي زه
خپل کار ته بېرته ورغلم دلور و خلکو خورا ډېر تيليفونونه راته
راغلل او د دې فقري په شاوخوا کي يې په خورا مينه او خواخوږۍ
پوښتنه راڅخه کوله، په تېره... او حضرت صاحب مبارک خورا
اصرار کاوه چي په هره توگه او هر قيمت چي کېږي بايد دا خداى
وهلى او دابښويدلى د خداى او در رسول دښمن په خپله جزا
ورسېږي او په دې توگه دنورو تېري کوونکو لپاره بايد د عبرت
سبب سي، که داسي ونه سي نو سوره يه خلاصه سي او هر څوک
به سپين سترگي کوي، يعنې له بالا جايه خورا اصرار کيږي چي
مجرم بايد ژر په خپله جزا ورسول سي، له دې جهته موږ شېر هم

دلته جومات ته راوستلی دی هیله ده چي دی به ژر په خپلو گناهونو اعتراف وکړي او د دین د غاورانو د انتظار کمبله به ورتهوله کړي. بیا یې فتاح او فقیر محمد او د کوڅې نورو سپین ږیرو ته مخ وړ واره او ه:

"تاسي ته څرگنده ده چي هر څه باید له شریعت سره سم اجرا سي، شریعت تر هغو پوري اجازه نه ور کوي چي چاته دي جزا ورکړي سي تر څو چي یې شاهدان نه وي پر تېر سوي او یا په خپله مجرم اقرار نه وي کړی، دلته د شاهدانو تېرېدل خو ممکن کار نه دی، نو یواځي د شېر اقرار پاته سو چي په هره توگه چي وي باید حاصل سي، داستاسي د ښو او صادقو مسلمانانو کار دی چي باید په دې لار کي کوبښن وکړي".

شېر د جومات په تاوځانه کي کښېنول سوی دی او شېر کسه ماسلان پر راگر څېدلي دي همدا ډول د شېر پلار له جوماته څخه یو څه لیري یو پیتاوي ته کښېنول سوی دی. البته پر ده باندي ماسلان نه دي راگر څېدلي کوم وخت چي د شېر پلار له کور څخه راووت نویې ماینې ته وویل چي "دده زړه گونی چي د کار سامان یې په کې دی باید ورکړي که یې وخت مونده کړ نو یو څه کار به وکړي".

فتاح او فقیر محمد او دهغه ورور بیا ورته راغلل او د شېر پلار ته یې په ډول-ډول خبرو پیل وکړ، دا پلاد جومات ملا صاحب هم ورسره دی، فتاح د شېر پلار ته ښغ وکتل او ورته ویې ویل:

"ته خو خبر یې چي زموږ کورنۍ ټول اخوندزاده خپل اود علم او پوهي خاوندان دي او وو، دادی ملا صاحب هم ناست دی چي دغسي جرم خورالوې جرم شمېرل کېږي، دهغه مرتکب هیڅ وخت د خدای او د بندگانو له پلوه نه بخښل کېږي تر څو چي

مجرم اعتراف ونه کړي. هغه دالحاد او د کفر له حالت دباندې وتلای نه سي نو ته د دې لپاره چي له ابدي لعنت څخه وژغورل سي او تا او نيکه گانو ته دي کوم دايمن زيان ونه رسېږي راسه له موږ سره په دې کي مرسته وکړه چي شپږ اقرار وکړي او بيا سمدلاسه قاضي ته کښېني او توبه وکاږي د داسي خلکو توبه تر هغو پوري نه قبلېږي تر څو چي دوی يوه پلا اقرار ونه کړي. کوم وخت چي ده قاضي صاحب ته په خپل جرم اقرار وکړ نو سمدلاسه دي خدای ته د قاضي په مخ کي پر سجده سي او د خپلو گناهونو عفو دي وغواړي په دې ترتيب به هم دی پاک سي او هم به له دا دومره کش واکش څخه دانور مسلمانان وژغورل سي".

د شپږ پلار ته دي خبر و خورا خوند ورکړ او په زړه کي سمدلاسه خپل پخوانی عادي ژوند ور په ياد سو او فکريې وکړ چي له دې دومره کړ کپچنوبه په اسانۍ خلاص شي. په دې وخت کي يو زلمی چي دفتح کاتب و او فتح د مرستي لپاره له خان سره گهيځ له دفتره راوستی و د شپږ خوا ته ورمنډه کړه او ماسلانو ته يې وويل چي "د شپږ سره د خبرو لپاره رالېږل سوی دی، دې زلمي په بيړه او هيچان سره شپږ ته د دې دسيسې په شاوخوا کي خبري وکړې او ده ته يې په ټينگه وويل چي که هر څه په وکړي بايد اقرار ونه کړي که نه وي نو سنگسار به يې کړي".

لږ وخت وروسته څلور واړه کسان دفتح په لارښودنه او مشرۍ د جومات د تاو خانې خواته ورغلل. فتح پر خپل کاتب چي له تاو خانې راووت شکمن سو او هغه ته يې کلکې خبرې وکړې او په دې يې تهديد کړ چي هغه به هم د شپږ له څنگه کښېني وي، په تېره بيا د فتح قهر هغه وخت لا ډېر سو چي ماسلانو

د فتاح اٲكل تايبء كړ او ورتـه وٲـي ويل چي هغه زلمـى له شـېر سره په پس پسي خبري و كړي.

فتاح او د جومات ملا صاحب خورا تـېـره او فصيحـه ژبه درلوده دوى تر شـېر غوړه ژبه لاندي كړه او په خورا په خوږو او په زړه پوري الفاظو ٲـي ورتـه وويل چي "په خپله گناه يوه پلا اقرار وكړي او بيا دي توبه وكاري. تر خوچي ٲـي په خپله ناوړه گناه اعتراف كړى نه وي. تر هغو پوري به د توبـي وړ دده پر مخ تـړلى وي. او هيڅ ډول عفوه نه سي ورتـه كېداى".

له دوى سره د شـېر پلار هم ملگري و. د شـېر پلار اوس دومره كلك نه دى ولاړ او دانه وايي چي شـېر داسي كار نه دى كړى. دده نظر صرف په دې برخه كي دى چي څه ډول په بـېـره خپل زوى را خلاص كړي او څه ډول خپل پخوانى ارام او بـېـ جنجاله ژوند له سره شروع كړي. فتاح تر دانورو وړ دمخه سو او كوم وخت چي دانوره ډله وړ رسېده فتاح شـېر ته وويل:

"انسان له سهوي او خطا څخه خالي نه دى هر څوك گناهونه كوي ته هم سيطان وښويولې او داسي كار دي وكړ چي هغه بـېـ ساري او د خورا خجالت وړ دى. اوس دا دى داڅو كسه مسلمانان هم حاضر دي. د دې لپاره چي له دې ناوړه او خورا درنې گناه څخه خلاص شي بايد لومړى تر هر څه په دې اعتراف وكړي چي داناروا كار دي كړى دى. وروسته له هغه نو اودس تازه كړه او خپل خداى ته په صدق او د زړه په اخلاص توبه وكاږه او په دې توگه ځان له ابدي كفر او دوزخ څخه وساته. دامردار او فاني ژوند په دې نه ارزي چي سړى په كي بـېـ ايمانـه وگرځي او تر دنيا بـېـ ايمانـه تـېـر سي. په خپل دې حركت به د اسلام ډيوه چي دهغې په وژلو كي دي كوښښ كړى دى بيا بله كړي. بشپړه هيله ده چي

ددې کار په اثر به دي خدای وښيي او تر دې کار به در تېر سي!"

فتاح په مټي خپله خبره تمامه کړې وه چې د جومات ملا صاحب په خبر وپيل وکړ:

"گوره شېره! ته زلمی يې په زلميتوب کي له سړي څخه هر ډول گناه خپري ته بايد پوه شي چې دا گناه تر هغو د عفو و نه کېږي تر څو چې لومړی تر هر څه اقرار ونه کړي، خدای تر هغو پوري ستا توبه نه قبلوي تر څو پوري چې د خپل ناوړه کار په کړو اعتراف ونه کړي!...."

په دې وخت کي شېر ژړ غونکی سو او ورته ويلي ويل:

"ملا صاحب! زه والله که تر اوسه پوري چا په کيفيت پوه کړی يم. هيچا ماته نه دي ويلي چې ما څه گناه کړې ده چې خدای هغه نه رابخښي..."

فقير محمد د ده خبره غوڅه کړه:

"څرنگه دي ځان پر سپينه خوا واړاوه. دا به ومنو چې په خپل دې انکار به د خدای بنديگان وغولوي. خو دومره درته وایم چې خدای خونه سي غولولای. راشه زه دي په خپله گناه ښه پوه کړم. ملا صاحب! شېر هم په حقه دی ځکه هغه وخت چې ده د قرآن شريف پاني په غولتون کي اچولې په سد کي نه و. د اولاد غم داسي اخيستی و چې بېخي هيڅ شي ته يې پام نه و. هر څه چې يې کړي دي په ځان نه دی پوهېدلی، نو شېره غوږ ونيسه چې زه دي پوه کړم:

"وړمه ورځ زه سهار له کوره راووتم او د جومات خواته را روان وم نابېره مي سترگي ستاسي دانگر پر غولتون ومبښلې. په غولتون کي مي څو ژېړي پاني وليدلې. لومړی پلا تر تېر سوم ځکه ما ويل دلماڅخه به مي ناوخته سي، خو د قرآن کرامت پرې

نه ښودم چي گام پر مخ واخلم او شاوخوا مي په يوه لښته پسې وکتل. په لښته مي دا پاني راکش کړې. کوم وخت چي ښه ورته خیر سوم نو ومي پېژندلې چي د قرآن شریف د "سیقولو" پاره ده. په دې وخت کي فتح او د کوڅې نور خلک هم راغلل او ټولو هغه پاني ولیدلې. پاني مولومړی جومات ته راوړې. او په احتیاط مو پرېمینځلې او ملا صاحب هم ولیدلې. پوښتنه مو وکړه چي دا پاني چا په غولتون کي اچولې دي؟ یو چا وویل چي تا قرآن شریف د خپل زوی سر ته ایښی و او هغه ته دي ویلي وو چي که یې ستا زوی در جوړ نه کړ په غولتون کي به یې غورځار کړې. کوم وخت چي دي زوی پور پرې کړ نو ته داسي خواشینی او غم په سر واخیستلې چي بېخي دې ته دي پام نه و چي ته څه کوې، اوس پوه سوې په خپله گناه او که یوه پلایا درته ووايم! که دي پلار ښه او سپېڅلی مسلمان وي. نو ومنه چي هغه به هم شاهد درباندي تېر سي. ځکه د دین په کارو کي خوسړی تر هر څه تېر وي. اوس ته دې ته حاجت مه پرېږده چي د دې خبري د اثبات لپاره دومره مسلمانان وځورول سي. سوک په نره اعتراف وکړه او وروسته له هغه پاک خدای ته توبه وکاره گوندي هغه تر تېر سي. که چېرې د ناوړه کار پر تاباندي د شاهدانو په زور او یا په بله ذریعه ثابت سي نو بیادي توبه هم نه قبلېږي او زندیقي شمېرل کېږي!"

شېر پرله وایښېده او په قرآن یې قسم یاد کړ چي:
 "دا کار مانه دی کړی هغه قرآن چي ما د زوی سر ته ایښی و هغه اوس هم هلته پروت دی، زما گناه په دې کې څه ده، کوم بل چا به په ناپوهۍ کې دا پاني هلته غورزولي وي."
 فقیر محمد په یوه کلک ږغ ورته وویل:

"شېره! ته گوره، زه به يوه خبره درته و کړم هغه داچې په خپله قرآن مجيد تانه پرېږدي، که اسمان ته ترې والوځې او که مخکي ته ځنې ننوځې، هغه دې نه پرېږدي! بله هيڅ چاره نه لرې بې له توبې کښلو، توبه دي هم هغه وخت قبلېږي چې يوه پلا اقرار وکړې او بيا په اخلاص د قاضي په مخ کي توبه وکاږې. که دي توبه ونه کښله نو ته ومنه چې مور او پلار به دي لا په عذاب کي درسره واچوې او ستا په گناه به دوی په هغه جهان کي ونيول سي. د دوی خوارانو ايمان ته دي اور کښېښود، نو بيا هم د يوه مسلمان په حيث درته وایم چې ژر توبه وباسه توبه!"

تر غرمې پوري هيت په دې بوخت و چې شېره اقرار کړي خو هيڅ اثر يې ونه ښانده.

فتاح په ډېره مايوسۍ وويل:

"زما په خيال هغه زلمي کاتب کار خراب کړی دی او شېره ته يې پر غوږ ور ايښي دي چې اقرار ونه کړي، د دې کار ايداد (سزا) خوبه ور کړم".

د دې پوښتنو په موده کي تقريباً هر نيم ساعت وروسته د حضرت صاحب مبارک او د لوړو مقاماتو له خوا سړي راځي او د دې پوښتني کوي چې مجرم په خپل جرم اقرار وکړ او که نه؟.

په دې فقره کي دې دلچسپي پر ډېرو خلکو خورا ښه اغېزه کړې ده او په تېره ملايان وايي چې دين نه بې غاوره کېږي او حتی تقريباً د ښار په ځينو جوماتونو کي وروسته له لمانځه دا دعا گاني کېږي چې گواکي لوړ واکمن او مبارک دي ژوندي وي او د خدای رحم دي لا ډېر پر وسي چې دوی د دين غور کوي او يا پر دين باندي تېری کوونکو ته خورا کلکه جزا ورکوي. په دې چې شېره په سمه اقرار ونه کړ لوړ مقامات او حضرت صاحب او د ده خليفه گان ټول خپه شانتی دي.

د تحقیقاتو په څلورمه ورځ په ټول کابل کې دا اواز خپره سو، چې د کابل له شاوخوا او حتی له غزني او کټواز څخه خورا ډېر ملایان او طالبان د دې لپاره ژر راځي چې دوی په خپله شېر ټوک-ټوک کړي او لومړی تر هغه چې محاکمه سي باید ووژل سي.

دې اوازو امنیتي ځانګړي پرېشانه کړې او په بېرته یې حضرت صاحب مبارک ته عرض وکړ چې خپلو خلیفه ګانو او مریدانو ته ووايي چې د کابل لوري ته څوک نه راپرېږدي.

په پنځمه ورځ د شېر پلار هم د دې خلکو تر اثر لاندې راغی او غوښتل یې چې زوی د زندیقۍ له مرګه وژغوري او توبه وکاري او هم په دې توګه د ځان او د مایني ایمان له زیان څخه وساتي.

د تحقیقاتو په پنځمه ورځ د شېر پلار فتاح ته وویل:

"که څه هم ما ډېر کوښښ وکړ چې شېر اقرار وکړي خو نن بیا ماته اجازه را کړې چې ورسم ګوندي اوس دی هم په مقصد پوهېدلی وي او زما خبره یې غوږ ته سمه ولاړه سي."

اوس په هیت کې د کوڅې نور څو مخور او سپین روښي هم ورګډ کړل سول، په تېره مدیر اغا خورا په مینه او صمیمیت دې ته ملاتړلې ده چې شېر په هره توګه چې وي باید اقرار وکړي، خو سره له دې دومره نفوذ بیا هم د فتاح په سر (اندازه) نه دی.

فتاح برسېره پر دې چې د شېر په اقرارولو کې لویه برخه اخلي او د دې کار لپاره ډول-ډول لاري چاري پکې خلکو کې د شېر د زندیق والي لپاره هم اوزاې خپروي، کوم وخت چې ده د شېر د پلار وینا واورېده نو د هغه په سترګو پوه سو چې په خپله دې وینا کې صادق دی او په پاک زړه دا غواړي چې زوی اقرارولو ته راوړوي نو یې قاضي او سرمامور ته یې وویل چې "د شېر پلار

دي يواځي د جومات تاوځانې ته ورسې او ورسره خبرې دي وکړي.

دې سپين ږيري موځي چي عمر يې د پنځه شپېتو-اويو کالو په حدودو کي ښکاري شپږ ته وويل:

"هلکه! زما خو پام نه و داسي څرگندېږي چي خورا ناوړه او د مختوري کار درځخه سوی دی، زما خو پام نه و چي تادا کار کاوه او قرآن شريف دي په غولتون کي غورځاوه کا ماليدلی وای نو ته ومنه چي مابه ستا د زوی والي لحاظ نه وای کړی او په لومړی ورځ به مي شاهدي ورکړې وای. اوس چي تادا کار کړی دی نو ولي اقرار نه کوې؟ او ولي ځان د شريعت لمني ته نه ورغورځوې؟..."

شپږ په خورا ژړ غونکي ږغ ورته وويل:

"پلاره! تاته خو درواغ نه وایم! ما خو والله که دا کار کړی وي، دوی اوس موږ صرف په دې وجه مجرمان نيولي يو چي د قرآن دا ورقي زموږ د کور په غولتون کي ليدلې سوې دي..."

پلار يې خبره غوڅه کړه او دنا او مېدی په ږغ يې ورته وويل:

"که تادا کار کړی هم نه وي راشه اقرار وکړه! چې له دومره کش واکشه خلاص سو، او هم کوم وخت چې توبه وکړې، وبه بخښل شي! بله چاره نه لرې ټولو دې ته ټينگه ملاتړ لې ده چې ته بايد دا اقرار وکړې او بيا وروسته توبه وکړې چې دا ټول ښار د دغه ناوړه عمل په اثر غرق نه سي، توبه چي وکړې، نو څرنگه چې فتاح او ملا صاحبان وايي له ټولو گناهو او جرمو څخه به خلاص سي! په دې کي تاته څه ضرر دی چې اقرار وکړې او سمدلاسه بيا توبه وکړې او په دې توگه ځان له دغه دومره جنجالو څخه وباسي!"

شهر چي د پلار خبري واورېدلې نو سر په وڅرېده او بيابايي ساره واسوېلل او ويې ويل:

"ته فتاح نه پېژنې! په خوله کي يې دوې ژبي دي ده څه وخت پر رښتيا خوله پرې کړې وه چي ته اوس دی يو ريښتني سړی گڼې! د ملا په خبره هم زه په خپله زړه نه تړم خو چي ته يې په تړې نوزه هم څه په کي نه وایم. يوشی درته وایم پلاره که مي اقرار وکړ مابه مړ کړي، نو ولي مي ته مجبوروي چي زه اقرار وکړم؟ پرېږده چي د دوی څېړنې او گروېړنې روانې وي، په خپله به ستړي سي او ايله به مو کړي..."

پلار يې په خواشينۍ او ډېر په قهر خبره غوڅه کړه:

"څرنگه چي زه درته وایم هغسې وکړه دا دومره مسلمانان درته وايي چي اقرار وکړه، بيا به توبه وکاري او د خدای له قهره به خلاص سي، خو ته لکه غويي يوې خبري ته دي سر نيولی دی او اقرار نه کوي، دومره درته وایم چي که دي اقرار ونه کړ نوزه به دي سمدلاسه عاق کړم اوله خپله حقه به دي ناپله (نابخښلی) کړم".

د دې خبري په اورېدو په شهر بيا سر وڅرېده او په داسي حال کي چي ستونی يې پرله کښېناست او سترگي يې له اوښکو ډکي سوې وويل:

"داسي څرگندېږي چي ته هم په دې اصرار کوي او خوښ يې چي زه دي اقرار وکړم او بيا دي سنگسار سم نو چي خبره داسي وي نوزه هم تر دا خپل ژوند تېريم او دا دی اقرار به وکړم..."

پلار يې لږ څه دهيلې او امېند په لهجه ورته وويل:

"خدای مهربانه دی او دا درته وایم چي تر مور او پلار لا مهربانه دی، د مسلمانانو زړونه هم لکه ښيښې داسي پاک دي،

ګوندي چي توبه وکارې له دې ګناه در تېر سي او هم دي ايمان پر خای سي. د دين غاوران خود هر څه واک لري ته ولي دومره نا اومينده کېږي؟ ماته ټولو په کلکه وييلي دي چي وروسته له اقراره که توبه وکارې او توبه يې قبوله سي ګوندي له مرګه څخه خلاص سي. که داسي ونه کړې دا ټول کابل به په خطر کي ولوېږي. تر دې چي ټول کابل غرقېږي ته غرق سوی ښه يې!"

نزدې يوولس نيمې بجې وې چي د شېر پلار راووت. فتاح او فقير محمد يې مخې ته ورغلل. کوم وخت چي د شېر پلار ورته وويل چي شېر دې ته چمتو سو چي اقرار وکړي نو فتاح او فقير محمد له خوشحالي څخه اوچت ټوپ واخيست او دې يې ټينګ په تخرګ کي ونيو او دهيت خواته يې په غېږ کي راووړ. په داسي حال کي چي پر يوه بار خو او بل بار خويې ښکلاوه قاضي ته وويل:

"دغه دي د دين فداکاران او خدمتګاران، بېشکه چي دغه سپين ږيري سړي د پاک خداي رضا حاصله کړه او دين يې له يوه لوی خطر څخه وژغوره..."

په دې وخت کي ټول حاضرین خورا خوشحاله سول او له هري خولې څخه د "افرين" او "کور دي ودان" ږغونه راپورته سول. سرمامور ږغ کړ:

"د مجرم اقرار بايد ژر واخيستل سي. وروسته له هغه نو هر څه چي کېږي، کېږي به."

سمدلاسه فتاح او فقير محمد د جومات تاوځانې ته ورننوتل او شېر ته يې په يوه پسته ژبه وويل:

"وينې اوس دي خپل صداقت له اسلام سره وښود د سپين ږيري پلار او د سپين سړي مور ايمانونه دي له سوځېدو څخه وژغورل لومړی دلته موږ ته اقرار وکړه بيا قاضي صاحب ته او بيا

وروسته اودس تازه کړه او دوه رکته لمونځ وکړه او په اخلاص توبه وکاره گوندي په دې توگه د ايمان له زيان څخه وژغورل شي، يوبنه مسلمان بايد تر هر څه لومړی بر خپل ايمان ووپرېږي، فقير محمد به اوس ورسې او ملا صاحب او سرما مور صاحب به هم راولي..."

له ملا صاحب او سرما مور سره د شپږ پلار هم راننوت ټول د شپږ شاوخوا ته کښېناستل. يوه گړی ټول حاضرین بېخي پټه خوله ناست وو، وروسته فتاح پر گوندو سو او شپږ ته يې وويل چي په اقرار کولو پيل وکړه، فتاح چي خبره خلاصوله نويې پلار پر ږغ کړل:

"ښه دی چي ژر دغو مسلمانانو ته د زړه حال ووايي او په دې توگه ژر له دومره کش واکشه څخه خلاص شي، سپين سرې مور او ناوې ماینه او خواښي دي هيڅ خوب او خواږه نه کوي، که ورشي پر دوی ټولو به د اختر ورځ سي، نن اوومه ورځ ده چي ماهم د مخکي سر نه دی ليدلی په هيڅ نه پوهېږم زه چي وایم اسمان ټول يوه کړی سوی دی او زما په غاړه کي رالوېدلی دی..."

شپږ چي په اوبو کي چاړه لیده نوهيڅ په اقرار کولو نه راته خو په پای کي يې د حاضرینو په لمسه او تشویش دواړه لاسونه پر گوندو کښېښودل او ويې ويل:

"قسم درته خورم که ما خو دا کار کړی وي..."

ملا لږ په کلک ږغ ورته وويل: "چي ولي په دې ټولو

حاضرینو ملنډې وهي".

سرما مور په خورا تر څه او کم کېچنه لهجه ورته وويل: "چي بیا به دي راغورځار کړم او دومره به دي وږېوم لکه خر تېره شپه دي یاد دي چي قول دي وکړ چي نور دي ونه وهم او ته به گهيځ د بېل غوندي اقرار وکړې په دې سپين کاليو او سپين

ږيرو خلگو او په خپل سپين ږيري پلار ملنډي مه وهه، که مي بيا قهر راغي دا پلا دي تر لښتو لاندي نفس در کارم والله که بيا په دې نړۍ کي وگرځي! خو په سمه اقرار وکړه او دا دومره خلک په تېره بيا لويان او پيران له وسواسه او پرېشاني څخه وباسه، د رب کلام دي نه پرېږدي. رواړاندي شه يا الله ووايه."

د شېر پخواني هغه پر هارونه چي د ډېرو وهلو په اثر دده په بدن کي جوړ سوي وو خورا پرله سول او چي سر مامور بيا په وهلو تهديد کړ زړه يې ډوب سو او د سترگو تور يې لال او سپين يې راغلل، لږه گړۍ وروسته چي بيا را پر سد سو سري يې وخوځاوه ويې ويل:

"هو ما د قرآن شريف پاڼي په غولتون کي واچولې. کوم وخت چي سدو پور پرې کړ نو ما ته هم څرنګه چي فتاح وويل قهر راغي او څو ورقي مي په غولتون کي واچولې خداي دي تر راتېر سي".

په حاضرينو کي څوړ گډ سود "افرين" او "شبابش" ټکي دومره وويل سول چي نه معلومېدل چي څوک يې وايي. وروسته له هغه ملا صاحب ورته وويل چي دباندې قاضي ته ورسې، او هلته دا اقرار وکړي. شېر بيا په خورا ناامېدۍ سر وخوځاوه او په داسي حال کي چي ماسلانو خپل لېچونه دده تر تخرگ وړلاندي کړل د قاضي صاحب مخي ته يې وروړاندي کړ، په دې وخت کي ټول حاضرین او نور پر دين مين کسان پټه خوله ناست دي او داسي يو غوږ سوي دي ته به وايي دلته هيڅ ژوی نه شته لومړۍ تر هغه چي شېر د قاضي صاحب حضور ته ورولي نو په ده يې اقرار داسي زده کړ چي له شريعت سره برابر وي.

قاضي صاحب پر خپله شناوۍ ږيره لاس تېر کړ او وروسته له هغه چي د خپلي خولې ناړي يې تېري کړې ورته وويل:

"ښه ووايه چي نکل څرنگه و؟ هر څه د خدای لپاره او د شريعت لپاره ووايه!"

شېر خپل ورښوول سوی اقرار وړته تېر کړ. په دې وخت کې خورا ډېر شاهدان هم کښېنول سول، قاضي بيا پر تکرار کړه چي دی خودا اقرار د جبر او کوم فشار په اثر نه کوي؟ شېر بيا بيا وړته خپل اقرار چي اکثره ټکي يې په عربي وو، وړته تېر کړ.

وروسته له هغه په حاضرینو بيا څو ګډ سو او هر چا شېر ته لعنت ور کاوه او د دين غاوانو ته يې د زړه له کومي دعاګاني کولې. حتی ځينو ملايانو پر هغه ځای پر شېر باندي توکړل او په کوچنيو - کوچنيو شکويي د سنگسار په توګه وويشت.

سرمامور خورانزدې ټيليفون ته ځان ورساوه او د شېر د اقرار زېري يې قوماندان ته ورساوه.

کوم وخت چي دی د جومات لوري ته بېرته راروان سونو يې فکر وکړ چي بايد حضرت صاحب مبارک ته هم دغه زېري ورکړم، د دې فکر په اساس سمدلاسه بېرته ټيليفون ته راغی او د مبارک کور ته يې ټيليفون وکړ. مبارک وړته وويل:

"ډېر تشکر! خدای دي تاسي ته د دې زحمتونو او اخلاص اجر هم په هغه جهان او هم په دې جهان درکړي، ماته اوس دستي قوماندان صاحب او وزير صاحب داخله وويل چي ښه سو چي دې ښويډلي اقرار وکړ چي په خپله جزا ورسېږي. په دې ملک کې داسي د خدای او در رسول دښمنان ځای نه سي. موندلای".

کوم وخت چي سرمامور صاحب بېرته جومات ته راغی نو ګوري چي خورالويه ډله خلګ د جومات شاوخوا ته ولاړ دي او د دې صحنې نندارې کوي، دې ډلې ته ملا صاحب خبري کولې او وړته ويل يې چي "دا زنديقي دی دده پر مخ باندي د توبې وړ

وټرل سو، اوس ده ته بله هيڅ چاره نه شته بې له دې چې په تېرو ووتل سي.

په دې وخت کي شېر قاضي ته وويل چې "اجازه ورکړي اودس تازه کړي او خداى ته توبه وکاري".

قاضي صاحب ورته ويل چې: "د داسي کسانو لپاره د توبې وروټرل سو، توبه دي په دې وخت کي نه قبلېږي، دومره خداى ته زارى وکړه چې دهغه جهان له خواريو څخه دي وژغوري دا جهان دي بايلود، شريعت تانه پرېږدي چې نور ژوند وکړي، دا حق د الله دى څوک يې نه سي بخښلاى، دا خبري به د محکمې په حضور کي وسي".

په دې وخت کي شېر سر مړ واچاوه، ده په خپل زړه کي ورتېره کړه چې پلار په حقيقت پوه کړي او دى په دې ملامت کړي چې ده ته يې د اقرار کولو خبري کولې، خوده بيا پلار ونه ليد او ماسلانو ژر بنديخانې ته بوت.

دوولسه څپرکي

دوې ورځې وروسته په کابل کې دا اواز خپره سوه چې د دې لپاره چې دا زندیقي ژر په خپله سزا ورسېږي لوړو مقاماتو او (مبارک) امر کې دی چې درې واړه محکمې يعني ابتداییه. مرافعه او تمیز دي یوځای تشکیل او خپله شرعي فیصله دي بې له ډیله صادره کړي او دې زندیقي ته دي جزا ورکړي. په تېره دا اواز خورا توده سوه چې په دې فقره کې تر هر چا اعلا حضرت... ډېره علاقه اخیستې ده او امر یې کې دی چې خورا په بېرته به دا مجرم محاکمه کېږي او د نبي شریعت به پر چلول کېږي. وایي چې دی هره گړی د دې فقرې د جریان په برخه کې د ټیلیفون په ذریعه احوال اخلي. که چا مازي لږ څه اهمال کړی وهغه ته ډېر عتاب کوي.

په یوه دوو ورځو کې د شېر د زندیقي والي لپاره د شریعت ټول غاښي برابر کړل سول او کوم وخت چې درې واړه محکمې تشکیل سوې سمدلاسه یې د شېر لپاره د سنگسار جزا وټاکله. دا فیصله بې له کومه ځنډه د ټولواک د لاسلیک لپاره واستول سوه، په هماغه ورځ دا فیصله لاسلیک سوه او د اجرا لپاره د کورنیو چارو وزارت ته وسپارله سوه هغه وزارت هم په خورا لږ وخت يعني یوه دوو ورځو کې د فیصلې د اجرا کولو لپاره ترتیبات ونيول.

د (۱۳۱۸) کال د حوت د میاشتې وروستی شپې ورځې دي یوه ورځ اومه کی غرمه یعنی لسو بجو ته نژدې شېر د سنگسار لپاره له بنديخاني څخه راوايستل سو. دده په لاسو کې یې ولچکونه وړ اچولي دي او د دوو ماسلانو له خوا په داسې حال کې چې یوه ماسل یې یوه خوانیولې ده او بل ماسل یې بله خوانیولې ده څکول کېږي نور دوولس کسه ماسلان دده په شاوخوا راگرځېدلي دي.

دی یې لومړی د ولایت په انګړ کې د پولیسو قوماندانی ته مخامخ ودر او وروسته د قوماندان په امر د باندې د دې لپاره راوستل سو چې پلې یې په بازارو کې وګرځوي.

شېر خپل ټول حواس بایلي دي لکه یو بت غوندي رهي دی یو جار چې دده او د پولیسو په مخ کې روان دی او په هر لږ واټن کې درېږي او جار چې په زوره ناره کېږي:

"او مسلمانانو دا هغه زندیقي دی چې قرآن شریف یې په غولتون کې اچولی و. اوس د شریعت سره سم زموږ د ګران ټولواک په امر سنگسارېږي ژوندی دي وي زموږ دین پالونکی ټولواک".

شېر یې د پل خشتي جومات تر مخ په داسې حال کې راتېر کې چې خورا ستره ډله واره لویان په پسې دي، دکانداران له خپلو دکانو څخه په زوره ږغ کېږي:

"ژوندی دي وي زموږ ټولواک، لعنت دي وي پر دغه زندیقي".

شېر یې ژر د دهمزنگ په لوري رهي کې. تر دهمزنگ پوري هم نور خلک ورسره یوځای سول، څوک د (الله اکبر) نارې وهي او څوک (لعنت پر زندیقي) وايي څوک په زوره کریږه کېږي "اوس د اسلام دین روښانه سو".

د پغمان او چار دري له خوا هم خورا ډېر ملايان او طالبان په منډه را روان دي، هر چا په خپله لمن کي ډېري راخيستي دي او چا بيا د خپلي لونگوتې په شمله کي ډېري خای کړې دي تقريباً هر څوک (الله اکبر) وايي او داسي خوشحاله دي لکه يو ستر جشن ته چي درومي، اکثره ملايان او طالبان په منډه درومي نو د دوی ډيري د باد د جريان په اثر په څو ډېر خو وېښلي سوې دي او په خپل ځان يو هم نه پوهېږي هر يو کوښښ کوي چي شېر وويني خو ځکه چي خلک ډېر دي نه يې سي ليدلای.

شېر يې د دهمزنگ د غره لمنې ته بوت هلته په يوه ارت خای کي ټول پر شېر باندي شاوخوا راوگرځېدل.

شېر هماغسې د ماسلانو له خوا احاطه سوی دی، نورو پوليسانو خلک له شېر څخه ارت ودرول بيا يوه چاغ غوندي ملا چي مفتي هم دی مذهبي وعظ او نصيحت شروع کړ د خپلي وينا په ترڅ کي يې د اسلام د دين د خوندي کولو لپاره د ټولو اک توجه خورا وستاييله او خلکو ته يې وويل چي دا يواځيني ښه دينداره پاچا دی دغسې په زړه پوري کاري يې وکړ چي د نورو عبرت سي، ده زياته کړه:

"هر څوک چي د دې زندقي لوري ته ډېري تيري ور وغورځوي هغومره به ډېر ثوابونه وگټي، او په جنت کي به خورا لوی خای ومومي.

په دې وخت کي په خلکو کي د (الله اکبر) څوږ اوچت سو او د شېر خواته د کاڼو باران پيل سو، په څو دقيقو کي پر شېر د کاڼو څلي جوړ سو او دی په کي ورک سوييا يوه بل ملا په زوره ږغ کړل:

"ژوندی دی وي زموږ گران ټولو اک دی خورا ښه ټولو اک دی زموږ د ښځو مخونه يې بېرته پټ کړل، د ډېرو مکتبو ورونه

يې چي هلته دنيايې علم په کي زده کېده وټول، شريعت په خورا
ښه توگه جاري دي د دين د ساتلو لپاره يې دغسي لوی خدمت
وکړ او زندیقي يې مردار کړ.

په دې وخت کي يوه پوه زلمي دوو نورو پوه ډوله زلميانو ته
وويل:

"دغه خوار او بېوزلی د دې لپاره قرباني سو چي د خپلي
پاچهۍ ستنې په ټينگي کړي".

له دې دوو کسانو څخه يوه پوليس ته ږغ کړل چي دغه پوه
زلمي ونيسي، خو هغه د خلکو په لويه ډله کي ننوت او ځان يې له
دوی څخه نهام کړ.

پای

د هغو اصطلاحاتو څرگندونه چې په متن کې په (*) مشخص دی.

اصطلاح	معنا
اللی وهل *	رېږدېدل مجازاً اصرار
پخه ورته *	ورته ورته په ډېر بد حال کې
پر ځان ګرځېدل *	ځان ته پام کول، په ځان ګوتې وهل ابلوخ
کېدل	
تېری تړل *	چاره کول، ترتیبات نیول
خوله ځني وهل *	یادول، شکایت کول
د خولې د پرېکړې څښتن *	په خبره پوه
ډمامې *	سامانې جوړول، برم
زړه پر پښتۍ کول *	زړه ارامول
ژوند په هوکه یا سوکه تېرول *	ورځي اړول، گزاره کول
سترګه ځني کول *	ځني ډارېدل، سترګه سوځېدل
سترګي کول *	بلدېدل، سترګي غړېدل
غاړه په پوري ده *	والګي وهل وهلی دی
کاپې ایستل *	رسوا کول
لاټیان *	لار ډان په سقاویه او ورپسې دوره کې د امانیه
د عصر منوریو ته د (لوېدیځ پرست) په معنا د پیغور په توګه استعمالېدل	
لاس او خوله سره رسېږي *	گزاره کېږي (په اقتصادي لحاظ)
لرګی په کې وکاره *	لرګي پسې واخله
لمن تر نوکانو لاندې لري *	نېکمرغه دي اوسي
نری لاندې باسی *	ژر ومني
نوکان وهي *	زحمتونه ګالي
نوک ونيو *	څنډ وکړ، قفه وکړه
ونډه *	برخه، په پخواني وخت کې عسکري خدمت ته
د چا په عوض د تللو اجوره	

پښتو ادبي غورځنگ، کونړه